

TRONG SỐ NÀY

Chịu trách nhiệm xuất bản

PGS.TS Huỳnh Thành Đạt

Hội đồng biên tập

PGS.TS Huỳnh Thành Đạt
(Chủ tịch)

ThS Nguyễn Văn Hà
(Thường trực)

ThS Dương Thị Kim Anh
TS Nguyễn Hoàng Tú Anh
TS Nguyễn Khắc Cảnh
PGS.TS Nguyễn Ngọc Điện

TS Nguyễn Kim Quang
ThS Võ Tấn Thông

Tổng biên tập

Nguyễn Văn Hà

Thư ký tòa soạn

Đoàn Thị Minh Châu

Trị sự

Phạm Hữu Nghĩa

Trình bày

Đặng Đức Lợi

TIÊU ĐIỂM - SỰ KIỆN

4. PGS.TS Nguyễn Anh Thi:
Nên đưa khởi nghiệp vào môn học chính khóa
8. Thứ hạng đại học Việt Nam đang tăng
10. Ưu tiên xét tuyển thẳng: Bổ sung nguồn tuyển có chất lượng
12. Nho học - Triết lý giáo dục trong thế giới đương đại
16. Xung đột trong phát triển kinh tế và thảm họa môi trường

KHOA HỌC - GIÁO DỤC

20. Về tên chính thức và bìa trong của Từ điển Annam-Lusitan-Latinh
22. Khoa Y sẽ trở thành Trường ĐH Khoa học Sức khỏe
25. Gặp gỡ Việt Nam 2016: Mở màn về khoa học cơ bản
29. GS Trịnh Xuân Thuận - Người bạn của vũ trụ
31. Lấy bằng thạc sĩ tiếng Việt trước hạn 4 tháng

VĂN HÓA - NGHỆ THUẬT

33. Thầy Dân ngồi hội đồng, tôi bắt học trò đi dự ngay
36. *Căn hộ ở Tây Ban Nha*: Hậu trường của du học sinh quốc tế
38. Tứ hải chung khúc hành ca
40. Mùa hoa cỏ tranh
42. Rượu ngon cặn cẩu cũng ngon
44. Chùm thơ: Thu quê/Ngủ ngoan nào nỗi nhớ

NHỊP SỐNG TRẺ

45. Học đại học, có gì khác?
48. Tuổi 18 có quá trời thứ để làm
50. Những kỹ năng để được... an toàn
52. Ba gương mặt trẻ ĐHQG-HCM tham gia SSEAYP 2016
54. Nguyễn Hải Ninh:
Thực hiện ý tưởng bình thường với nghị lực phi thường
57. Biệt đội Ong Sắc Màu vẽ siêu nhân "cứu thế giới"
59. 4 sinh viên giành giải thưởng 80.000 đô la từ Facebook
61. Hai tấm huy chương từ nghị lực và tài năng
63. À ha... đi làm
65. Truyện ngắn: Tự nhật lấy mình

PGS.TS Nguyễn Anh Thi. Ảnh: Hữu Nghĩa

PGS.TS Nguyễn Anh Thi: **Nên đưa khởi nghiệp vào môn học chính khóa**

Khởi nghiệp được ĐHQG-HCM chọn làm chủ đề khai khóa năm học 2016-2017, trong bối cảnh cả nước sôi nổi trước làn sóng khởi nghiệp - kiến quốc. Khởi nghiệp sẽ là môn học được giảng dạy ở các trường đại học trong thời gian tới. *Bản tin ĐHQG-HCM* đã có cuộc trao đổi với PGS.TS Nguyễn Anh Thi, Giám đốc Khu Công nghệ Phần mềm ĐHQG-HCM (ITP) xoay quanh vấn đề này.

Hữu Nghĩa thực hiện

Trong những năm qua, ITP đã khuỷu động xu hướng khởi nghiệp không chỉ trong hệ thống ĐHQG-HCM mà còn ở các đơn vị bên ngoài. ITP được coi là một trong những "huấn luyện viên" nổi bật cho các dự án khởi nghiệp hiện nay.

Đừng nặng nề start-up

* Thưa PGS.TS Nguyễn Anh Thi, truyền thông và xã hội đang nhắc tới start-up như một làn sóng mới trong xã hội, xin ông cho biết quan niệm của mình về khởi nghiệp?

- Doanh nghiệp khởi nghiệp (start-up) là một thể chế tạo ra sản phẩm hoặc dịch vụ mới. Chữ "mới" rất quan trọng, nó phải đi kèm với giá trị mới cho khách hàng. Ví dụ, Facebook là một doanh nghiệp khởi nghiệp vì cung cấp dịch vụ mới hoàn toàn, còn Phố 24 không phải là start-up. Kể cả các doanh nghiệp cà phê, quần áo, thực phẩm..., nghiêm ngặt mà nói không thể gọi là start-up.

Ở Việt Nam còn có khái niệm khởi sự doanh nghiệp có nghĩa là khởi tạo doanh nghiệp kinh doanh sản phẩm hoặc dịch vụ mới hay không không quan trọng. Khởi sự doanh nghiệp mang nghĩa rộng hơn. Từ trước đến nay truyền thông và xã hội hay nhầm lẫn giữa hai khái niệm này. Mình sẽ không quản trị được nếu không mô tả được và đo lường được đối tượng.

“ Vấn đề năng khiếu trong kinh doanh không thể hiện đậm nét. Trong kinh doanh yếu tố thể hiện sự thành công đó là kiến thức và kỹ năng liên quan tới quản trị kinh doanh và thái độ sống tích cực. ”

Nhìn nhận thực tế hơn, khởi sự doanh nghiệp là tạo ra hoạt động kinh doanh có lợi. Một sinh viên ngành IT làm một game studio (trò chơi điện tử), đưa lên các kho ứng dụng trên mạng và thu được tiền từ các lượt tải hoặc bán quảng cáo tự nuôi sống bản thân đã là khởi sự kinh doanh. Khởi nghiệp cao hơn nữa là nuôi thêm được người khác hay còn gọi là có nhân viên.

* Vậy sinh viên có nên lập doanh nghiệp khi còn đi học không, thưa ông?

- Tùy vào bạn sinh viên đó có đủ điều kiện hay không. Có nhiều sinh viên học song song ở nhiều trường vì quỹ thời gian của bạn cho phép. Nếu bạn có đam mê khởi nghiệp thì tại sao không? Miễn là việc làm của bạn không ảnh hưởng tới việc học tập. Các bạn có thể khởi nghiệp ngay trên ghế nhà trường.

Ngoài quỹ thời gian, các bạn cần chuẩn bị kỹ năng, trang bị hiểu biết bối cảnh kinh doanh ngành liên quan. Ví dụ khởi nghiệp ở môi trường IT thì tương đối thuận lợi vì bạn chỉ cần cái đầu với cái máy tính. Một số sinh viên làm trò chơi online giỏi có doanh thu một tháng vài ngàn USD. Ở ĐHQG-HCM trường hợp đó không phải là quá hiếm.

* Theo ông, năng khiếu đóng vai trò gì trong quá trình khởi nghiệp?

- Khoa học chứng minh con người có thể học được mọi thứ. Xuất phát điểm của tôi không bằng anh nhưng cho tôi thời gian học tôi sẽ học bằng anh. Vấn đề năng khiếu trong kinh doanh không thể hiện đậm nét. Trong kinh doanh yếu tố thể hiện sự thành công đó là kiến thức và kỹ năng liên quan tới quản trị kinh doanh và thái độ sống tích cực.

Đam mê có vai trò rất quan trọng trong khởi nghiệp. Khởi nghiệp kinh doanh thách thức hơn là bạn đi làm thuê. Bạn phải tự lo cho thu nhập của mình, đòi hỏi cam kết nhiều hơn, tính kiên trì cao hơn. Nếu không thích thì bạn sẽ khó vượt qua các thử thách của quá trình khởi nghiệp.

Làn sóng mới mang tên khởi nghiệp

* Trường Đại học Technische Universität München (TUM) của Đức, Công ty nghiên cứu thị trường Gesellschaft fuer Konsumforschung (GfK) và tập đoàn bán hàng trực tiếp Amway đánh giá Việt Nam là nước đứng thứ 7 thế giới về tinh thần khởi nghiệp. Ông bình luận gì về đánh giá này?

- Để đánh giá đầy đủ phải xét xem họ dựa trên tiêu chí gì. Nói tới tinh thần có nghĩa là nói về thiên hướng. Khách quan mà xét, họ xếp Việt Nam đứng thứ 7 trên thế giới về tinh thần khởi nghiệp là hơi cao. Chúng ta cần nhìn lại văn hóa người Việt, phần lớn dân ta làm nông nghiệp. Đa phần sinh viên đi học mong ước sau này có

ngành nghiệp ổn định. Số sinh viên đam mê kinh doanh còn khá ít.

Tuy nhiên, giới đầu tư trong khu vực đánh giá cao về tài năng chuyên môn của giới trẻ Việt Nam. Ví dụ lĩnh vực IT có nhiều lập trình viên giỏi hơn so với các nước trong khu vực. Về khía cạnh kinh doanh người Việt không được đánh giá tốt. Các kỹ năng người Việt trẻ còn thiếu nhiều, đặc biệt là tiếng Anh. Do vậy khi tiếp xúc với nhà đầu tư nước ngoài, các bạn không trình bày được ý tưởng nên huy động vốn kém hơn.

* Chủ tịch Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI) Vũ Tiến Lộc từng chia sẻ Việt Nam cần 5 triệu doanh nghiệp để cất cánh, gấp 10 lần so với con số hiện tại. Ông nghĩ liệu ước vọng ấy có khả thi?

- TP.HCM chiếm tỷ trọng hơn một nửa doanh nghiệp của cả nước. TP.HCM đặt mục tiêu tới năm 2020 có 500.000 doanh nghiệp. Hiện tại TP.HCM có khoảng 170.000 doanh nghiệp, 5 năm nữa phải bổ sung 330.000 doanh nghiệp, đó đã là một thách thức. Con số 5 triệu doanh nghiệp trên cả nước trong vài năm tới là không tưởng. Con số 5 hay 10 triệu doanh nghiệp còn phụ thuộc vào cơ cấu kinh tế mà Việt Nam hướng đến. Hiện nay, trong cơ cấu về

GDP, khối doanh nghiệp vừa và nhỏ chiếm khoảng 30%. Theo Nghị quyết số 35 của Chính phủ về hỗ trợ và phát triển doanh nghiệp, đến năm 2020 khu vực kinh tế tư nhân đóng góp 48-49% GDP. Nghị quyết cũng đặt ra mục tiêu tới năm 2020 cả nước sẽ có một triệu doanh nghiệp hoạt động.

* Đường như thế hệ 6X-7X Việt Nam thiếu tinh thần khởi nghiệp trong khi thế hệ 8X-9X có vẻ hứng thú với vấn đề này hơn, ông lý giải thế nào?

- Chúng ta từng mất đi một thế hệ thiếu tinh thần khởi nghiệp 6X-7X. Điều này có phần đúng và có tính địa phương. Ở ngoài Bắc, phần lớn sinh viên học xong muốn vào cơ quan công quyền, leo cao trong hệ thống chính trị. Người miền Nam có thiên hướng kinh doanh nhiều hơn. Hồi tôi đi học ở Pháp, tôi hỏi 10 bạn ở miền Bắc thì gần như tất cả đều tính toán xin việc ở bộ này bộ kia, còn các bạn miền Nam muốn học xong thì về kinh doanh.

Ý thức hệ ngày xưa của người Việt Nam là học để làm quan (học nhi ưu tắc sĩ). Vài chục năm trước, xã hội mang nặng nhiều định kiến, xem kinh doanh là xấu, là tư bản, hay địa chủ; giới kinh doanh bị gọi là con buôn. Sau này đất nước đổi

Sinh viên có thể đi làm khi còn học để tích lũy kinh nghiệm. Ảnh: The Coffee House

mới, doanh nhân được tôn trọng và đóng vai trò lớn hơn.

Ngoài ra, tinh thần khởi nghiệp còn phụ thuộc vào thể chế. Năm 1986 trở về trước, tinh thần khởi nghiệp có cao với vợ cũng không thể làm được gì. Hiện nay, Nhà nước ý thức và đầu tư khởi nghiệp cho khối tư nhân, chủ thể mang lại tiền thuế cho Nhà nước chứ không phải các doanh nghiệp, tập đoàn nhà nước. Các tập đoàn kinh tế nhà nước đều có vấn đề.

“ Thế giới nói đến khởi nghiệp rất rộng. Tinh thần khởi nghiệp không đơn thuần là khởi nghiệp trong kinh doanh mà còn khởi nghiệp trong các cơ quan hành chính nhà nước và các doanh nghiệp đang tồn tại. ”

Nhà trường nhập cuộc

* Theo ông, đại học truyền đi tinh thần khởi nghiệp cho sinh viên như thế nào?

- Các bạn sinh viên dù buôn bán cà phê, quần áo hay mỹ phẩm... vẫn là khởi sự doanh nghiệp, bởi nó tạo ra giá trị nuôi sống bản thân mình. Thay vì suy nghĩ tôi đi làm thuê, có một con đường thứ hai là tôi có thể tự làm chủ. Trên thế giới có thống kê, khoảng 5% sinh viên ra trường trở thành ông chủ, 95% còn lại đi làm thuê.

Thế giới nói đến khởi nghiệp rất rộng. Tinh thần khởi nghiệp không đơn thuần là khởi nghiệp trong kinh doanh mà còn khởi nghiệp trong các cơ quan hành chính nhà nước và các doanh nghiệp đang tồn tại. Ví dụ, một nhân viên văn phòng, trong nghiệp vụ họ tìm tòi thay đổi quy trình làm việc một chút thì tiết kiệm được 20 triệu cho công ty thì có thể xem là có tinh thần khởi nghiệp. Đó là ý tưởng giúp tổ chức tiết giảm được chi phí. Hay là bạn ra trường đi làm thuê, bạn đưa ra được sáng kiến cải tiến sản phẩm, dịch vụ để có thể phát triển tốt hơn, thu lời nhiều hơn, đó cũng là khởi nghiệp. Sáng kiến giúp doanh nghiệp phát

triển chính là tinh thần khởi nghiệp.

Nếu trường đại học truyền cho sinh viên tinh thần khởi nghiệp đó sẽ giúp cho mọi tổ chức chứ không chỉ riêng doanh nghiệp luôn được phát triển và kiến tạo.

* Theo ông, nhà trường nên làm gì để đóng góp cho vấn đề khởi nghiệp?

- Về đại thể các trường đại học Việt Nam chưa đóng góp gì lớn cho khởi nghiệp, vì lâu nay chúng ta chưa ý thức được việc đó. Tôi ủng hộ quan điểm đưa khởi nghiệp vào môn học chính khóa trong các trường đại học. Đồng thời, nhà trường cần tạo ra các hoạt động ngoại khóa, các sân chơi, cuộc thi khởi nghiệp, các tổ chức hỗ trợ khởi nghiệp để các bạn đi xa hơn. Nhà trường cần tạo ra môi trường thuận lợi để các bạn nuôi dưỡng, phát triển ý tưởng hoặc có thể thực thi luôn.

Trong Nghị quyết số 35 của Chính phủ về hỗ trợ và phát triển doanh nghiệp, đến năm 2020, Bộ Giáo dục và Đào tạo chỉ đạo các cơ sở giáo dục đại học chú trọng đưa nội dung khởi nghiệp vào chương trình đào tạo

* Các dự án khởi nghiệp ban đầu thường cần hỗ trợ những gì, thưa ông?

- Mọi người hay nghĩ tới vốn, tới tiền khi khởi nghiệp. Vốn thường hữu hạn nhưng không thiếu, cái thiếu là những dự án khởi nghiệp tốt, tiềm năng. Khi mình đã có một nhóm khởi nghiệp cứng cáp và ý tưởng tốt thì huy động vốn không phải là vấn đề. Ở ITP, các chuyên gia chia sẻ các bạn về kỹ năng quản trị dự án, tìm nhà đầu tư để kết nối, tiếp cận đối tác cho các dự án khởi nghiệp của các bạn.

Đối với các bạn sinh viên, muốn thành công thì phải học. Học ở đâu và như thế nào tùy mọi người. Đừng nghĩ hình mẫu cá biệt như Steve Jobs hay Bill Gates nghỉ học mà có thể thành công. Họ cũng phải học rất nhiều từ trường đời, từ cuộc sống và công việc. Các bạn nên suy nghĩ đơn giản về khởi nghiệp. Chỉ cần bạn tạo ra giá trị cho xã hội thì dù ở vị trí nào, sinh viên, nhân viên văn phòng hay công chức đều có thể khởi nghiệp. Khởi nghiệp với tinh thần làm ra giá trị bằng cách làm đúng, đó là làm ăn không ảnh hưởng môi trường và làm hại người khác. Khi làm đúng, khái niệm cạnh tranh sẽ không còn ý nghĩa, mình chỉ còn cạnh tranh với chính bản thân mình ■

Thư viện ĐHQG-HCM. Ảnh: Nguyễn Minh Tân

THỨ HẠNG ĐẠI HỌC VIỆT NAM ĐANG TĂNG

TS Đinh Ái Linh

(Phó Giám đốc Trung tâm Khảo thí và Đánh giá chất lượng đào tạo ĐHQG-HCM)

Xếp hạng đại học là một xu thế tất yếu khi giáo dục đại học Việt Nam hội nhập khu vực và thế giới. Có rất nhiều bảng xếp hạng đại học để các trường đại học lựa chọn và tham gia. Việc lựa chọn bảng xếp hạng đại học phù hợp với sứ mạng, mục tiêu, điều kiện hoạt động của trường đại học là rất cần thiết.

Hiện nay, bảng xếp hạng QS châu Á (Asia Quacquarelli Symonds University Ranking) là chọn lựa phù hợp đối với các trường đại học Việt Nam.

Hai ĐHQG vào top 150

Tham gia bảng xếp hạng QS châu Á là cách tích cực thúc đẩy các trường đại học nâng cao chất lượng, khẳng định với khu vực về chất lượng đào tạo của nhà trường. Tham gia bảng xếp QS châu Á, các trường đại học sẽ biết mình đang đứng ở đâu trong khu vực; từ đó có chiến lược hành động nâng cao chất lượng đào tạo và nghiên cứu khoa học, nhanh chóng khắc phục tình trạng tụt hậu so với các trường đại học trong khu vực và trên thế giới.

Năm 2016, Tổ chức xếp hạng đại học Quốc tế QS vừa công bố kết quả xếp hạng QS Asia, ĐHQG-HCM đã lên top 150 của bảng xếp

hạng (vị trí 147, với số điểm tổng là 38/100 điểm), ĐHQG-Hà Nội (vị trí 139, với số điểm tổng là 39/100 điểm). ĐHQG-Hà Nội hơn ĐHQG-HCM một điểm nhưng vị trí xếp hạng cao hơn 8 bậc. So với các năm trước hai ĐHQG năm ở top 200-250 thì năm nay đã lọt vào top 150 của bảng xếp hạng.

Ngoài hai ĐHQG, Việt Nam còn có thêm ba đại học lọt vào bảng xếp hạng này, đó là ĐH Cần Thơ (top 251-300), ĐH Huế và Trường ĐH Bách Khoa Hà Nội (top 301-350). QS Asia năm 2016 đã cải tiến phương pháp xếp hạng, các chỉ số và trọng số tính điểm có thay đổi và số lượng trường trong bảng xếp hạng cũng tăng lên 350.

QS Asia 2016 đánh giá xếp hạng đại học theo 3 tiêu chí cơ bản. Đầu tiên là chất lượng nghiên cứu (research quality), được đánh giá bằng cách khảo sát ý kiến đồng nghiệp danh tiếng về học thuật (30%), tỷ số bài báo xuất bản trên giảng viên và trích dẫn mỗi bài nghiên cứu được công bố (10%).

# RANK	UNIVERSITY	LOCATION	COMPARE	QS STARS
Overall Score	Search for universities...	Vietnam	Show only	
139 39.0	Vietnam National University, Hanoi			
147 38.0	Vietnam National University - Ho Chi Minh City (VNU-HCM)			
251-300	Can Tho University			
301-350	Hue University			
301-350	Hanoi University of Science and Technology			

Danh sách các trường đại học Việt Nam trong bảng xếp hạng QS Asia. Ảnh: QS Asia

Thứ hai là về chất lượng giảng dạy (reaching quality), khảo sát ý kiến nhà tuyển dụng về chất lượng sinh viên tốt nghiệp (20%), tỷ lệ giảng viên/sinh viên (15%), tỷ lệ đội ngũ giảng viên có trình độ tiến sĩ (5%).

Cuối cùng là mức độ quốc tế hóa (internationalization), khảo sát tỷ lệ sinh viên quốc tế (2,5%), tỷ lệ giảng viên quốc tế (2,5%), trao đổi sinh viên trong nước (2,5%), trao đổi sinh viên với nước ngoài (2,5%).

Làm gì để cải thiện vị trí trên bảng xếp hạng?

Khi đi sâu vào phương pháp xếp hạng QS Asia mới với từng số liệu do tổ chức này tính điểm (tối đa 100 điểm) để xếp hạng và so sánh, có một số vấn đề chúng ta cần quan tâm.

Chỉ số khảo sát danh tiếng về học thuật và chất lượng sinh viên tốt nghiệp của ĐHQG-HCM khá cao trong bảng xếp hạng (70,3 và 35,9) cao hơn ĐHQG Hà Nội (63,3 và 29,2).

Chỉ số tỷ số bài báo xuất bản trên giảng viên và trích dẫn mỗi bài nghiên cứu được công bố của ĐHQG-HCM ở số điểm rất thấp trong bảng xếp hạng, nhất là tỷ lệ bài báo trên số lượng giảng viên. Cụ thể, ĐHQG-HCM là 2,8 và 41,9; ĐHQG Hà Nội là 2,6 và 31,6.

ĐHQG-HCM thấp điểm hơn ĐHQG Hà Nội ở các chỉ số như tỷ lệ sinh viên trên giảng viên (18,3 - 39,7); giảng viên có trình độ tiến sĩ (14,9 - 29,5); sinh viên quốc tế (2,7 - 4,4) và cũng có mức điểm tương đối thấp so với các trường đại học trong bảng xếp hạng QS Asia.

Các chỉ số khác như tỷ lệ giảng viên quốc tế, tỷ lệ trao đổi sinh viên trong nước, tỷ lệ trao đổi sinh viên ngoài nước, ĐHQG Hà Nội và các tổ chức khác đều có số liệu cung cấp cho tổ chức QS hoặc tổ chức QS lấy số liệu từ trang website của các trường. Trong khi đó các số liệu này trong bảng xếp hạng của QS Asia, ĐHQG-HCM đều để trống, không có số liệu! Nguyên nhân là do tổ chức QS không tìm thấy số liệu này trên website của ĐHQG-HCM hoặc do ĐHQG-HCM chưa cung cấp số liệu này để tham gia xếp hạng.

Các chỉ số xếp hạng năm 2016 đã mở ra cho ĐHQG-HCM một hướng đi mới và chúng ta nhìn thấy rõ hơn những mặt mạnh và những hạn chế của mình qua các chỉ số của bảng xếp hạng. Nhưng đây cũng là tin đáng mừng vì lần đầu tiên hai ĐHQG của Việt Nam lọt vào top 150 của bảng xếp hạng này và chúng ta cần phấn đấu hơn nữa để đạt được vị trí cao hơn.

ĐHQG-HCM từng đi đầu cả nước trong công tác đào tạo tín chỉ, trải nghiệm khách quan, thiết kế chương trình đào tạo theo CDIO, kiểm định đánh giá theo tiêu chuẩn AUN, ABET... Do đó, công tác xếp hạng đại học quốc tế cần gắn với công tác đảm bảo chất lượng và tiến hành triển khai công tác xếp hạng đại học quốc tế trong ĐHQG-HCM ■

Sinh viên ĐHQG-HCM tham gia các hoạt động quốc tế. Ảnh: Trường ĐH KT-L

ƯU TIÊN XÉT TUYỂN THĂNG: BỔ SUNG NGUỒN TUYỂN CÓ CHẤT LƯỢNG

TS Nguyễn Đức Nghĩa
(Phó Giám đốc ĐHQG-HCM)

Các trường thành viên ĐHQG-HCM thu hút được nhiều học sinh giỏi từ các địa phương trên cả nước. Hằng năm số lượng học sinh ở các trường chuyên, đặc biệt là các trường từ Thừa Thiên - Huế trở vào, đăng ký dự thi vào các trường thành viên ĐHQG-HCM khá cao, chiếm tỷ lệ đến 20-25% học sinh của trường. Theo đó, tỷ lệ trúng tuyển của học sinh các trường chuyên theo phương thức dùng kết quả điểm thi THPT Quốc gia cũng ở mức rất cao.

Năm 2015 với phương thức thi và xét tuyển mới, có 3.000 thí sinh từ 64/82 trường chuyên trên cả nước đăng ký xét tuyển vào các trường thành viên ĐHQG-HCM và có 2.831 thí sinh trúng tuyển, đạt tỷ lệ đến 95%.

Từ kỳ tuyển sinh 2015, bên cạnh hình thức tuyển thẳng các học sinh đạt giải hoặc là thành viên đội tuyển dự các kỳ thi Olympic quốc tế và các học sinh đạt giải nhất, nhì, ba trong kỳ thi chọn học sinh giỏi quốc gia hằng năm, ĐHQG-HCM bắt đầu thí điểm ưu tiên xét tuyển thẳng các học sinh của 5 trường chuyên có kết quả thi tuyển sinh ĐH tốt nhất cả nước trong những năm trước.

Trong kỳ tuyển sinh ĐH năm 2016, ĐHQG-HCM mở rộng hình thức ưu tiên xét tuyển thẳng cho học sinh của tất cả 82 trường chuyên trên cả

nước (theo danh sách công nhận của Bộ GD&ĐT). Ngoài các tiêu chí mang tính thủ tục, hai tiêu chí chủ yếu để nhận hồ sơ đăng ký xét tuyển theo diện này là học sinh phải đạt danh hiệu học sinh giỏi trong năm lớp 10, lớp 11 và lớp 12 hoặc là thành viên đội tuyển của trường hoặc tỉnh thành tham dự kỳ thi học sinh giỏi quốc gia và có hạnh kiểm tốt trong năm lớp 10, lớp 11 và lớp 12.

Tổng số hồ sơ đăng ký ưu tiên xét tuyển vào ĐHQG-HCM là 1.583 hồ sơ, từ 66 trường chuyên trong danh sách 82 trường chuyên đã đăng ký để được ưu tiên xét tuyển thẳng. Trong đó Trường ĐH KHXH&NV được đăng ký nhiều nhất với 369 hồ sơ (23,31%), Trường ĐH Kinh tế - Luật có 361 hồ sơ (22,80%), Trường ĐH Bách Khoa có 298 hồ sơ (18,83%) và ít nhất là Trường ĐH CNTT với 43 hồ sơ (3,72%). Kết quả trúng tuyển ưu tiên xét tuyển vào ĐHQG-HCM được 819 hồ sơ (51,74%) trên 1.583 hồ sơ đăng ký.

Theo vùng kinh tế, số lượng thí sinh đăng ký ưu tiên xét tuyển chủ yếu tập trung tại các vùng Đồng bằng sông Cửu Long (422 hồ sơ), TP.HCM (510 hồ sơ), Nam Trung bộ và Tây nguyên (304 hồ sơ). Trong đó, tỷ lệ trúng tuyển vùng Đồng bằng sông Cửu Long đạt 31,50%, TP.HCM đạt 31,01%. Như vậy về tổng thể so với tuyển sinh đại trà dựa trên kết quả đăng ký xét tuyển từ kết quả thi THPT Quốc gia thì việc ưu tiên tuyển thẳng đã thu hút được tỷ lệ học sinh giỏi từ các trường chuyên của khu vực Đồng bằng sông Cửu Long rất nhiều ■

Thí sinh tham gia tư vấn thông tin tuyển sinh của Trường ĐH CNTT. Ảnh: Trang Minh

Gian hàng các trường thành viên ĐHQG-HCM thu hút nhiều học sinh quan tâm. Ảnh: Trang Minh

Bảng 1: Một số trường chuyên có nhiều học sinh trúng tuyển vào ĐHQG-HCM năm 2015

Tỉnh/TP	Trường chuyên	ĐKXT	Trúng tuyển	Nhập học
Hồ Chí Minh	Trường THPT Gia Định	316	296	274
Hồ Chí Minh	Trường THPT Nguyễn Thượng Hiền	172	162	146
Hồ Chí Minh	Trường THPT chuyên Lê Hồng Phong	152	147	134
Đồng Nai	Trường THPT chuyên Lương Thế Vinh	133	128	122
An Giang	Trường THPT chuyên Thoại Ngọc Hầu	105	99	94
Bà Rịa - Vũng Tàu	Trường THPT chuyên Lê Quý Đôn	103	100	90
Vĩnh Long	Trường THPT chuyên Nguyễn Bình Khiêm	91	88	87
Khánh Hòa	Trường THPT chuyên Lê Quý Đôn	87	82	75
Bình Thuận	Trường THPT chuyên Trần Hưng Đạo	83	71	70
Quảng Ngãi	Trường THPT chuyên Lê Khiết	82	79	77
Tây Ninh	Trường THPT chuyên Hoàng Lê Kha	82	76	74
Hồ Chí Minh	Trường THPT chuyên Trần Đại Nghĩa	82	75	56
Tiền Giang	Trường THPT chuyên Tiền Giang	79	77	76
Hồ Chí Minh	Trường Trung học thực hành, ĐHSP TP.HCM	78	75	68
Lâm Đồng	Trường THPT chuyên Bảo Lộc	74	65	62
Phú Yên	Trường THPT chuyên Lương Văn Chánh	73	71	69
Lâm Đồng	Trường THPT chuyên Thăng Long Đà Lạt	69	66	58
Hồ Chí Minh	Trường Phổ thông Năng Khiếu, ĐHQG-HCM	65	64	41
Bình Phước	Trường THPT chuyên Quang Trung	62	62	59
Bình Định	Trường THPT chuyên Lê Quý Đôn	59	55	52
Bến Tre	Trường THPT chuyên Bến Tre	58	51	45
Sóc Trăng	Trường THPT chuyên NTMK	56	53	52
Bình Dương	Trường THPT chuyên Hùng Vương	55	50	49
Ninh Thuận	Trường THPT chuyên Lê Quý Đôn	53	49	49
Gia Lai	Trường THPT chuyên Hùng Vương	51	48	47
Đồng Tháp	Trường THPT chuyên Nguyễn Quang Diêu	51	47	47
Kiên Giang	Trường THPT chuyên Huỳnh Mẫn Đạt	51	47	46

Bảng 2: Kết quả xét ưu tiên tuyển thẳng năm 2016 (thuộc diện học sinh các trường chuyên)

Stt	Trường/Khoa	Mã trường	Chỉ tiêu	Đăng ký	Gọi trúng tuyển
1	Trường ĐH Bách Khoa	QSB	3950	298	229
2	Trường ĐH Công nghệ Thông tin	QSC	1000	43	37
3	Trường ĐH Kinh tế - Luật	QSK	1400	361	140
4	Trường ĐH Quốc Tế	QSQ	1180	145	72
5	Trường ĐH Khoa học Tự Nhiên	QST	3170	220	169
6	Trường ĐH Khoa học Xã hội và Nhân văn	QSX	2850	369	154
7	Khoa Y	QSY	175	147	18
	ĐHQG-HCM	QS	13.725	1.583	819

Nho học- TRIẾT LÝ GIÁO DỤC TRONG THẾ GIỚI ĐƯƠNG ĐẠI

Hơn 50 học giả, nhà nghiên cứu triết học, giáo dục và văn hóa từ Hoa Kỳ, Nhật Bản, Trung Quốc, Hàn Quốc, Pháp, Đức, Nga và Việt Nam đã đến tham dự Hội thảo khoa học quốc tế “Nho học - Triết lý giáo dục trong thế giới đương đại”, do Trường ĐH KHXH&NV, ĐHQG-HCM cùng Trung tâm Nghiên cứu Đông - Tây, ĐH Hawaii, Hoa Kỳ và Trung tâm Nghiên cứu Trung Quốc, ĐHQG Hà Nội đồng tổ chức ngày 25/7.

Phiên An

Các học giả, nhà nghiên cứu tham gia hội thảo. Ảnh: Đức Lộc

Triết lý nào cho giáo dục Việt Nam?

Trong phát biểu khai mạc, PGS.TS Võ Văn Sen, Hiệu trưởng Trường ĐH KHXH&NV, Trưởng Ban tổ chức hội thảo khẳng định tầm quan trọng và ý nghĩa của hội thảo; đồng thời gọi ra bốn vấn đề cơ bản mà hội thảo cần hướng tới. Đó là: Vai trò giáo dục của học thuyết Nho giáo xưa và nay; Nhu cầu của nền giáo dục toàn diện hiện nay và những điều chỉnh của hệ thống triết lý Nho giáo; Tính đồng nhất toàn khu vực Đông Á và tính đặc thù, tính dân tộc của Nho giáo ở từng quốc gia với tư cách là triết lý giáo dục; và Toàn cầu hóa, quan hệ quốc tế và triển vọng hợp tác phát triển giáo dục theo định hướng phát triển toàn diện.

Qua những vấn đề này, PGS.TS Võ Văn Sen mong muốn các nhà nghiên cứu giới thiệu các nghiên cứu của mình, bàn bạc tranh luận để làm rõ hơn.

Khái quát về *Tính giá trị của Nho học và vai trò của nó trong triết lý giáo dục Việt Nam*, GS.TSKH Trần Ngọc Thêm, Trường ĐH KHXH&NV (ĐHQG-HCM), đánh giá: “Muốn ổn định thì xã hội cần những con người ngoan ngoãn, biết vâng lời. Bởi vậy triết lý giáo dục truyền thống của Việt Nam có thể tóm gọn trong bốn chữ của miệng mà mọi người Việt Nam, mọi trường học Việt Nam thường dùng là: ‘Con ngoan trò giỏi’. Con ngoan là biết vâng

lời (Con cãi cha mẹ trăm đường con hư), trò giỏi là trò học thuộc bài (Câu hỏi của miệng thường là: Đã học thuộc bài chưa?). Đó chính là một triết lý giáo dục hướng đến sự ổn định”.

Theo GS.TSKH Trần Ngọc Thêm, triết lý giáo dục này khuyến khích tâm lý háo danh chứ không phải hiếu học, ưa làm theo người khác chứ không có bản lĩnh để suy nghĩ độc lập; sinh ra thói cào bằng, không chấp nhận người giỏi hơn mình, có tư tưởng tiến bộ hơn mình.

Với bản chất văn hóa sẵn có là ưa ổn định bằng mọi giá, tư tưởng Nho học hướng đến xây dựng một xã hội ổn định đã trở thành công cụ rất thích hợp để phục vụ mục tiêu này. Bên cạnh mặt tốt là việc đề cao những giá trị nhân bản của con người, Nho học quá coi trọng lễ nghĩa, trói buộc con người, kiềm chế sự sáng tạo.

Không dừng lại việc đánh giá triết lý giáo dục Việt Nam như một di sản của nền Nho học, GS.TS Đỗ Thu Hà, Trường ĐH KHXH&NV Hà Nội cho rằng: “Tìm hiểu những đặc điểm của nền giáo dục Việt Nam cần được đặt trong bối cảnh xã hội chịu nhiều tác động bởi hệ thống các giá trị đa dạng, đan xen lẫn nhau như Nho giáo, Chủ nghĩa Xã hội và các tôn giáo lớn như Phật giáo và Công giáo”.

Theo GS.TS Đỗ Thu Hà, lối học thụ động của nền giáo dục Việt Nam không chỉ là gánh nặng từ hệ thống Nho học trong quá khứ mà còn

GS.TSKH Trần Ngọc Thêm trình bày báo cáo. Ảnh: Đức Lộc

do lối tư duy một chiều đang diễn ra hiện nay.

Trong chương trình giáo dục bậc đại học, các môn chính trị chiếm 21 tín chỉ, tức 12% tổng thời gian học, bao gồm các môn: Triết học Marx-Lenin, Chủ nghĩa xã hội khoa học, Tư tưởng Hồ Chí Minh và Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam. Vai trò của các môn học chính trị đã được củng cố sau khi Bộ GD&ĐT ban hành Nghị định 6134 ngày 15/7/2004, theo đó tất cả sinh viên phải thi các môn Triết học Marx-Lenin và Tư tưởng Hồ Chí Minh nếu muốn tốt nghiệp.

“ Bên cạnh mặt tốt là việc đề cao những giá trị nhân bản của con người, Nho học quá coi trọng lễ nghĩa, trói buộc con người, kiềm chế sự sáng tạo. ”
GS.TSKH Trần Ngọc Thêm

Đối với bậc sau đại học, Triết học Marx-Lenin vẫn là môn học bắt buộc và yêu cầu 60 giờ học, với quan điểm Marxist là nền tảng cho tất cả ngành khoa học, cung cấp hệ hình tư duy cho mọi nghiên cứu khoa học. Vì thế, tình trạng phổ biến hiện nay là hầu hết các luận văn, bài nghiên cứu đều mở đầu phần lịch sử vấn đề bằng hàng loạt các trích dẫn về chiến lược và nguyên tắc lấy từ văn kiện của Đảng.

Một nghiên cứu về động cơ du học của các học giả Việt Nam vào năm 2000 cho thấy chất lượng đào tạo sau đại học thấp là nguyên nhân chính khiến phần lớn giảng viên, cán bộ đại học tìm kiếm cơ hội du học. Một trong những thiếu

sót lớn về nhận thức của chương trình đào tạo này là yêu cầu giảng dạy quá nhiều môn chính trị, thường được đánh giá là không phù hợp và mất thời gian.

Chia sẻ quan điểm này, PGS.TS Nguyễn Đình Phúc, Trường ĐH KHXH&NV (ĐHQG-HCM), nêu lên hai thách thức cơ bản mà nền giáo dục Việt Nam hiện nay đang phải đối mặt.

Thứ nhất, nhu cầu ngày càng chuyên môn hóa các ngành nghề xã hội đã khiến cho các cơ sở giáo dục, đặc biệt là các trường đại học ngày càng xa rời nhiệm vụ giáo dục, xa rời mục tiêu chủ yếu là chinh phục thế giới tri thức, tìm kiếm và phát hiện chân lý, để trở thành những công ty bán hàng về tri thức, công xưởng sản xuất phục vụ hình thái ý thức quốc gia, hoặc trở thành trung tâm hướng nghiệp dạy nghề không hơn không kém.

Không ít lãnh đạo các trường đại học luôn cảm thấy tự hào về tỷ lệ có việc làm cao của sinh viên trường mình sau khi ra trường, thậm chí còn xem đó là một trong những ưu thế quan trọng của trường trong quá trình tuyển sinh. Ở đây, rõ ràng mục tiêu đánh thức tính chủ thể và khuyến khích việc tìm kiếm chân lý của người tiếp nhận giáo dục đã bị xem nhẹ.

Thứ hai, chúng ta hôm nay được tiếp thu nền giáo dục từng được cho là nhân bản, ưu việt và tiến bộ hơn, thế nhưng quan hệ giữa người với người trong xã hội không những không tiến bộ hơn, mà dường như ngày càng có xu hướng đảo chiều? Thực tế này khiến không ít người trong chúng ta nghi ngờ về tính hiệu quả của nền giáo dục.

Tìm lời giải từ tiền nhân

Để giải quyết những thách thức trên, PGS.TS Nguyễn Đình Phúc cho rằng: “Giáo dục hiện đại cần biết kế thừa các giá trị luân lý trong giáo dục của Nho gia”. Theo đó, ông nhấn mạnh đến hai nhóm giải pháp:

Trước nhất, sự gắn kết giữa giáo dục và xã hội, chính trị, thậm chí phục vụ nhu cầu của chính trị, xã hội là tất yếu. Giáo dục chắc chắn không thể mãi đóng khung trong tháp ngà của mình. Thế nhưng, nếu xa rời tôn chỉ của giáo dục, xa rời điều cốt lõi là đánh thức tính chủ thể của người học, dẫn dắt người học đi chinh phục thế giới tri thức và tìm kiếm chân lý, giáo dục ắt sẽ đi vào ngõ cụt.

Ở nhóm giải pháp thứ hai, đây thực chất là vấn đề làm thế nào để nhân loại hướng đến một nền giáo dục toàn diện. Chúng ta đều biết nội dung quan trọng nhất trong việc học của Nho gia là “minh nhân luân”, tức thúc đẩy sự phát triển năm đức tính: nhân, nghĩa, lễ, trí, tín trong mỗi cá nhân. Trong *Bách Lộc Động thư viện yết thị* (Bảng yết thị của Bạch Lộc Động thư viện), Chu Hy đã đem “ngũ giáo” đặt lên vị trí đầu tiên. Bởi với ông, mục đích quan trọng nhất của giáo dục chính nằm ở “minh nhân luân”, tức làm rõ những vấn đề luân lý của con người trong xã hội.

Như vậy, nếu biết kế thừa, các giá trị luân lý trong giáo dục của Nho gia có thể sẽ rất hữu dụng đối với giáo dục hiện đại.

Đồng quan điểm trên, TS Trần Phú Huệ Quang, Trường ĐH KHXH&NV (ĐHQG-HCM), cho rằng: “Những vấn đề đặt ra hiện nay về phương pháp dạy học cải tiến, dạy học tích cực hay dạy học chủ động, về cơ bản có thể

tìm thấy trong tư tưởng thời cổ đại”.

Về quan điểm giáo dục, theo TS Trần Phú Huệ Quang, Khổng Tử không dùng cụm từ “lấy người dạy hay người học làm trung tâm”, tức không đặt ra vấn đề ai là trung tâm và không đem so sánh hai đối tượng tương tác này. Nhưng ông nhận thức rất rõ vai trò “gợi mở, gợi ý” của người thầy và vai trò chủ động của người trò, được hiểu qua câu nói: “Bất phần bất khái, bất phi bất phát. Cử nhất ngưng bất dĩ tam ngưng phản, tắc bất phục dã (chương *Thuật nhi, Luận ngữ*). Nghĩa là khi dạy học, học trò không bực tức muốn hiểu thì không bày giải cho, không tám tít muốn nói thì không khiến cho nảy ra. Khi đưa ra một vấn đề, học trò không thể theo đó mà suy ra ba vấn đề khác thì không phải dạy người đó nữa. Quan trọng hơn là thời điểm người thầy gợi mở cho học trò, tức chỉ sau quá trình trò đã tự tìm tòi, suy nghĩ, tự phát hiện ra vấn đề, và muốn biểu đạt ra nhưng còn vướng vấp, thì khi đó mới được thầy trợ giúp.

Về kết quả của việc học, có hai điều tìm thấy trong tư tưởng của Khổng Tử, đó là chân thành trong tiếp nhận tri thức, tức học thực và dùng được.

Nói về thái độ chân thực trong học tập, chương *Vi chính*, sách *Luận ngữ* viết: “Tri chi nhi tri chi, bất tri nhi bất tri, thị tri dã” (Điều gì biết thì nhận là biết, không biết thì nhận không biết, ấy mới là biết thật). Người học, bên cạnh tính chủ động, tích cực phải chân thực, bên cạnh rèn luyện năng lực tư duy, phải rèn luyện kỹ năng thực tế, cái đích của việc học là dùng được.

Nếu có năng lực thật sự, cái học có thể dùng được, đáp ứng được nhu cầu của xã hội thì không lo mình không được biết tới, không lo mình không được dùng. Chương *Hiển vấn*, sách *Luận ngữ* viết: “Bất hoạn nhân chi bất kỳ tri, hoạn kỳ bất năng dã” (Không lo người ta không biết đến mình, chỉ lo mình không đủ năng lực mà thôi).

Đặt trọng tâm giải pháp trong việc tiếp nhận tư tưởng tiền nhân, TS Trần Phú Huệ Quang đã kiến nghị việc mở rộng biên độ nghiên cứu đối với di sản của các nền giáo dục tiền kỳ. Ông nhấn mạnh: “Nếu chúng ta tìm hiểu tư tưởng cổ đại ở mức độ sâu hơn, không chỉ dừng lại ở một dòng tư tưởng, một thời đại, mà là nhiều tư tưởng giáo dục theo dòng lịch sử, chúng ta có thể sẽ khám phá ra nhiều gợi ý hữu ích cho đương đại trên tinh thần ôn cố nhi tri tân” ■

“ ... nếu xa rời tôn chỉ của giáo dục, xa rời điều cốt lõi là đánh thức tính chủ thể của người học, dẫn dắt người học đi chinh phục thế giới tri thức và tìm kiếm chân lý, giáo dục ắt sẽ đi vào ngõ cụt.

PGS.TS Nguyễn Đình Phúc

PGS.TS Võ Văn Sen tặng hoa và kỷ niệm chương cho các đơn vị đồng tổ chức hội thảo. Ảnh: Đức Lộc

Xung đột trong phát triển kinh tế và thảm họa môi trường

Quá trình phát triển kinh tế thường gây ra nạn hủy hoại và ô nhiễm môi trường, đó có phải là một "định mệnh" đối với toàn cầu hiện nay? Thảm họa môi trường biển miền Trung do Công ty Formosa Hà Tĩnh gây ra đã quá rõ, Việt Nam còn tiềm ẩn nguy cơ nào khác? Làm sao để phát triển mạnh và bền vững mà thiên nhiên, con người và cả hậu thế không phải trả giá?... *Bản tin ĐHQG-HCM* xin ghi lại ý kiến của các chuyên gia về các vấn đề trên.

Minh Châu thực hiện

GS Lê Huy Bá. Ảnh: NVCC

Các thảm họa môi trường trên thế giới
GS Lê Huy Bá (Trường ĐH Công nghiệp TP.HCM) cho biết trong suốt chiều dài lịch sử phát triển của loài người, trên thế giới từng xảy ra rất nhiều thảm họa môi trường. Thuở hồng hoang, khi con người sống trong giai đoạn hái lượm, cho đến đầu thời kỳ kinh tế nông nghiệp, giai đoạn mà khả năng tự làm sạch còn cao, hầu như không có thảm họa môi trường. Đến giai

đoạn đầu của phát triển công nghiệp vẫn chưa có thảm họa nào ghê gớm. Chỉ khi công nghiệp phát triển thì thảm họa xảy ra càng ngày càng nhiều và càng trầm trọng. Điển hình là vụ Suong quang hóa ở London (Anh) và Los Angeles (Mỹ), gây chết hàng ngàn người trong vài giờ. Thảm họa ven vịnh Minamata (Nhật) gây ra một dịch bệnh nguy hại và dai dẳng trong vài chục năm do nước thải công nghiệp chứa nhiều thủy ngân. Nó là lý do làm chết dần chết mòn hàng ngàn cư dân ven biển này. Họ bị ung thư với triệu chứng gầy còm, run rẩy tay chân. Cũng tại Nhật, những cánh đồng lúa hứng nước thải công nghiệp chứa nhiều Cd, đã gây ra dịch bệnh Itai-Itai (ngứa khắp mình mẩy) cho nông dân và cư dân ăn gạo nhiễm Cd. Vụ tràn dầu quanh vịnh Mexico của Tập đoàn BP gây nên thảm họa ô nhiễm hàng trăm cây số vuông, gây chết hàng loạt cá, sinh vật biển và chim biển. Sự cố nhà máy điện hạt nhân Checnobul (Ukraine) gây phóng xạ kinh hoàng, mà di chứng mãi đến ngày nay vẫn còn. Vụ Formosa cũng là một ví dụ gần đây nhất. Đó là một thảm họa môi trường ghê gớm mà chúng ta chưa tiên lượng hết được sự tàn phá và nguy hại của nó.

“ Vedan, Sonadezi, Hào Dương, Formosa, Lee&Man là những công ty thuộc Đài Loan, Trung Quốc hoặc có yếu tố Trung Quốc. Họ chưa có nền 'văn minh công nghiệp' cao và cách làm ăn chưa chuẩn mực, thậm chí có lịch sử cũng không tốt đẹp lắm. Họ chỉ chạy theo lợi nhuận, 'sống chết mặc bay, tiền thầy bỏ túi'.

GS Lê Huy Bá

Theo ThS Cao Thị Nhung (Trường ĐH Bách Khoa) Trung Quốc là quốc gia điển hình về tốc độ phát triển kinh tế nhưng không thể kiểm soát nổi tình trạng ô nhiễm môi trường. "Trung Quốc từ 30 năm qua trở thành công xưởng của thế giới. Hàng hóa Trung Quốc bán khắp nơi trên thế giới với giá rẻ. Trung Quốc cũng hưởng lợi là phát triển rất nhanh, thu được rất nhiều tiền

từ thế giới. Nhưng cái giá phải trả của Trung Quốc đối với sự phát triển này là khủng khiếp: cả môi trường không khí, đất và nước đều ô nhiễm quá nặng. Các con sông Trường Giang, Hoàng Hà, Mê Kông đã bị khai thác triệt để, nhiều đoạn là sông chết. Rất nhiều người giàu Trung Quốc đã phải bỏ xứ ra đi" - ThS Nhung phân tích.

Con người thường là nguyên nhân chính

Có nhiều nguyên nhân dẫn đến thảm họa môi trường. Tuy nhiên, có thể phân thành hai loại là do tự nhiên và do con người. GS Lê Huy Bá cho rằng phần lớn các thảm họa môi trường đều do con người gây ra, một số thì do thiên tai nhưng cũng có khi do cả hai yếu tố trên tác động.

Trong hai nguyên nhân trên, ThS Cao Thị Nhung nhấn mạnh nguyên nhân do con người gây ra thường nguy hại và nghiêm trọng hơn. Bởi lẽ mặc dù những nước phát triển như Anh, Mỹ, Nhật... từng xảy ra thảm họa môi trường, nhưng sau đó họ đã kiên quyết đóng cửa các nhà máy gây ô nhiễm nặng. Đồng thời họ chấp nhận trả giá cao hơn cho hàng hóa để đủ chi phí xử lý chất thải. Trong khi đó, ở các nước kém phát triển vẫn mọc lên các nhà máy gây ô nhiễm nặng. Họ chỉ được lợi về tiền bạc, công ăn việc làm trong ngắn hạn nhưng môi trường thì ngày càng chết dần chết mòn.

Việt Nam: nguy cơ ô nhiễm rộng khắp

Cho rằng Việt Nam đang đối mặt nghiêm trọng với thách thức giữa bảo vệ môi trường, tài nguyên với phát triển kinh tế, GS Lê Huy Bá lo ngại: "Chúng ta đang gặp phải rất nhiều vấn nạn. Rừng đầu nguồn đã và đang bị tàn phá một cách không thương tiếc và có tổ chức. Mất rừng là mất tất cả. Mất rừng là mất thảm phủ xanh, là mất tài nguyên gỗ, mất tài nguyên sinh vật, mất cân bằng và đa dạng sinh thái. Rừng mất là mất nguồn nước, mất đất, gây ra xói mòn, sa mạc hóa hoặc lũ quét, sạt lở như ở Quảng Ngãi, Tuyên Quang, Cao Bằng, Bắc Kạn, Hà Giang... trong nhiều năm qua. Ô nhiễm chất thải gây ra cá chết hàng loạt trên sông Bưởi (Thanh Hóa), giết chết hàng trăm lồng nuôi tôm hùm ven biển, hàng tấn cá ở Long Sơn (Bà Rịa - Vũng Tàu). Nhiều làng ung thư ở Vĩnh Phúc, Phú Thọ, Nghệ An, Thanh Hóa, Long An... mà nguyên nhân là do chất thải độc hại. Tình trạng này gần như bất cứ địa phương nào ở Việt Nam cũng có. Nông thôn thì phun thuốc quá liều, rải phân hóa học vượt giới hạn,

ThS Cao Thị Nhung.
Ảnh: NVCC

chăn nuôi thì dùng thuốc tạo nạc, bơm hóa chất và nước bẩn trước lúc giết thịt gia súc, gia cầm. Ở đô thị thì ô nhiễm nhà máy, ô nhiễm giao thông, ô nhiễm nước ngầm. Thực phẩm bẩn đã và đang hoành hành. Rõ ràng mức độ nguy cơ ô nhiễm là rất lớn và rộng khắp.

Trước thực trạng đó, ThS Nhung cho rằng Chính phủ phải kiên quyết đóng cửa các nhà máy gây ô nhiễm nặng thì mới mong cứu vãn được môi trường Việt Nam.

Lo ngại từ những công ty thuộc Đài Loan, Trung Quốc

Có một thực tế không hoàn toàn ngẫu nhiên là hầu hết các thủ phạm đã (và sẽ) đầu độc môi trường Việt Nam đều là các nhà máy, xí nghiệp, khu công nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài, như Veddan, Sonadezi, Formosa, Lee&Man... GS Lê Huy Bá nói: "Không phải tất cả nhà máy có đầu tư nước ngoài đều là tai ương đối với môi trường, mà chỉ một số trong đó. Các nhà máy của Singapore, Nhật, Phần Lan, Pháp, Anh, Canada... - những nước phát triển có nền 'văn minh công nghiệp' cao - thì ít xảy ra 'chuyện'. Còn Vedan, Sonadezi, Hào Dương, Formosa, Lee&Man là những công ty thuộc Đài Loan, Trung Quốc hoặc có yếu tố Trung Quốc. Họ chưa có nền 'văn minh công nghiệp' cao và cách làm ăn chưa chuẩn mực, thậm chí có lịch sử cũng không tốt đẹp lắm. Họ chỉ chạy theo lợi nhuận, 'sống chết mặc bay, tiền thầy bỏ túi'. Ngoài ra, công nghệ họ đang sử dụng là công nghệ lạc hậu. Khi không có công nghệ sạch thì sẽ gây ô nhiễm cao".

Formosa - thiệt hại không thể tính bằng tiền

Sự cố môi trường được định danh khi xuất hiện một trường hợp đột ngột, ngoài ý muốn, gây ảnh hưởng trong phạm vi nhỏ hẹp, tác hại không lớn cho môi trường. Trong khi đó, vụ cá chết hàng loạt ở ven biển miền Trung do Công ty Formosa Hà Tĩnh gây ra đã làm hàng ngàn tấn cá và hải sản chết, phá hủy hàng trăm cây số vuông rạn san hô và đảo biển, làm đảo lộn nghiêm trọng đời sống của hàng triệu người dân Việt Nam trong một thời gian dài. Vì vậy những gì Formosa Hà Tĩnh

gây ra từ đầu tháng 4 năm nay được các chuyên gia xác định đó là một thảm họa lớn của môi trường.

Về mức bồi thường thiệt hại 500 triệu USD của Formosa, GS Lê Huy Bá phân tích: "Nếu căn cứ theo luật 'Người gây ô nhiễm phải trả (PPP)'; căn cứ khoản 4, điều 4 Luật Bảo vệ môi trường (2005) quy định: 'Tổ chức, hộ gia đình, cá nhân gây ô nhiễm, suy thoái môi trường có trách nhiệm khắc phục, bồi thường thiệt hại và chịu các trách nhiệm khác theo quy định của pháp luật'; và tính đủ, tính đúng thì phải tìm đủ các thông số đầu vào bài toán kinh tế - sinh thái - tài nguyên môi trường, Formosa phải trả đủ để phục hồi hiện trạng như trước khi xả chất thải gây nên thảm họa. Các khoản tiền đền bù có thể gồm: tài nguyên biển và ven bờ bị hủy hoại; làm sạch môi trường, kể cả trầm tích biển độc hại phải hút lên hết và xử lý đúng quy định; thiệt hại sinh kế của khoảng 300 ngàn người theo nghề đánh bắt hải sản, những người làm dịch vụ buôn bán, vận chuyển, chế biến hải sản, ngành du lịch của 4 tỉnh... Vậy nên, với mức đền bù 500 triệu USD của Formosa là chưa thỏa đáng, là không có căn cứ khoa học và căn cứ pháp lý".

Trong khi đó, đau lòng trước những gì đã diễn ra với biển miền Trung, ThS Cao Thị Nhung cho rằng "thiệt hại này không thể tính hết bằng tiền".

"Nhà máy giấy Lee&Man sẽ là một thảm họa"

Nhà máy giấy Lee&Man (Tập đoàn Giấy Lee&Man Hong Kong) được xây dựng tại cụm công nghiệp tập trung Phú Hữu A, huyện Châu Thành (Hậu Giang), dự kiến cuối năm 2016 sẽ hoạt động. Tuy nhiên, dư luận lo lắng vị trí và công nghệ của Lee&Man sẽ hủy hoại môi trường ở sông Hậu và Đồng bằng sông Cửu Long vốn bị đe dọa từ nhiều phía. Hiệp hội Chế biến và Xuất khẩu Thủy sản Việt Nam (VASEP) đã kiến nghị Chính phủ dừng dự án này.

Đồng tình với VASEP và sự lo lắng của dư luận, GS Lê Huy Bá lý giải sâu hơn rằng nhà máy giấy Lee&Man cũng sẽ là một thảm họa cho dòng sông Hậu và cả vùng sông Hậu, không chỉ là sông Mái Dầm mà cả hệ thống kênh rạch chằng chịt xuống vùng Sóc Trăng, Cà Mau. Cả vùng nuôi trồng thủy sản thu về hàng tỷ USD mỗi năm sẽ mất. Đặc điểm địa hình, địa mạo vùng này là vùng trũng, lòng chảo, nên khi ô nhiễm xâm nhập thì khó mà khắc phục. Hơn nữa, vùng này nằm vào "khoảng giáp nước" của triều và dòng sông mỗi

ngày hai lần, mà tại đó, vận tốc dòng chảy $v = 0$ m/ph; nghĩa là nó sẽ là khoảng "không gian" bị ô nhiễm nặng nhất. Chất thải từ việc sản xuất và tái chế giấy đòi hỏi tiêu hao rất nhiều xút (NaOH), cũng như các chất tẩy rửa, các chất phụ gia khác. Kinh nghiệm cho thấy, nhà máy giấy Bãi Bằng dùng công nghệ Phần Lan khá tốt nhưng ô nhiễm cho vùng Việt Trì cũng rất lớn, hướng hồ Lee&Man - sử dụng công nghệ Trung Quốc - loại công nghệ lạc hậu bị chính nước họ từ chối đầu tư! Về nguyên liệu, vùng này là vùng đất ướt, không thể trồng rừng làm nguyên liệu cho nhà máy giấy này được nên Lee&Man phải dùng giấy tái chế, nghĩa là phải nhập rác giấy, bìa các tông - những thứ vốn chứa nhiều tạp chất là những chất thải độc hại.

Là chuyên gia nghiên cứu về công nghệ cũng như quy trình sản xuất giấy, ThS Cao Thị Nhung đưa ra bài toán cụ thể: "Để sản xuất 1 tấn giấy các tông từ giấy phế thải, phải cần ít nhất khoảng 5m³ nước sạch, 10kg xút để xử lý. Công suất 420.000 tấn/năm, nghĩa là một ngày, nhà máy giấy Lee&Man sản xuất 1.300 tấn giấy các tông từ giấy

độc hữu cơ có hại nhất. Những công nghệ hiện đại không dùng chlorine thì sẽ không hình thành dioxin. Tuy nhiên, các chất thải từ công nghệ này dù không có dioxin vẫn dư sức làm người ta 'chết tức tưởi' hoặc chết dần chết mòn, cũng như ảnh hưởng đến cả những thế hệ con cháu về sau". Bên cạnh đó, việc nhà máy giấy đặt ở vùng trũng, là nơi người dân sống phụ thuộc vào sông nước và là vựa lúa của cả nước cũng đe dọa đến sức khỏe và an ninh lương thực quốc gia.

Không nhận các dự án làm nguy hại môi trường

Trên phạm vi toàn cầu, con người đã có các

GS Phan Thanh Sơn Nam. Ảnh: BK

giải pháp mang tầm quốc tế và từng khu vực hay từng nước, thậm chí từng địa phương để ngăn chặn hay giảm thiểu ô nhiễm

môi trường như: những nghị định thư Kyoto, Công ước Stockholm, Hiệp định Rio de Janeiro; gần đây là COP 17 Copenhagen, và cuối cùng là COP 21 Paris. Ở Việt Nam, cũng có các luật, nghị định, quy định cụ thể, đầy đủ về việc này.

Tuy nhiên, để phát triển kinh tế đi đôi với bảo vệ môi trường và tài nguyên, các chuyên gia cho rằng không được nhận bất cứ nhà đầu tư hay dự án đầu tư nào gây hại đến môi trường. Chỉ nhận dự án ít gây ô nhiễm, với công nghệ kỹ thuật cao, đẩy mạnh công nghệ xanh, công nghệ sử dụng năng lượng tái tạo. Tuyệt đối không phát triển kinh tế bằng việc đánh đổi tài nguyên môi trường. Vị trí dự án cũng phải cân nhắc kỹ càng về cả địa kinh tế, địa chính trị, địa xã hội và địa quân sự.

Trong công tác đánh giá tác động môi trường (ĐTM) phải đi trước một bước và chọn nhà tư vấn vừa có trình độ chuyên môn, nghiệp vụ vừa có tâm với đất nước. Vụ thảm họa Formosa, Sonadezi, Hòa Dương, Vedan... là những bài học xương máu về ĐTM. Công tác quản lý môi trường từ trung ương đến địa phương cũng cần phải rà soát củng cố lại, không để các cá nhân làm giàu bất chính, chuyên "cắt dán" mớ ngoặc, khoét lỗ tường rào cho dự án xấu, nhà đầu tư xấu chui vào đất nước ■

“ ...tính sơ bộ, một ngày Lee&Man tiêu tốn 6.500m³ nước sạch, thải ra sông Hậu 130 tấn rác khô (tương đương 200 tấn rác ướt), 52 tấn hóa chất, 1,3 tấn NaOH. Thử hỏi, môi trường sông Hậu còn đủ sạch để nuôi cá, trồng lúa và trồng cây ăn trái hay không? ”

ThS Cao Thị Nhung

phế thải. Giấy phế thải chứa 10% rác thải. Như vậy, tính sơ bộ, một ngày Lee&Man tiêu tốn 6.500m³ nước sạch, thải ra sông Hậu 130 tấn rác khô (tương đương 200 tấn rác ướt), 52 tấn hóa chất, 1,3 tấn NaOH. Thử hỏi, môi trường sông Hậu còn đủ sạch để nuôi cá, trồng lúa và trồng cây ăn trái hay không?"

GS Phan Thanh Sơn Nam (Trường ĐH Bách Khoa) cũng quan ngại: "Trong nước thải của nhà máy giấy còn chứa nhiều thứ có hại gấp trăm lần xút. Quy trình sản xuất giấy cổ điển sử dụng chlorine trong giai đoạn tẩy trắng bột giấy sẽ hình thành một lượng đáng kể dioxin, vốn là họ chất

An Chi

* Phương Uyên (TP.HCM):

Tôi có được xem tại nhà của một người bạn quyển Từ điển Việt - Bồ - Latinh do Thanh Lăng, Hoàng Xuân Việt, Đỗ Quang Chính phiên dịch và do NXB Khoa học Xã hội ấn hành năm 1991. Nhìn vào bìa trong của bản gốc (được chụp lại) thì thấy tên sách toàn chữ Latin dài thòng lòng, chẳng biết nó nói gì. Ông An Chi có thể dịch giúp? Xin cảm ơn ông.

- Xin lần lượt trả lời bạn đọc mấy ý:

Nghĩa gốc của tên sách

Quyển *Từ điển Annam - Lusitan - Latinh* do Thanh Lăng, Hoàng Xuân Việt, Đỗ Quang Chính phiên dịch và do NXB Khoa học Xã hội ấn hành năm 1991, chúng tôi xin nói ngay rằng bìa trong của nó (xin gọi là bìa 1991) rất lạ vì không giống với bìa trong của những bản khác được in ở Roma năm 1651 mà ta có thể thấy trên mạng - và, ở đây, chúng tôi xin dùng ảnh của play.google.com làm đại diện (xin gọi là bìa 1651). Chúng tôi sẽ phân tích về bìa 1991 ở phần dưới. Còn cái tên dài thòng lòng của *Từ điển Annam - Lusitan - Latinh* bằng tiếng Latin là ngữ đoạn: “Dictionarivm Annamiticvm Lvsitanvm, et Latinvm ope Sacrae Congregationis de propaganda fide in lvcem editum ab Alexandro de Rhodes e Societate IESV, eiusdemque Sacrae Congregationis Missionario Apostolico”. Nghĩa là: “Từ điển An Nam, Bồ Đào Nha, và Latin - ấn hành với sự trợ giúp của Thánh bộ Truyền bá Đức tin - của Alexandre de Rhodes, thừa

Về tên chính thức và bìa trong của Từ điển Annam-Lusitan-Latinh

sai tông tòa thuộc Dòng Tên của chính Thánh bộ [đã nói]”.

Giải thích thêm về từ, ngữ

Xin nói rõ hơn một chút về từ ngữ trong ngữ đoạn vừa trích ở trên:

- *Ope* là trạng cách (ablativ) của danh từ gốc “ops” (đã bị phé bỏ), mà nghĩa ở đây (vì có nhiều nghĩa) là sự trợ giúp. Vì là trạng cách nên “ope” có nghĩa là “với/nhờ/có sự tài trợ [của]” - Cao Xuân Hạo và Hoàng Dũng dịch ablativ là ly cách.

- *Lusitanvm* là tính từ, có nghĩa là liên quan xứ Lusitania. Đây là một tỉnh của La Mã vào thời của Augustus, nằm trên một phần lớn đất đai của Bồ Đào Nha (và một phần khác trên Tây Ban Nha). Mặc dù Vương quốc Bồ Đào Nha được thành lập từ thế kỷ XII nhưng hiện nay, người Bồ Đào Nha vẫn xem người Lusitania là tổ tiên của mình. Ở đây, “Lusitanum” là tiếng Bồ Đào Nha.

- *In lvcem editum* là được ấn hành. Nghĩa gốc là được đưa ra ánh sáng. “Lvcem” là đối cách (accusativ) số ít của “lux” là ánh sáng.

- *E Societate IESV* là thuộc về Dòng Tên (Dòng Jesus). “Societate” là trạng cách, số ít, của “societas”, mà nghĩa gốc thường được biết đến là xã hội; còn nghĩa ở đây là dòng, phái (trong một tôn giáo).

- *Eiusdemque* là sinh cách (genitiv) số ít của “idem”, có nghĩa là chính cái đã nói đến.

- *Missionario Apostolico* tương ứng với tiếng Pháp “missionnaire apostolique”, là thừa sai tông tòa (“giáo sĩ thừa sai” trong ngôn ngữ thông thường).

- *Sacrae Congregationis* là sinh cách của “Sacra Congregatio”, được bên Công giáo gọi là “Thánh bộ”. Vậy “Sacrae Congregationis” là “của Thánh bộ” và “eiusdemque Sacrae Congregationis” là “của chính Thánh bộ [đã được nói đến]”, tức Thánh bộ Truyền bá Đức tin (Sacrae Congregationis de propaganda fide) đã nói ở phần trước. Và “eiusdemque Sacrae Congregationis Missionario Apostolico” là “thừa sai tông tòa (giáo sĩ thừa sai) của chính Thánh bộ [đã được nói đến]”. Chữ nghĩa ở đây chính xác và hiển nhiên là “Sacrae Congregationis” nhưng rất tiếc là việc giới thiệu của một vài thư viện danh tiếng trên thế giới lại ghi sai “Sacrae” thành “Sacra”; chẳng hạn Thư viện Quốc gia Bồ Đào Nha (Biblioteca Nacional de Portugal)⁽¹⁾, Thư viện Quốc gia Pháp (Bibliothèque nationale de France)⁽²⁾. Còn Thư viện Quốc gia của Bayern (Bayerische Staatsbibliothek) ở Munich (Đức) thì đã ghi hẳn “Sacra” thay cho “Sacrae” trong bìa mà họ đã thiết kế lại để làm sách điện tử⁽³⁾. Nếu chỉ nhìn sơ sài về hình thức thì có thể tưởng chữ “sacra” của ba thư viện lớn trên đây chỉ là một cái lỗi nhỏ về chính tả nhưng thực ra thì đây là một cái lỗi rất quan trọng về ngữ pháp. “Sacra” là giống cái của tính từ giống đực “sacer”, có nghĩa là linh thiêng, [liên quan] thần thánh. Nếu cứ để nguyên như thế mà đưa vào câu văn thì đó là tính từ giống cái thuộc danh cách (nominativ) nên đi chung với nó phải là danh từ (giống cái) thuộc danh cách “Congregatio” chứ không thể là “Congregationis”. Nhưng trên giấy trắng mực đen thì trong tên của quyển từ điển, ta có

“Congregationis”, một danh từ ở sinh cách. Vậy, tính từ cặp đôi với nó cũng phải ở sinh cách, nghĩa là “Sacræ”, chứ không phải “Sacra” nên ở đây ta phải có và đã có “[...] Sacræ Congregationis Missionario Apostolico”, như đã ghi rất đúng trong phần chỉ dẫn của Khoa Nghiên cứu về Đông phương và Phi châu thuộc Đại học Luân Đôn (SOAS University of London)⁽⁴⁾.

Vậy tại sao thư viện Bồ Đào Nha, Pháp và Bayern lại ghi sai như đã thấy? Nguyên nhân sâu xa là từ bìa 1651, còn nguyên nhân trực tiếp là do sự nhầm lẫn của nhân viên thư viện.

Trên bìa 1651, bên trên con dấu tròn, ta thấy có dòng chữ “E’ Societate IESV, eiusdemque Sacræ Congre-”. Chữ thứ năm hẳn hoi là “Sacræ”, trong đó “-æ” là biến tố của sinh cách. Ngặt một nỗi, trên bìa 1651, chữ “a” và chữ “e” trong “æ” lại ríu vào nhau hơi nhiều nên thoáng nhìn thì người ta có thể tưởng đó là chữ “a” nên mới thành ra “Sacra Congregationis”, tức là một tính từ danh cách (Sacra) mà lại cặp đôi với một danh từ sinh cách (Congregationis). Người Pháp thường gọi “Æ, æ” là “a e lié[e]s” (a và e dính liền) nhưng còn gọi đó là “e dans l’a” (e trong chữ a). Vì cái chuyện “e dans l’a” này nên mới sinh ra cái sự “sacræ” thành “sacra” chẳng? Đây là một sự trật đường rầy, nghĩa là sai ngữ pháp. Nhưng nó vẫn tồn tại trong thư viện quốc gia của Bồ Đào Nha, của Pháp và của Bayern.

Những chỗ nghi ngờ trên bìa 1991

Kiểu chữ của bìa 1991 hoàn toàn khác kiểu chữ của bìa 1651 (xin xem ảnh đối chiếu). Đây là điều khá lạ.

Hơn thế, bìa 1991 có ba cái sai,

làm cho từ, ngữ trở nên vô nghĩa.

Một là cái chữ “Sacræ”, bị nhân viên thư viện quốc gia của Bồ Đào Nha, của Pháp và của Bayern biến thành “Sacra”, thì trên bìa 1991 lại bị trọ thành “Satre”, không biết có nghĩa trời ơi đất hỡi gì ở đây!

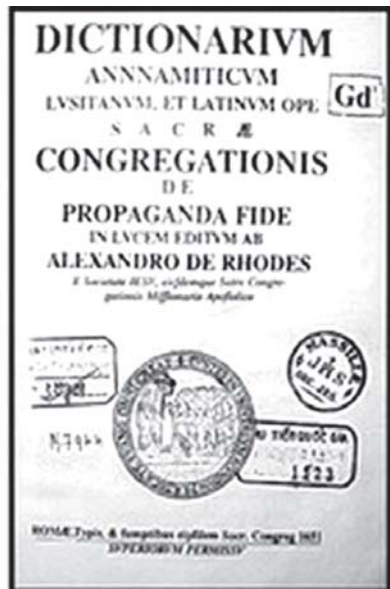
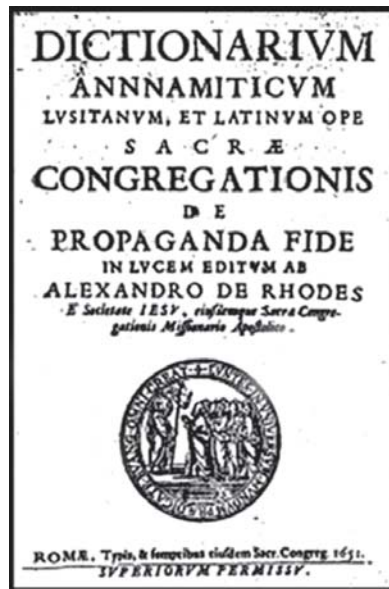
Hai là chữ “Apostolico” bị in thành “Aposolico” (t biến thành l). Ba là tại dòng cuối thứ hai từ dưới lên của bìa này, chữ “eiusdem”, rất đúng trên bìa 1651, đã bị in thành “eipsdem”, cũng không biết có nghĩa gì!

Ba là, cũng rất kỳ bí, liên quan đến con dấu tròn và to ở giữa phần dưới của bìa 1991. Đây là một con dấu của Thánh Bộ Truyền bá Đức tin, chung quanh có những chữ “Evntes in vniversvm mvndvm, prædicare evang[elivm] omni creat[uræ]”, lấy từ chương XVI của sách Marc, có nghĩa là “Hãy đi khắp hoàn cầu (và) rao giảng Phúc âm cho mọi sinh linh”. Liền kề ngay bên phải của con dấu này (gọi là dấu tròn) và hơi nhích về phía dưới là một con dấu hình chữ nhật bốn

góc được bo tròn (gọi là dấu chữ nhật) mà phía trên có mấy chữ “HU TIÊN QUỐC GIA” (chữ H đã bị che mất gạch đứng bên trái) và phía dưới là con số “1 1 2 3”. Theo lẽ thường, con dấu tròn của Thánh bộ là con dấu có trước, con dấu chữ nhật phải là con dấu đóng sau và chồng lên con dấu tròn. Đằng này, con dấu tròn lại chồng lên con dấu chữ nhật, làm mất đi một góc bên trái của nó. Thế là thế nào?

Chúng tôi đành phải dành câu trả lời cho những người làm sách.

- .....
- (1) Xin xem tại <http://purl.pt/961>.
- (2) Có thể vào <http://gallica.bnf.fr/html/und/livres/livres>, chọn mục “dans les livres” rồi gõ “Dictionarium Annamiticum Lusitanum et Latinum” để xem.
- (3) Xin xem tại [https://vi.wikisource.org/wiki/Trang:Dictionarium_Annamiticum_Lusitanum_et_Latinum_\(Bayerische_Staatsbibliothek\).pdf/3](https://vi.wikisource.org/wiki/Trang:Dictionarium_Annamiticum_Lusitanum_et_Latinum_(Bayerische_Staatsbibliothek).pdf/3)
- (4) Xem tại <https://library.soas.ac.uk/Record/685188/Details> ■

Ảnh đối chiếu: Bên trái là bìa 1651, bên phải là bìa 1991.

Khoa Y

SẼ TRỞ THÀNH TRƯỜNG ĐH Khoa học Sức khỏe

Tại Hội nghị Chiến lược phát triển Khoa Y ĐHQG-HCM giai đoạn 2016-2020 được tổ chức vào tháng 7 vừa qua, Khoa Y đã có những bước chuẩn bị tích cực để trở thành Trường ĐH Khoa học Sức khỏe trong vài năm tới.

Thái Việt - Đoàn Châu

Sinh viên Khoa Y, ĐHQG-HCM thảo luận nhóm.
Ảnh: Minh Châu

Nhóm khoa học thứ 5 của ĐHQG-HCM

Tại hội nghị, GS Đặng Văn Phước, Trưởng Khoa Y trình bày 7 nhóm chiến lược chính về đào tạo và công tác sinh viên; khoa học công nghệ; tổ chức; nhân sự; quan hệ đối ngoại; cơ sở vật chất; tài chính. Theo đó, năm 2016 Khoa Y sẽ tuyển sinh ngành Dược, năm 2017 mở thêm ngành Răng hàm mặt và ngành Y tế cộng đồng; năm 2020 có ba chương trình đại học chính quy và một chương trình thạc sĩ; và sau năm 2020, phát triển thành Trường ĐH Khoa học Sức khỏe, là trường đại học thành viên thứ 7 của ĐHQG-HCM.

Khoa Y hướng tới xây dựng các nhóm nghiên cứu về di truyền, hình thành các hướng nghiên cứu ngành dược như phát triển công nghệ sinh học và thuốc có giá trị cao. Hội nghị đã lắng nghe 5 tham luận của các bác sĩ, nhà quản lý về công tác giảng dạy, đào tạo, thực hành và tổ chức ngành y.

Sau 6 năm đi vào hoạt động, Khoa Y tập trung xây dựng và phát triển ngành y đa khoa với 625 sinh viên đang được đào tạo. Năm 2016, có 64 sinh viên Khoa Y tốt nghiệp khóa đầu tiên. Hiện nay Khoa Y có 7 phòng thực hành, 2 phòng thí nghiệm chuyên sâu về di truyền và hỗ trợ sinh sản, một khu thí nghiệm giải phẫu. Khoa đã ký kết với 11 bệnh viện đối tác để phục vụ công tác giảng dạy lâm sàng như Bệnh viện Thống Nhất, Nhi Đồng 1, Bình Dân, Từ Dũ...

PGS.TS Phan Thanh Bình, Giám đốc ĐHQG-HCM đánh giá ngành y là một ngành đặc thù và rất quan trọng. Khoa Y không chỉ là một khoa mà còn là trụ cột của mảng khoa học sức khỏe, nhóm khoa học thứ 5 của ĐHQG-HCM.

Kết luận hội nghị, TS Nguyễn Đức Nghĩa, Phó Giám đốc ĐHQG-HCM đề nghị Khoa Y nên cân đối các nhóm chiến lược thành phần, các nhóm chiến lược gần nhau có thể gộp lại. TS Nghĩa phân tích: Khoa Y có 109 người mà có tới 37 chiến lược thành phần; trung bình 3 người làm một chiến lược và 3 tháng phải hoàn thành. Đó là một áp lực rất lớn.

TS Nguyễn Đức Nghĩa
phát biểu tại hội nghị.
Ảnh: Thái Việt

GS Đặng Văn Phước giới thiệu về hướng phát triển của Khoa Y. Ảnh: Thái Việt

TS Nguyễn Thị Minh Kiều (Phó Trưởng Khoa Y) trình bày tham luận tại hội nghị. Ảnh: Thái Việt

Sinh viên Khoa Y và cơ hội việc làm

Xét về nhân lực đào tạo, TS Nguyễn Đức Nghĩa kỳ vọng, trong tương lai, Khoa Y sẽ trở thành một trường thành viên mạnh, mang lại bộ mặt mới cho ĐHQG-HCM trong lĩnh vực khoa học sức khỏe; đóng góp cho ngành giáo dục mô hình đào tạo mới, chất lượng đào tạo cao. TS Nghĩa cho biết thêm: "Trong đợt xét tuyển ưu tiên đại học, Khoa Y có 100 chỉ tiêu nhưng có tới 147 hồ sơ xét tuyển ưu tiên. Trong đó chỉ có 18 em trúng tuyển hai ngành Y đa khoa và Dược (tối đa 10% mỗi ngành theo quy định). Đây là đơn vị duy nhất có lượt thí sinh đăng ký vượt chỉ tiêu. Điểm đầu vào của Khoa Y năm 2015 là 26 điểm".

Theo GS Đặng Văn Phước, ở Khoa Y, đặc biệt là ở khóa đầu tiên, 80% sinh viên là người gốc từ miền Trung. Vì vậy, Khoa đã chủ động đi điều tra ở các tỉnh để chuẩn bị việc làm cho sinh viên tốt nghiệp. Tuy nhiên, có đến 90% sinh

viên mong muốn làm việc ở TP.HCM, 10% còn lại thì một số muốn về quê, một số muốn làm việc ở Khoa. Vì vậy, Khoa đã tiếp xúc và giới thiệu việc làm cho sinh viên ở các bệnh viện trong thành phố. Hiện tại, Bệnh viện Thống Nhất hứa nhận từ 15 đến 20 sinh viên; Bệnh viện phổi Phạm Ngọc Thạch xin nhận một số sinh viên; Khoa Y cũng giữ lại 15 sinh viên để làm công tác giảng dạy.

GS Nguyễn Đức Công, Giám đốc Bệnh viện Thống Nhất, người đã trực tiếp giảng dạy và hướng dẫn sinh viên thực tập tại bệnh viện, nhận xét: "Tôi thấy sinh viên Khoa Y ĐHQG-HCM có năng lực tốt, ngoan và chịu khó học hỏi. Mặc dù so sánh có phần khập khiễng nhưng do số lượng ít nên sinh viên Khoa Y được thực hành tốt hơn và có khả năng thực hành cao hơn các trường khác. Sắp tới, chúng tôi sẽ nhận từ 15 đến 20 em sinh viên của Khoa đến làm việc tại bệnh viện" ■

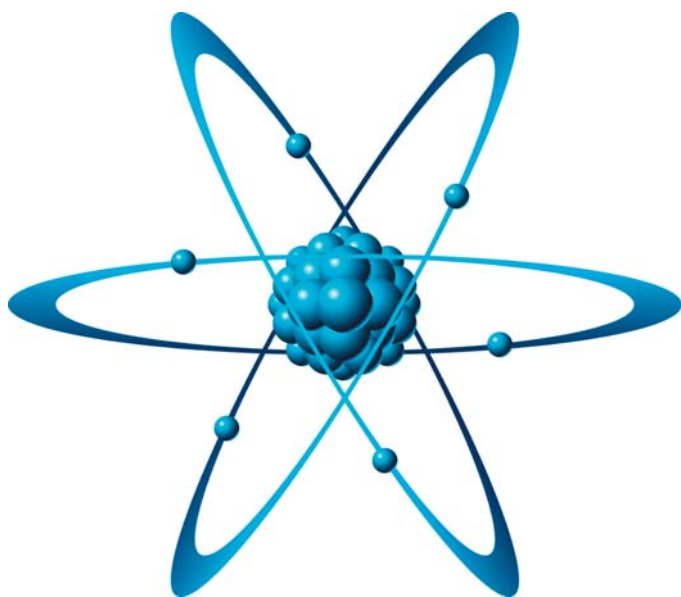
Khoa Y nhận quyết định đào tạo ngành Dược

Sáng 8/8, TS Nguyễn Đức Nghĩa - Phó Giám đốc ĐHQG-HCM đã trao quyết định đào tạo ngành Dược cho PGS.TS.BS Lê Minh Trí, Phó Trưởng Khoa Y. TS Nguyễn Đức Nghĩa cho biết: "Trong bối cảnh tuyển sinh khó khăn hiện nay, việc thành lập thêm một ngành có nhiều ưu thế ở các trường đại học khác như ngành dược là một thử thách cho Khoa Y".

Theo PGS.TS.BS Lê Minh Trí, cách đây 10 năm trên cả nước có 4 trường lớn đào tạo ngành dược nhưng hiện nay lên đến 33 trường. Trong năm tới có 9.000 sinh viên tốt nghiệp từ 33 trường này. Tuy nhiên, ông cho rằng về chất lượng chuyên môn, chỉ khoảng 1.500 sinh viên đạt yêu cầu. Ông lý giải: "Tình trạng này là do rất nhiều cơ sở đào tạo dù không có thầy nhưng vẫn mở ngành dược. Các em học trung cấp chỉ cần bỏ ra hai ngày thứ Bảy, Chủ nhật để theo học chương trình liên thông và chỉ mất khoảng 3 năm rưỡi đến 4 năm là đã có trong tay bằng đại học ngành dược. Điều đó cho thấy việc đào tạo đội ngũ dược sĩ có chất lượng cao là yêu cầu cấp bách của xã hội hiện nay".

Sắp tới Khoa Y sẽ mở thêm các ngành đào tạo mới như Răng hàm mặt, Y học cổ truyền, Quản trị bệnh viện... để dần hoàn thiện đề án thành lập Trường ĐH Khoa học Sức khỏe trực thuộc ĐHQG-HCM.

Đức Lộc - Anh Vũ

Mở màn về khoa học cơ bản

Ngày 7 và 8/7 Hội Khoa học Gặp gỡ Việt Nam (GGVN) đã tổ chức Hội nghị "Khoa học cơ bản và xã hội" tại Trung tâm Quốc tế Khoa học và Giáo dục liên ngành (ICISE) Quy Nhơn. Hội nghị đánh dấu 50 năm thành lập Gặp gỡ Moriond. Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam và Bộ trưởng Bộ KH&CN cùng tham dự.

Toàn cảnh hội thảo Khoa học cơ bản. Ảnh: binhdinh.gov.vn

Thanh Thảo - Thái Việt

Đặc biệt, hội nghị có sự hiện diện của 5 GS Noel gồm: GS Jerome Nobel Vật lý 1990, GS David Gross Nobel Vật lý 2004, GS Kurt Wuthrich Nobel Hóa học 2002, GS Finn Kydland Nobel Kinh tế 2004, GS Jean Jouzel Nobel Hòa bình 2007; cùng GS Ngô Bảo Châu, GS.VS Nguyễn Văn Hiệu, GS Lê Kim Ngọc, GS Đàm Thanh Sơn.

Đoàn chuyên gia của ĐHQG-HCM tham dự hội nghị có 9 thành viên do PGS.TS Dương Anh Đức, Phó Giám đốc ĐHQG-HCM làm trưởng đoàn. Ngoài ra, hội nghị còn có sự góp mặt của 250 nhà khoa học trong và ngoài nước, đại diện các tổ chức quốc tế và các tập đoàn công nghiệp Solvay, Airbus, Valeo.

Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam trao đổi với các nhà khoa học. Ảnh: binhdingh.gov.vn

Màu sắc mới cho khoa học Việt Nam

Phát biểu chào mừng hội nghị, GS Trần Thanh Vân, Chủ tịch Hội GGVN gửi lời cảm ơn đến các thể hệ lãnh đạo tỉnh Bình Định đã quan tâm, tạo điều kiện để GGVN xây dựng trung tâm ICISE cũng như tổ chức các hội nghị khoa học quốc tế trong những năm gần đây.

Chủ tịch UBND tỉnh Bình Định Hồ Quốc Dũng cho biết, việc xây dựng Bình Định trở thành một điểm đến của các nhà khoa học luôn được các thể hệ lãnh đạo của tỉnh quan tâm và được coi là hướng đi mới trong chiến lược phát triển kinh tế, xã hội của tỉnh. Sự ra đời của ICISE là minh chứng cụ thể nhất.

“ Phải thừa nhận, Đông Nam Á bị tụt hậu về khoa học cơ bản so với các nước phát triển, trong khi Đông Nam Á rất dễ bị tổn thương bởi biến đổi khí hậu. ”

GS Fredolin Tangang,
DHQG Malaysia

Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam đánh giá cao tâm huyết của GS Trần Thanh Vân và các cộng sự để GGVN góp phần mang thêm hơi thở, sắc màu mới cho khoa học Việt Nam. Phó Thủ tướng nêu rõ, đầu tư cho nghiên cứu cơ bản là đầu tư chiến lược, đầu tư cho nền móng để tăng cường tiềm lực quốc gia. Mặc dù còn nhiều khó khăn về ngân sách, Chính phủ Việt Nam vẫn không ngừng gia tăng đầu tư cho nghiên cứu cơ bản. So với năm 2000, ngân sách nhà nước dành

cho nghiên cứu khoa học cơ bản năm 2015 đã tăng 10 lần.

Đến với GGVN lần này, TS Trần Du Lịch, chuyên gia kinh tế, mang theo tâm nguyện rằng, Chính phủ cần quan tâm thu hút giới khoa học trẻ nghiên cứu, giảng dạy ở nước ngoài về nước cống hiến. ICISE, nơi ấp ủ ý tưởng nghiên cứu khoa học (NCKH), mới là ý tưởng ban đầu. Về lâu dài, ICISE cần được quy hoạch thành không gian đô thị khoa học. Trường ĐH Quy Nhơn nên tận dụng nơi này để liên kết các trường đại học, các viện nghiên cứu trong nước, quốc tế nhằm nâng tầm năng lực NCKH. Các viện nghiên cứu, Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ, Viện Hàn lâm Khoa học Xã hội Việt Nam cần chung tay vào cuộc kết nối lại để sớm hình thành trung tâm NCKH xứng tầm quốc tế.

Những bàn tròn khoa học

Hội nghị "Khoa học cơ bản và xã hội" mở màn cho 12 hội nghị được tổ chức trong năm 2016 tại ISISE. Hội nghị được tổ chức theo dạng bàn tròn trao đổi với 7 chủ đề gồm: Tầm quan trọng của việc theo đuổi khoa học cơ bản đối với các nước mới nổi; Khoa học cơ bản và sự phát triển bền vững; Nghiên cứu cơ bản và hòa bình; Nghiên cứu cơ bản và khí hậu; Nghiên cứu cơ bản và sức khỏe; Nghiên cứu cơ bản và sự phát triển giáo dục toàn cầu, kiến thức và công nghệ; Nghiên cứu cơ bản: mở cửa đổi mới và hợp tác kinh tế.

Mục tiêu của hội nghị là đề xuất những vấn đề liên quan tới khoa học cơ bản và xã hội ở các nước châu Á nói chung, đặc biệt ở các nước đang phát triển xung quanh Việt Nam với chủ đề đặc thù của Việt Nam là biến đổi khí hậu (BĐKH) và y tế.

Điều hành thảo luận chủ đề Khoa học cơ bản và khí hậu, GS Jean Jouzel, Phó Chủ tịch Ủy ban liên chính phủ về BĐKH Liên Hiệp Quốc nêu lên những con số đáng báo động của BĐKH Việt Nam. Trong suốt 50 năm qua, nhiệt độ bình quân ở Việt Nam đã tăng khoảng 0.62 độ. GS Nobel Hòa bình nhấn mạnh: "Mực nước biển tăng cũng là hiện tượng chúng ta thấy hằng ngày. Nhưng thay đổi về diễn biến thời tiết ngay tại Bình Định cho thấy BĐKH tác động ngày càng rõ nét vào đời sống con người. Những thông tin này cho chúng ta một viễn cảnh về BĐKH gia tăng trong thời gian tới. Đồng thời, đặt ra yêu cầu phải có những hành động thích ứng với biến

đổi đó và bảo đảm an sinh xã hội".

Còn GS Fredolin Tangang, ĐHQG Malaysia cho biết, năm 2012 tại Việt Nam đã diễn ra hội thảo khoa học về chủ đề này. "Nhờ có hội thảo đó mà chúng tôi đã đề xuất về một mạng lưới các nhà khoa học nghiên cứu về dự án BĐKH ở Đông Nam Á. Từ đó, chúng tôi có được một mạng lưới cùng chia sẻ thông tin và cộng tác trong NCKH. Phải thừa nhận, Đông Nam Á bị

“ Tôi có tìm hiểu và thấy rất ngạc nhiên khi biết Việt Nam chỉ dành một phần rất nhỏ GDP đầu tư cho nghiên cứu và phát triển. Tỷ lệ đầu tư cho nghiên cứu và phát triển (R&D/GDP) ở Việt Nam là 0,21%. Mức này chỉ ngang ngửa Campuchia, thấp hơn Ấn Độ 5 lần, Trung Quốc 10 lần và Hàn Quốc tới 20 lần!

GS David Gross
Nobel Vật lý năm 2004

tụt hậu về khoa học cơ bản so với các nước phát triển, trong khi Đông Nam Á rất dễ bị tổn thương bởi BĐKH".

Với chủ đề Khoa học cơ bản và sức khỏe, TS Socorro Escalante, cố vấn Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) tại Việt Nam nêu vấn đề làm thế nào để

Báo giới tác nghiệp tại Gặp gỡ Việt Nam 2016. Ảnh: binhding.gov.vn

khoa học cơ bản là một trong những giải pháp về sức khỏe của con người. "Khoa học cần phải giải quyết về sự mất cân đối và cân bằng trong tiếp cận dịch vụ chăm sóc sức khỏe của người dân ở các quốc gia. Vẫn còn rất nhiều người đang bị bỏ lại phía sau!" - TS Escalante nhận định.

Đường như đã "đụng" đến thực tế còn nhiều hạn chế của ngành y tế trong nước, PGS.TS Trần Diệp Tuấn, Hiệu trưởng Trường ĐH Y Dược TP.HCM, chỉ ra sự khập khiễng ngay từ khâu đào tạo nhân lực. Lâu nay, với chương trình đào tạo ở Việt Nam cũng như các nước khu vực, giáo trình giảng dạy thường theo một nếp truyền thống với các môn học, chưa kể giảng viên cũng chỉ thiên về lý thuyết mà thiếu thực tế. "Cần thay đổi chương trình đào tạo dựa trên hệ thống thực hành, cũng như tăng tính kết nối và tính thực hành nhiều hơn. Thêm nữa, cần liên kết giữa các trường đào tạo của ngành y với các ngành khác để giúp kiến thức của giảng viên được tốt hơn, phong phú hơn. Tiếp theo là cần tăng cường sự giao lưu, trao đổi kinh nghiệm và kiến thức" - PGS.TS Trần Diệp Tuấn bày tỏ.

Khoa học cơ bản Việt Nam phát triển rất chậm

Trong cuộc trò chuyện bên lề Hội nghị "Khoa học cơ bản và xã hội", GS David Gross Nobel Vật lý năm 2004 nhận định khoa học cơ bản ở Việt Nam phát triển rất chậm. "Tôi có tìm hiểu và thấy rất ngạc nhiên khi biết Việt Nam chỉ dành một phần rất nhỏ GDP đầu tư cho nghiên cứu và phát triển". GS cũng chỉ ra tỷ lệ đầu tư cho nghiên cứu và phát triển (R&D/GDP) ở Việt Nam là 0,21%. Mức này chỉ ngang ngửa Campuchia, thấp hơn Ấn Độ 5 lần, Trung Quốc 10 lần và Hàn Quốc tới 20 lần!

GS David Gross cho rằng không thể chỉ tập trung vào chuyển giao công nghệ mà không đầu tư vào khoa học cơ bản. Thực tế chỉ ra, phải đầu tư khoa học cơ bản trước thì mới có chuyển biến tốt trong chuyển giao công nghệ. Theo GS David Gross, GGVN được tổ chức chính là một trong những cánh cổng mở ra chân trời phát triển khoa học cơ bản.

GS Kydland Nobel Kinh tế 2004, phân tích sự phát triển kinh tế của các quốc gia và cho thấy vai trò của chính sách kinh tế mới là yếu tố quyết định trong tăng trưởng lâu dài.

GS Ngô Bảo Châu nhìn nhận, ngoài một số trường đại học, học viện lớn, mức độ NCKH ở

GẶP GỠ VIỆT NAM: Tình bạn và chia sẻ kiến thức

Cách đây 50 năm, Trần Thanh Vân, một TS khoa học vật lý gốc Việt 30 tuổi, sống trên đất Pháp, nảy ra ý tưởng mới: Không tổ chức một hội nghị khoa học thông thường mà muốn tạo ra một mô hình mới - những cuộc gặp gỡ.

Với mô hình "gặp gỡ" ở một nơi yên tĩnh, cùng đi trượt tuyết, đi dạo chung, mối quan hệ giữa các nhà vật lý, dù là một người đoạt giải Nobel hay một tiến sĩ trẻ, sẽ dễ cởi mở hơn, thoải mái hơn và mang tính nhân văn hơn.

Gặp gỡ Moriond đầu tiên được tổ chức vào năm 1966 tại làng Moriond bên dãy núi Alpes, tập hợp khoảng hơn 20 nhà vật lý trẻ từ Pháp, Đức và Ý, phần lớn từ các đại học ở Paris. Buổi sáng họp nghe thông báo và tranh luận, buổi chiều cầm ván trượt tuyết kết hợp NCKH và thể thao du lịch. Buổi tối lại họp. Sau đó còn giao lưu khoa học hay ngồi chơi đàn. Ngày ấy, không đủ tiền thuê khách sạn, GS Vân và các bạn phải đi chợ mua thực phẩm, tự nấu ăn và thuê nhà trọ.

Mục đích của gặp gỡ Moriond là thảo luận về những phát hiện gần đây và những ý tưởng mới của vật lý với một bầu không khí dễ chịu, thoải mái và vui vẻ.

Sau 50 năm đã có 10.000 nhà khoa học từ hơn 50 quốc gia tham gia gặp gỡ Moriond. 16 nhà khoa học từng tham dự Moriond một thời gian dài hoặc ngay năm trước, họ đã đoạt giải Nobel. Đây được coi như một "lò luyện" giải Nobel. Moriond trở thành một trong hai hội nghị hàng đầu về vật lý năng lượng cao trên thế giới, nơi mà những kết quả mới được công bố lần đầu tiên.

Tình bạn và sự chia sẻ kiến thức - "tinh thần Moriond" - được vun đắp và duy trì hơn nửa thế kỷ qua. Dựa vào sự thành công của Gặp gỡ Moriond đã cho ra đời Gặp gỡ Blois vào năm 1989 và GGVN 1993. GGVN trở thành thành viên chính thức của UNESCO từ năm 2013.

Thái Việt

phần lớn các trường đại học hiện nay còn yếu. Chất lượng sinh viên tốt nghiệp thấp nên các trường không được xếp thứ hạng cao so với các nước trên thế giới; NCKH còn yếu để kéo lùi sự phát triển của đất nước.

Theo GS Châu, trung bình mỗi năm chúng ta chi khoảng 3 đến 4 tỷ USD đầu tư cho nghiên cứu sinh, du học sinh ở nước ngoài. Trong khi đó, Việt Nam thiếu linh hoạt trong chính sách thu hút, đãi ngộ nhân tài về nước làm việc. Con số 3 đến 4 tỷ USD chảy ra nước ngoài mỗi năm

còn thấy được, những điều mất mát lớn hơn, chúng ta khó thể lường hết.

Để khắc phục tình hình này, GS Châu đề xuất, các trường đại học và cơ quan nhà nước, khi tuyển dụng nhân lực chất lượng cao, không nên cứng nhắc, dừng lại ở mức lương khởi nghiệp. Hầu hết trí thức học tập ở nước ngoài quan tâm đến vấn đề khi về nước môi trường làm việc có thoải mái không, tương lai được đảm bảo như thế nào... Các trường và cơ quan nhà nước cần có cơ chế linh hoạt, cạnh tranh tích cực để thu hút chất xám, nguồn nhân lực chất lượng cao (dù được đào tạo trong nước hay nước ngoài).

PGS.TS Phan Bảo Ngọc, Trường ĐH Quốc Tế (ĐHQG-HCM) cho biết đội ngũ trẻ nghiên cứu khoa học cơ bản hiện nay của nước ta còn phân tán và chưa tận lực làm việc vì thiếu định hướng. Chúng ta chưa lập được những nhóm nghiên cứu quy mô bài bản, chưa có chiến lược lâu dài lên tới 20, 30 năm, trong khi đặc thù của khoa học từ nghiên cứu cơ bản cho ra các nghiên cứu ứng dụng sẽ rất dài, thậm chí cả nửa thế kỷ hoặc hơn mới ra được công nghệ mới.

Theo các chuyên gia, cần nâng tỷ lệ đầu tư khoa học cơ bản ở Việt Nam và có chính sách phù hợp cho khoa học cơ bản phát triển ■

Không gian thanh bình của Gặp gỡ Việt Nam tại Bình Định. Ảnh: Thái Việt

GS TRINH XUÂN THUẬN- NGƯỜI BẠN CỦA VŨ TRỤ

GS Trinh Xuân Thuận. Ảnh: NVCC

Kim Dung

Vũ trụ luôn là một thế giới bí ẩn đối với con người. Tất cả chúng ta không ngừng tò mò và khát khao muốn nghiên cứu, muốn tận mắt chứng kiến thật ra vũ trụ có gì, vận động ra sao... Đó cũng là lý do đưa GS Trinh Xuân Thuận đến với con đường nghiên cứu về thiên văn, vũ trụ.

Đam mê khoa học từ thời thơ ấu, nhất là sau khi đọc cuốn *Hoàng tử bé* của Antoine de Saint-Exupéry và cuốn tiểu sử của cha đẻ Lý thuyết Tương đối Albert Einstein, tâm hồn cậu học trò Trinh Xuân Thuận được khơi dậy sự tò mò và tình yêu vật lý. Để rồi năm tròn 19 tuổi, ông bắt đầu hành trình chinh phục những bí ẩn vũ trụ: rời Sài Gòn đi du học ở Thụy Sĩ, sau đó giành học bổng toàn phần của chính phủ Hoa Kỳ để theo học ngành vật lý thiên văn tại Viện Công nghệ California vào năm 1967.

Sau khi bảo vệ xuất sắc luận án tiến sĩ tại Trường ĐH Princeton, ông trở thành một trong những nhà khoa học Việt Nam đầu tiên ghi tên mình vào lịch sử ngành vật lý thiên văn thế giới. Đại sứ Pháp tại Mỹ đã trân trọng gọi nhà thiên văn học Trinh Xuân Thuận là "tài sản thế giới".

Điểm đặc biệt trong các công trình nghiên

GS Trịnh Xuân Thuận trong buổi trò chuyện cùng sinh viên ĐHQG-HCM ngày 13/7/2016. Ảnh: Uyên Phương

cứu của GS Trịnh Xuân Thuận là ông đã chỉ ra được điểm tương đồng cũng như mối liên hệ giữa Phật giáo và khoa học. Là một Phật tử, "tâm" mình trong môi trường Phật giáo từ bé nên tư tưởng, triết lý Phật giáo tác động rất lớn đến các công trình khoa học và những trước tác văn hóa của ông. Theo giáo sư, tôn giáo này gắn kết với khoa học thông qua 3 nét tương đồng: "Sự phụ thuộc lẫn nhau, Tính không và Vô thường".

Khoa học đối với giáo sư không chỉ dành riêng cho những nhà thông thái mà luôn nhắm tới công chúng bình dị.

Giáo sư chia sẻ: "Làm khoa học là phải rất kiên nhẫn. Trong sự tìm tòi sáng tạo, người khảo cứu phải bỏ ra rất nhiều thì giờ để học hỏi xem thiên nhiên cho mình bài học gì. Như vậy cần phải có sự đam mê thì mới có thể thành công được."

Hơn 50 năm miệt mài nghiên cứu và sáng tạo, GS Trịnh Xuân Thuận đã công bố hơn 230 bài nghiên cứu quốc tế, viết 15 đầu sách giá trị được dịch ra hơn 20 ngôn ngữ và phát hành tại 60 quốc gia, sở hữu gia tài giải thưởng khổng lồ và danh giá như Giải thưởng văn học châu Á năm 2000 của Hiệp hội các nhà văn Pháp ngữ, Giải thưởng lớn Moron năm 2007 của Viện Hàn lâm Pháp, Giải thưởng Kalinga năm 2009 về phổ biến khoa học của UNESCO. Đặc biệt, ông còn được trao Giải thưởng thế giới Cino del Duca năm 2012 của Viện Pháp quốc, sánh vai

với những nhà văn nổi tiếng từng được trao giải thưởng này như Milan Kundera, Mario Vargas Llosa (Nobel Văn học)... Chính những đóng góp to lớn đó mà cộng đồng khoa học đã công nhận GS Trịnh Xuân Thuận là một trong những nhà vật lý thiên văn hàng đầu thế giới trong thế kỷ XXI.

Các thể hệ độc giả Việt Nam yêu thích khoa học và văn chương đều dành nhiều sự thán phục và say mê GS Trịnh Xuân Thuận qua các ấn phẩm như *Giai điệu bí ẩn*, *Số phận của vũ trụ*, *Big Bang và sau đó*, *Hỗn độn và hài hòa*...

Trong tương lai, GS Trịnh Xuân Thuận hướng tới mục tiêu làm sáng tỏ vấn đề vì sao ánh sáng đã cho phép chúng ta trở thành những con người và tiếp tục hành trình thám hiểm không chỉ về khoa học kỹ thuật mà còn về thẩm mỹ, nghệ thuật, về khía cạnh siêu hình, triết lý tôn giáo của ánh sáng ■

Lấy bằng thạc sĩ tiếng Việt trước hạn 4 tháng

Đó là hai học viên cao học người nước ngoài: Koelling Jared Kyle 35 tuổi, người Mỹ và Ngụy Cán Viên 26 tuổi, người Trung Quốc. Gặp Koelling và Viên chỉ vỏn vẹn 30 phút, khi cả hai đang sắp xếp đồ đạc chuẩn bị ngày mai về nước. Chưa kịp bắt tay chào, Koelling cười rất tươi rồi nói tiếng Việt "Koelling đang rất là vui, vui quá!".

Đức Lộc

Koelling Jared Kyle rất vui vì bảo vệ thành công luận văn thạc sĩ bằng tiếng Việt. Ảnh: Đức Lộc.

Ngụy Cán Viên (thứ 3 từ trái sang) trong buổi bảo vệ luận văn thạc sĩ chiều 24/6. Ảnh: Khoa Việt Nam học

Nhiềm vui của hai bạn cũng dễ hiểu, bởi đây là hai học viên đầu tiên bảo vệ thành công luận văn thạc sĩ bằng tiếng Việt ngày 24/6 tại Khoa Việt Nam học Trường ĐH KHXH&NV (ĐHQG-HCM).

Muốn khám phá văn hóa Việt Nam

Koelling và Viên bắt đầu câu chuyện bằng nụ cười thật sáng khoái bởi nhiệm vụ nặng nề là lấy bằng thạc sĩ bằng tiếng Việt đã hoàn thành. Viên chia sẻ: "Hơn ba tháng Viên vật lộn với đề tài, bây giờ có thể thở phào, cảm thấy... khỏe người ra". Còn Koelling chỉ biết cười bởi kết quả bảo vệ luận văn thạc sĩ với anh "cứ như mơ".

Koelling tốt nghiệp Học viện Quân sự West Point và là kỹ sư cơ khí thuộc quân đội Mỹ. Hai năm trước, vào tháng 4/2014, Koelling được cử

đi du học, và tình cờ trong số những quốc gia không nói tiếng Anh, Koelling quyết định chọn Việt Nam. Ngày "đầu quân" vào Khoa Việt Nam học, Koelling cũng chỉ biết vài ba câu tiếng Việt. Anh học cấp tốc 2 tháng và đạt chuẩn B khiến ai cũng bất ngờ. Còn Viên là giảng viên dạy tiếng Việt ở Trường ĐH Ngoại ngữ Tứ Xuyên (Trung Quốc), nhận học bổng và "bén duyên" với Khoa Việt Nam học từ đó.

Hỏi Koelling học ở Việt Nam có gì khác so với Mỹ, anh bảo: "Học ở Việt Nam lạ quá, không như ở Mỹ học sinh hỏi rất nhiều, ở đây Koelling thấy học một chiều từ thầy cô, học sinh chỉ ngồi viết".

Khi sang Việt Nam, Viên cũng gặp khó vì nhiều người nói tiếng địa phương "không thể hiểu nổi". Viên cho biết: "Ngoài Bắc họ nói khác vào Sài Gòn họ lại nói khác, rất khó hiểu.

Sau này Viên chỉ học tiếng Sài Gòn thôi". Koelling chia sẻ: "Mình không thể hiểu tại sao người Việt Nam vừa gọi con lợn vừa gọi con heo. Về sau Koelling thấy người miền Nam nói dễ nghe hơn nên chỉ học tiếng miền Nam thôi".

Hai năm vừa học tiếng Việt vừa tìm kiếm tài liệu, làm luận văn thạc sĩ tuy khá vất vả với Koelling và Viên, nhưng thật lạ là cả hai chưa một lần có ý nghĩ "chán tiếng Việt".

"Trong lớp Koelling là người hỏi nhiều nhất, hỏi liên tục. Koelling nghĩ mình cần phải hỏi, không chỉ hỏi cho bản thân mà còn để người khác hiểu. Người Việt Nam có câu: Không biết thì hỏi/ Muốn giỏi phải học, đúng không?" - Koelling cười.

Với Viên, bí quyết để học tiếng Việt nhanh không gì bằng việc kết bạn và nói chuyện nhiều với những người Việt Nam. Viên nói: "Chính những lần nói chuyện với các bạn Việt Nam, Viên được các bạn sửa cho rất nhiều lỗi về phát âm và dùng từ".

Vì nguồn học bổng chỉ có hai năm nên Koelling và Viên phải chạy đua với thời gian. Viên chọn đề tài về tín ngưỡng thờ Quan Công bởi đây là hiện tượng văn hóa giao thoa giữa Trung Quốc và Việt Nam. Koelling chọn đề tài về dịch vụ khách hàng trong hoạt động du lịch tại TP.HCM, nơi mà anh gắn bó 2 năm qua. Kết quả ngoài mong đợi khi cả hai đều bảo vệ thành công trước hạn 4 tháng, với điểm loại xuất sắc.

Nhớ lại những ngày đi thực tế để làm luận văn, Viên chia sẻ: "Thời gian đó mệt lắm luôn, mình chỉ muốn làm cho xong mà về nước", nhưng khi bảo vệ thành công và đặc biệt được PGS.TS Phan Thị Yến Tuyết khen "văn phong rất Việt Nam" Viên rất xúc động. Viên mong muốn "được ở lại Việt Nam thêm thời gian nữa, bởi văn hóa Việt Nam còn nhiều điều Viên chưa khám phá hết...".

Nhớ trường Nhân văn, nhớ Sài Gòn

Trong câu chuyện của mình, Koelling và Viên thường nhắc nhiều đến những thầy cô ở Khoa Việt Nam học. Koelling chia sẻ: "Koelling biết ơn rất nhiều những người thầy cô đã dạy Koelling ở đây. Các thầy cô tốt với Koelling quá, Koelling muốn gửi lời cảm ơn đến họ". Còn Viên không giấu tình cảm của mình dành cho Sài Gòn: "Người dân Sài Gòn sống rất thoáng và dễ chịu".

Về nước, Koelling tiếp tục làm việc trong quân đội Mỹ, còn Viên sẽ giảng dạy tiếng Việt.

Hai tấm gương về sự hiếu học

PGS.TS Lê Khắc Cường, Trưởng Khoa Việt Nam học, Trường ĐH KHXH&NV, cho biết: "Koelling và Viên là hai học viên để lại nhiều tình cảm và sự mến phục đối với những thầy cô tại Khoa Việt Nam học.

Koelling khiến các thầy cô trong khoa bất ngờ vì chỉ hơn 2 tháng học cấp tốc đã đạt chứng chỉ B tiếng Việt (điều kiện cần để vào cao học). Không những thế, anh còn nói rất tốt và anh là học viên bảo vệ sớm 4 tháng trong khi nhiều học viên Việt Nam chưa viết xong phần mở đầu. Tại buổi bảo vệ, khi hội đồng sơ anh không hiểu được các câu hỏi phức tạp nên cho phép chọn câu trả lời nhưng anh xin trả lời cả năm câu, khiến ai cũng bất ngờ.

Còn với Viên, lúc sang Việt Nam tiếng Việt của cô ấy cũng chưa thực sự tốt nhưng sau 2 năm học, Viên đã tiến bộ rất nhiều, giờ đây tiếng Việt của cô rất chuẩn.

Koelling và Viên là tấm gương về sự hiếu học lẫn phương pháp học tập".

Trong hành trình tương lai của mình, khoảng thời gian học tại Trường ĐH KHXH&NV, sống tại Sài Gòn vẫn mãi là những kỷ niệm đẹp khó mờ phai, như tâm sự của Viên: "Sẽ rất nhớ nhà trọ ở đường Nguyễn Thị Minh Khai, nhớ bún thịt nướng, nhớ xôi...".

Riêng Koelling, anh mang một tâm tư khác: "Ngày Koelling sang Việt Nam, Koelling mang theo vợ và con trai 4 tuổi. Koelling thuê người giúp việc và yêu cầu họ phải nói chuyện với con trai bằng tiếng Việt. Con trai Koelling học và hát tiếng Việt hay lắm! Nhưng Koelling lo sợ khi về Mỹ, làm việc với môi trường tiếng Anh, bản thân Koelling và con trai sẽ quên mất tiếng Việt".

Tôi nói vui, "Hay là Koelling và Viên ở lại Việt Nam luôn đi". Cả hai đều cười, bảo "Phải về đất nước mình làm việc chứ, nhưng nhất định sẽ quay lại". Còn bao giờ à, "Koelling phải hỏi sếp bên kia đã, Koelling rất mong tháng 11 này sẽ trở lại để nhận bằng tốt nghiệp".

Kết thúc cuộc trò chuyện, tôi đề nghị "add friend" trên Facebook, Koelling cười: "Phải gặp nhau nói chuyện như thế này, Koelling mới kết bạn, chứ chưa thấy mặt Koelling không kết bạn đâu. Mà kết bạn phải trò chuyện thường xuyên nhé! Koelling không cần nhiều bạn, Koelling chỉ cần những người bạn chân thành. Koelling thêm được nói chuyện với người Việt Nam" ■

GS.TS Nguyễn Đức Dân.
Ảnh: Trang Minh

Thầy Dân ngồi hội đồng, tôi bắt học trò đi dự ngay

Đó là phát biểu của GS.TS Bùi Khánh Thế, nguyên Phó Hiệu trưởng Trường ĐH Tổng Hợp TP.HCM trong buổi tọa đàm sách *Logic - ngữ nghĩa từ hư tiếng Việt* do Bộ môn Ngôn ngữ học, Khoa VH&NN, Trường ĐH KHXH&NV, ĐHQG-HCM tổ chức nhân sinh nhật lần thứ 80 của GS.TS Nguyễn Đức Dân.

Phiên An

Đến tham dự tọa đàm, có GS.TS Nguyễn Đức Dân cùng phu nhân, TS Nguyễn Khắc Cảnh, Phó Hiệu trưởng Trường ĐH KHXH&NV, các nhà nghiên cứu của Hội Ngôn ngữ học TP.HCM, giảng viên Trường ĐH Sư Phạm TP.HCM và nghiên cứu sinh, học viên cao học ngành ngôn ngữ học.

Đánh thức tình yêu với tiếng Việt

Trong phát biểu đề dẫn, TS Huỳnh Thị Hồng Hạnh, Trưởng ban tổ chức tọa đàm đã khái quát thân thế - sự nghiệp, đồng thời khẳng định tầm quan trọng những cống hiến của GS.TS Nguyễn Đức Dân trong giáo dục

và nghiên cứu khoa học.

TS Nguyễn Thị Hồng Hạnh cho biết trong suốt thời gian giảng dạy và nghiên cứu, GS.TS Nguyễn Đức Dân đã công bố hơn 20 sách nghiên cứu và giáo trình, trong đó có: *Từ điển tần số tiếng Việt/Dictionnaire de fréquence du Vietnamien* (Paris VII, 1980); *Ngôn ngữ học thống kê* (1984); *Logic - ngữ nghĩa - cú pháp* (1987); *Logic và tiếng Việt* (1996); *Ngữ dụng học, tập I*, (1998); *Ngữ pháp tạo sinh* (2012); *Từ câu sai tới câu hay* (2013) và hàng trăm bài báo trên các tạp chí chuyên ngành trong và ngoài nước.

Gần 60 năm gắn bó với sự nghiệp trồng người, GS.TS Nguyễn Đức Dân có đến hàng nghìn học trò, từ Bắc chí Nam, từ toán học đến ngôn ngữ học... Nhiều người trong số đó đã

Các nhà nghiên cứu tham gia tọa đàm.
Ảnh: Trang Minh

Bìa sách
Logic - ngữ nghĩa từ hư tiếng Việt
của GS.TS Nguyễn Đức Dân.
Ảnh: NXB Trẻ

nhận được học hàm, học vị cao và là những cán bộ chủ chốt của các trường đại học, viện nghiên cứu, cơ quan nhà nước.

GS.TS Bùi Khánh Thế đánh giá cao về đồng nghiệp lâu năm của mình. Ông cho biết: “Trong các buổi báo cáo chuyên đề với nghiên cứu sinh, học viên cao học, mỗi khi biết được thầy Dân có tham gia hội đồng khoa học, tôi đều bắt các em đi ngay. Bởi đó là lúc các em học hỏi được những ý kiến phản biện, góp ý quý báu từ một người thầy luôn nghiêm túc và cần mẫn suốt đời với ngôn ngữ học”.

Tuy không phải là môn sinh trực tiếp thụ giáo với GS.TS Nguyễn Đức Dân nhưng PGS.TS Đoàn Lê Giang, Trưởng Khoa VH&NN, ĐH KHXH&NV tâm niệm: “Đối với chúng tôi, thầy Nguyễn Đức Dân là một người thầy, một nhà ngôn ngữ học, nhà khoa học hăng say trong công việc. Thầy là một trong số các nhà ngôn ngữ học tiêu biểu, cùng với thầy Cao Xuân Hạo, Nguyễn Tài Cẩn xem mục đích của đời mình là đóng góp cho đất nước, cho khoa học, không màng đến vinh lợi, hư danh”.

Theo PGS.TS Đoàn Lê Giang, những nghiên cứu của GS.TS Nguyễn Đức Dân rất chuyên biệt, sâu sắc. Tuy lĩnh vực nghiên cứu của thầy là ngôn ngữ toán, nhưng thầy đã thể hiện sự am tường về

văn học, tạo nên một nối kết liên ngành độc đáo.

PGS.TS Đoàn Lê Giang còn cho biết bản thân ông “rất ngạc nhiên” khi được biết GS.TS Nguyễn Đức Dân “đã từ rất lâu dịch các lý thuyết về ngôn ngữ tạo sinh của Noam Chomsky, một ‘quái kiệt’ của giới nghiên cứu ngôn ngữ đương thời” trong bối cảnh học thuật miền Bắc thời chiến.

TS Nguyễn Hữu Chương nói rõ hơn: “Thầy Nguyễn Đức Dân là một trong những nhà nghiên cứu đi đầu trong việc cập nhật, giới thiệu các lý thuyết mới của ngành ngôn ngữ học. Có thể kể đến như: Lý thuyết ngữ pháp tạo sinh của Noam Chomsky, lý thuyết về ngôn ngữ học miêu tả Mỹ, lý thuyết về các hành vi ngôn ngữ và đặc biệt là giới thiệu logic học và ứng dụng của nó trong nghiên cứu ngôn ngữ”.

Khi được mời chia sẻ về những kỷ niệm với GS.TS Nguyễn Đức Dân, nhà báo Dương Thành Truyền, Chủ tịch Hội đồng thành viên Công ty TNHH MTV NXB Trẻ, cho biết: “Hội chúng tôi làm việc ở báo *Tuổi Trẻ*, thầy là một cộng tác viên hàng đầu với nhiều bài báo thú vị qua chuyên mục *Tiếng nước tôi*. Khi chúng tôi về làm việc tại NXB Trẻ, thầy là một tác giả nổi tiếng với những tựa sách làm nên giá trị cho bộ sách *Tiếng Việt giàu đẹp*. Đó là *Nỗi oan thì, mà, là; Từ câu sai đến câu hay*; và hôm nay *Logic - ngữ nghĩa từ hư tiếng Việt*, một công trình nghiên cứu hơn 40 năm của thầy, một tác phẩm kỷ niệm sinh nhật lần thứ 80 của thầy. Nhưng chúng tôi còn cho rằng, tài sản to lớn của thầy không chỉ góp phần làm sáng tỏ nhiều vấn đề của tiếng Việt, góp phần nâng cao năng lực sử dụng tiếng Việt cho người Việt mà còn đánh thức một tình yêu đối với tiếng Việt, vốn hiện nay đã dần phai nhạt trong nhiều người trẻ”.

Một tài liệu hữu ích và giá trị

Về công trình *Logic - Ngữ nghĩa từ hư tiếng Việt*, PGS.TS Dư Ngọc Ngân, Trưởng ĐH Sư Phạm TP.HCM, cho rằng: Điểm nổi bật ở công trình này là tác giả đã vận dụng thành công nhiều lý thuyết về logic học (logic mệnh đề, logic vị từ, logic nhận thức của người Việt về những quan hệ trong thiên nhiên và xã hội) và ngữ dụng học (lý thuyết về hành vi ngôn ngữ; lý thuyết nghĩa hàm ẩn: hiển ngôn, tiền giả định, hàm ý; lý thuyết hội thoại; lý thuyết lập luận) để lý giải ngữ nghĩa của từ hư tiếng Việt.

GS.TS Nguyễn Đức Dân sinh ngày 23/6/1936 tại Hà Nội, nguyên quán làng Vị Hạ, xã Trung Lương, huyện Bình Lục, tỉnh Hà Nam.

Sau khi tốt nghiệp cử nhân ban Toán (Khoa Toán - Lý, ĐHSP Hà Nội), tháng 8/1957, ông về dạy Toán tại Trường Bưởi (nay là Trường THPT chuyên Chu Văn An - Hà Nội). Từ năm 1966 ông được cử đi làm NCS tại Ba Lan và bảo vệ thành công luận án tiến sĩ về ngôn ngữ học hình thức với đề tài *Minh họa cấu đơn tiếng Việt bằng ngữ pháp phạm trù* vào năm 1970. Đây là bước chuyển hướng quan trọng từ toán học sang ngôn ngữ học trong sự nghiệp giảng dạy và nghiên cứu của ông.

Giai đoạn 1970-1985, ông giảng dạy ngôn ngữ học tại Khoa Ngữ Văn, Trường ĐH Tổng Hợp Hà Nội (nay là Trường ĐHKHXH&NV - ĐHQG Hà Nội). Từ năm 1986 đến lúc nghỉ hưu (2002), ông công tác tại Trường ĐH Tổng Hợp TP.HCM.

Ông được Nhà nước phong học hàm Phó Giáo sư năm 1991, học hàm Giáo sư năm 1996. Ông liên tục giữ cương vị Tổ trưởng Tổ bộ môn Ngôn ngữ, Khoa Ngữ văn - Báo chí, Phó chủ tịch Hội Ngôn ngữ học Việt Nam.

Theo PGS.TS Du Ngọc Ngân, GS.TS Nguyễn Đức Dân “không chỉ miêu tả kết quả khảo sát ngữ nghĩa của từ hư tiếng Việt mà còn chú trọng phân tích, xác định phương pháp xử lý ngữ liệu để tìm ra giá trị ngữ nghĩa, hàm ý của từ”. Người đọc thường gặp những câu hỏi, vấn đề được đặt ra hoặc nói rõ về cách thức thực hiện, phương pháp nghiên cứu đã được vận dụng như: Làm thế nào để xác định định hướng nghĩa của từ; phương pháp xác định hàm ý; phương pháp phát hiện nghĩa của một cấu trúc trừu tượng; và phương pháp khái quát để xác định hàm ý trong câu ghép có từ *thì*.

Như vậy, công trình không chỉ cung cấp cho người đọc sự hiểu biết về tiếng Việt mà còn là những gợi ý cho đề tài nghiên cứu bậc cao học, tiến sĩ ở một số trường đại học Việt Nam.

Đồng quan điểm này, TS Nguyễn Hoàng Trung, Trường ĐH KHXH&NV, cho rằng: “*Logic - ngữ nghĩa của từ hư tiếng Việt* là một tài liệu hữu ích đối với những người nghiên cứu Việt ngữ, không chỉ vậy, nó còn là một tài sản vô giá đối với những người giảng dạy tiếng Việt cho người nước ngoài. Đó là một cẩm nang giúp trả lời một cách thuyết phục thắc mắc về sự khác biệt giữa ‘nhà hàng này ngon mà rẻ’ với ‘nhà hàng này ngon và rẻ’. Hoặc nó giúp lý giải được vì sao người nước ngoài (chẳng hạn người Hàn Quốc) không phân biệt được cặp liên từ *nếu/thì* và *vì/nên*... Theo chúng tôi, sự thành công của tác giả nằm ở chỗ bất kỳ phát ngôn nào trong đời sống thường nhật của người Việt cũng được tác giả mô hình hóa một cách hiệu quả”.

Tuy nhiên, theo TS Nguyễn Hoàng Trung, bên cạnh những biện giải sâu sắc của GS.TS Nguyễn Đức Dân, ông cũng rất băn khoăn với một số luận điểm của tác giả, trong đó có hai vấn

đề sau:

Thứ nhất, các từ hư có chức năng định hướng nghĩa: khi giao tiếp, người bản ngữ sử dụng hệ thống khái niệm/ý niệm gắn với hiện thực của họ. Vậy, chính cách tư duy hay ý niệm hóa mới là cơ sở lựa chọn cấu trúc hay hình thức biểu đạt. Người Việt lựa chọn những liên từ như *và, nhưng, mà, còn, chứ*... để chuyển tải nội dung muốn giao tiếp, chứ không phải những liên từ này định hướng nghĩa, có chăng phần nào đó đối với người thụ ngôn.

Thứ hai, danh từ khối theo tác giả có thể xuất hiện trong cấu trúc “A thì x, A thì y” (Cùng một giống, bò thì béo, bò thì gầy), theo tác giả, danh từ khối “bò” có thể hành chức như một danh từ đơn vị biểu thị một cá thể. Điều này khó chấp nhận vì danh từ khối không thể xuất hiện trong những cấu trúc có chức năng phân cắt tập hợp (tr.225) vì cương vị của một phần tử trong một tập hợp về mặt logic hoàn toàn khác với sự phân lập của đối tượng mà danh từ biểu thị. Trong “Gà ăn thóc kia”, danh từ “gà” có thể biểu thị một tập hợp (vài con, một đàn...) hay một con gà, song danh từ “gà” trong câu vẫn là danh từ khối do những ràng buộc ngữ pháp của nó. Vì vậy, ví dụ trên của tác giả rất khó chấp nhận về ngữ pháp. Câu trên phải nói “Cùng một giống bò, con thì béo, con thì gầy”.

TS Nguyễn Hoàng Trung bình luận thêm: “Một quyển sách khiến người đọc suy nghĩ với nhiều cung bậc cảm xúc khác nhau là một quyển sách thành công”.

Công trình *Logic - ngữ nghĩa của từ hư tiếng Việt* là tập hợp các bài nghiên cứu về lĩnh vực logic - ngữ nghĩa hơn 40 năm của GS.TS Nguyễn Đức Dân được Nhà xuất bản Trẻ ấn hành nhân dịp sinh nhật lần thứ 80 của ông ■

Xavier không ngờ rằng năm học đó đã mang lại cho anh những trải nghiệm cùng những tình bạn xuyên biên giới khó quên. Tại Barcelona, Xavier được sống trong căn hộ tập thể cùng với rất nhiều người bạn sinh viên quốc tế đến từ Ý, Anh, Đan Mạch, Bỉ, Đức, Tarragona, những người sẽ cùng Xavier tạo nên một loạt những cuộc phiêu lưu đáng nhớ.

Gian nan nhập học và tìm nhà trọ

Đại học Eramus, nơi Xavier nhập học trao cho anh cú sốc đầu tiên là khuôn viên trường quá rộng, thủ tục nhập học quá rườm rà. Xavier phải mất một tháng để làm đủ các giấy tờ từ việc xin thư giới thiệu của các giáo sư, bảo hiểm, đơn nhập học, giấy chứng nhận... điều mà Xavier chưa từng nghĩ tới sẽ phải tốn công sức và một cái

chân đi vòng vòng như vậy. Mỗi phòng, ban lại sắp xếp xa nhau một cách không khoa học.

Nhưng một thử thách khác vất vả hơn sau thủ tục nhập học đó là nhà trọ. Ở một thành phố đông đúc như Barcelona việc tìm được một phòng trọ với giá rẻ vô cùng khó khăn. Những ngày đầu Xavier ở nhờ trong nhà một người bạn của mẹ. Nhưng thật không may, chủ nhà lại chuẩn bị về Nam Phi thăm người thân, buộc Xavier phải rời đi sớm hơn dự kiến.

Trên chuyến bay, Xavier làm quen một cặp vợ chồng người Pháp cùng quê hương qua Tây Ban Nha làm việc. Xavier xin ở nhờ trên ghế salon nhà họ một tuần để tìm nhà trọ. Hành trình đi kiếm nhà trọ khắp nơi với những cái lác đầu hết phòng. Cuối cùng Xavier chọn được một căn hộ ở ghép với các bạn sinh viên quốc tế khác.

Những thành viên trong căn hộ chung.
Ảnh: Allocine

Lauberge Espagnole (tựa phim Việt: Căn hộ ở Tây Ban Nha) kể về Xavier, chàng sinh viên kinh tế người Pháp, quyết định lên đường sang Barcelona trong chương trình trao đổi sinh viên châu Âu nhằm mục đích học giỏi tiếng Tây Ban Nha và tìm kiếm điểm cộng cho CV xin việc của mình.

Thương Lê

CĂN HỘ Ở TÂY BAN NHA:

Xavier phải trải qua cuộc phỏng vấn của 5 thành viên trong nhà để có thể nhận được sự đồng thuận vào ở. Và cuối cùng Xavier được chấp nhận bởi cậu khá hiền lành, tử tế. Xavier chọn ở chung với các bạn vì căn hộ vui vẻ và chia sẻ tiền trọ ít hơn. Những người bạn sẽ giúp Xavier quên đi nỗi nhớ nhà.

Cũng như bao sinh viên khác, thời gian xa nhà, Xavier nhớ người yêu, nhớ gia đình và cú sốc văn hóa vẫn chưa thể hòa nhập được.

Xavier ngày đầu đến Tây Ban Nha. Ảnh: Allocine

Trưởng thành từ những cám dỗ

Ở trong một tập thể, những cám dỗ bắt đầu xuất hiện. Xavier dần quen với cuộc sống mới, với sự bừa bộn và cá tính của mỗi thành viên. Những lần đi bar say xỉn thâu đêm suốt sáng, những bực tức, giận dữ khi phải chia sẻ không gian, đồ ăn uống, các dụng cụ dùng chung. Có những người bạn đã có con, rồi cả những lần vụng trộm ngoại tình...

Xavier chứng kiến tất cả, mọi điều "sốc" trong căn hộ đó. Căn nhà thập cẩm chứa đựng quá nhiều câu chuyện, quá nhiều xung khắc, mâu thuẫn nhưng cũng chứa đựng rất nhiều yêu thương. Tất cả dường như rất lộn xộn, ngổn ngang, chỉ có tình bạn là gọn gàng. Khi "gia đình" ấy có bất cứ chuyện gì cần giúp đỡ, 6 thành viên sẽ cùng chung tay.

Đã là bạn thì phải bảo vệ bạn, cho dù bạn có

sai, là triết lý sống của các thành viên trong căn hộ. Tình huống kịch tính cười ra nước mắt đó là cô bạn người Ý học xa nhà có người yêu mới, trong khi anh chàng người yêu quê nhà muốn tạo bất ngờ đến thăm không báo trước. Cả 6 thành viên trong căn hộ tức tặc có mặt giải vây. Và một anh chàng trong nhà buộc lòng phải đóng vai đồng tình "ân ái" với bạn trai mới của cô nàng người Ý để qua mắt anh chàng người yêu quê nhà. Và cuộc giải cứu thành công.

Ở căn hộ chung, Xavier thân thiết với mọi người. Mỗi người đều có trong mình một đóng góp nát. Từ chuyện cô nàng người Đức là người đồng tính cặp với cô giáo dạy nhảy, tới chuyện anh chàng người Anh đã có con với bạn gái mà không hề hay biết, cho tới chuyện chính bản thân Xavier cũng vụng trộm về tình dục. Tất cả sự bình dị và thực tế trần trụi đã xóa đi khoảng cách và gắn kết các thành viên trong căn hộ.

Lauberge Espagnole không đề cao chuyện học, mà tập trung khai thác đời sống của những du học sinh quốc tế. Bộ phim bày ra tất cả sự chân thực của cuộc sống xa nhà, sự hội nhập, chấp nhận và tôn trọng nhau của những người trẻ.

Một năm rồi cũng qua. Xavier trở về nhà. Ngày chia tay căn hộ rất nhẹ nhàng mà cũng thật sâu đậm. Sẽ chẳng có ai khóc sụt sùi nhưng vẫn nhớ nhau, hẹn nhau ngày gặp lại. Rồi tất cả người ở trong căn hộ cũng sẽ rời đi.

Trở về, đối với Xavier có những thứ không còn như xưa. Gặp lại người yêu để cả hai cùng nói lời chia tay rất nhẹ mà rất đau. Mẹ của Xavier không còn khó tính nữa, bà ít cảm ràm hơn. Và một công việc mới lại bắt đầu với Xavier. Một năm qua với Xavier như một giấc mơ đẹp mà khó có dịp mơ lại lần nữa. Đôi khi, tuổi thanh xuân cứ là những đóng góp nát như vậy mới trưởng thành ■

HẬU TRƯỜNG CỦA DU HỌC SINH QUỐC TẾ

Lữ hải chung khúc Hành ca

TS Nguyễn Ngọc Thơ
(Trường ĐH KHXH & NV)

Đêm cuối cùng chia tay cao nguyên gió về se lạnh. Trời cuối hè mà những ngọn núi tuyết vẫn trắng tinh tươm cái sắc trời ban vĩnh cửu, lừng lững như bức tường cánh hoa lẫn khuất mây nụ tầm xuân. Bàn tiệc chia tay cũng vẫn là mâm thịnh soạn với bình rượu sữa ngựa miền sơn cước mà vài ngụm tôi mới kịp làm quen. Sáu chúng tôi, hai người Karzak, một người Tajik, một người Kyrgyz, một người Mông Cổ và một người Việt Nam không hẹn mà gặp nhau trong quán biên thùy với sắc màu Trung Á, ai nấy cùng hơn hớn như vừa gặp lại cố nhân.

"Cao nguyên là cha, dòng sông là mẹ; nắng vàng làm anh với nụ hoa kết bạn, cùng hòa quyện nuôi dưỡng cuộc đời tôi. Quê tôi đó, từng bày cừ siêng gặm cỏ, túp lều tròn như áo mẹ vừa may" - giọng hát người đàn ông Karzak vang lên quyện cùng tiếng đàn tumbala véo von như ngọn gió lùa sơn cốc sau buổi tà dương đến muộn. "Nào khách phương xa sao không cùng

Cao nguyên Tekes. Ảnh: NNT

nhảy nhịp nhàng trong tiếng hát; Để đêm về tuyết không ủa gió lạnh buốt vào tim. Cao nguyên vắng nhưng tình yêu không vắng; Nắng có vàng cho em gửi chút lòng son!", giọng cô gái Mông Cổ vun vút, lên xuống nhịp nhàng như điệu nhảy mùa xuân cao nguyên rạng rỡ.

Ly rượu sữa ngựa hanh hanh chua bốc lên, tiếng đàn tumbala cũng vừa đẩy nhịp, chàng trai Kyrgyz khua chân múa tay điệu nhảy ngựa thoăn thoắt, cả đoàn lắc lư như cùng rong ruổi trên con đường chân trời đầy hoa tươi và cỏ dại. Tiếng gõ nhịp ngựa phi công cốc vang vang, tiếng gió rít từng hồi qua khe cửa gỗ như tiếng nhịp phách hòa âm. "Đêm phương Nam nằm nghe dòng sông nước chảy. Nghe một tiếng ầu ơ nửa đêm bão giông. Đêm phương Nam nằm nghe đường xa vó ngựa. Nghe một thuở hồng hoang ngựa qua bến sông. Đêm phương Nam nhìn lên mây bay khói tỏa, nhìn hòn đá lẩn. Nghiêng, nghiêng, nghiêng nghiêng câu ca dao, nghiêng nghiêng mái chèo. Dưới bóng cây ngô đồng, có con ngựa dừng chân. Có hai người yêu nhau...". Từ miền châu thổ cuối dòng Cửu Long xa tắp, chú "ngựa ô thương nhớ" mang hồn phách cha anh thuở trước bỗng hùng hồn nhưng không kém ngọt ngào sau ly rượu trào dâng. Sáu con người với sáu nguồn cội, sáu con người với sáu trái tim nhưng chưa hề lạc điệu hòa ca. Tình nhân loại là thế, tứ hải giai huynh đệ là thế, hết thủy chúng nhân đều là "khách qua đường" của quả đất này sao không cùng chung một khúc hành ca?

Tiếng hát cứ thế vang xa dù cho canh tàn rượu cạn. Chào cao nguyên, chào anh em, mai tôi về theo tiếng gọi bình minh... ■

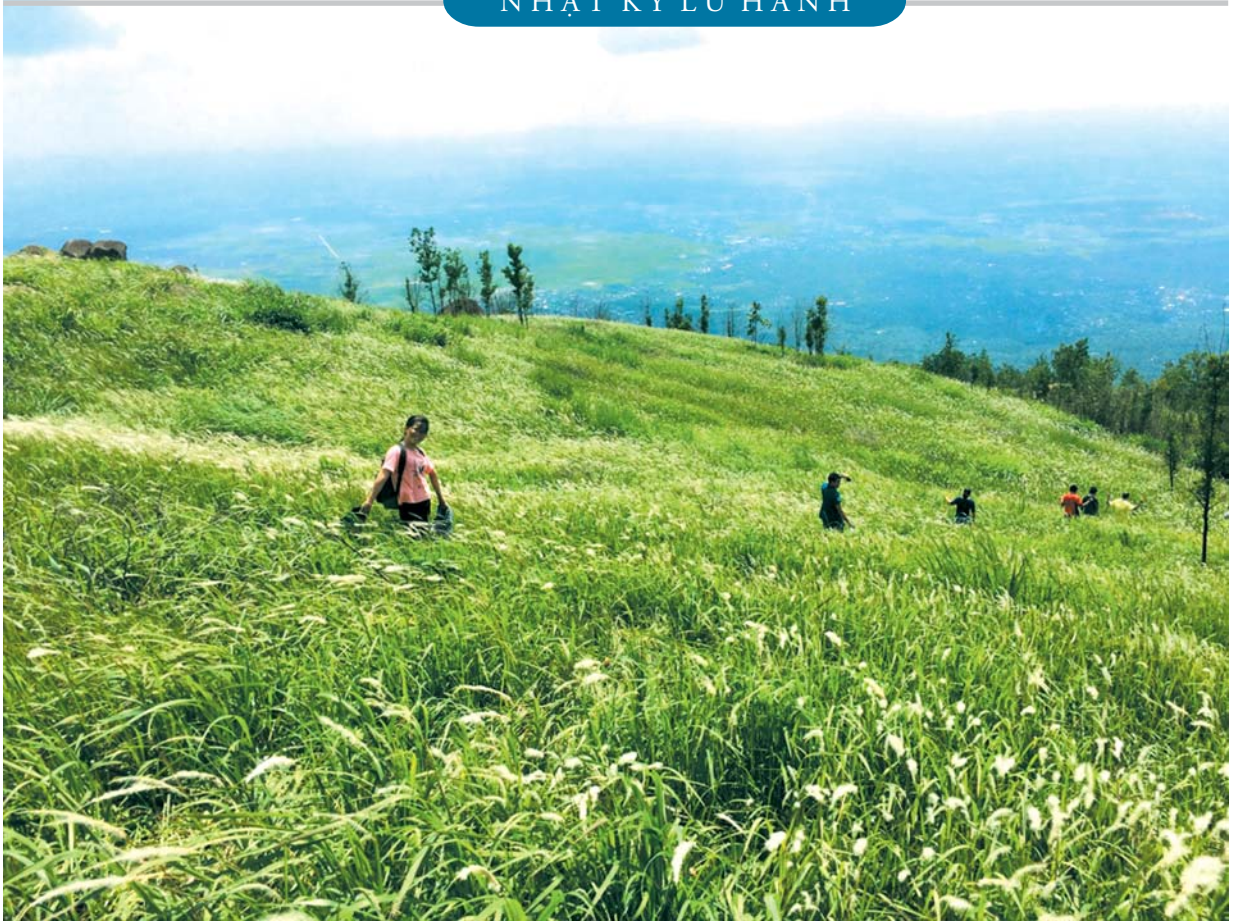

Phục dựng triều đình Karzak xưa. Ảnh: NNT

Những cô gái Karzak trong ngày hội lớn. Ảnh: NNT

Đồi hoa bạt ngàn cỏ tranh. Ảnh: Kiến Tường

Mùa hoa cỏ tranh

Cô bạn trong nhóm rủ tôi đi núi Chúa Chan (Đồng Nai). Lên mạng đọc vài thông tin ít ỏi nhưng thôi, tôi vẫn đi. Đi với nhau là vui rồi chứ cảnh sao cũng được. Vậy mà, núi Chúa Chan "hậu đãi" chúng tôi bằng một mùa hoa cỏ tranh bạt ngàn, trắng xóa cả triền đồi.

Tô Kiến Tường

Hành trình thông dong

Núi Chúa Chan cao khoảng 800m, thấp hơn và dễ leo hơn núi Bà Đen (Tây Ninh). Dĩ nhiên ngọn núi này chẳng ăn thua gì với những đứ đừ leo núi sống chết ở Ngọc Linh (Kon Tum) như tôi. Chạy xe máy từ quận 1 tới núi Chúa Chan đúng 100km. 6 giờ sáng, nhóm chúng tôi hẹn nhau ở Suối Tiên cho chặng đường xa ngắt. Hẹn ở Suối Tiên để nếu có ai đó "chơi lầy", ngủ quên hay sáng ra khó ở không đi thì còn mua ngay vé vào Suối Tiên chơi. Nói vậy cho vui chứ đó là điểm tập kết ở cửa đông thành phố. Tất cả quy về một mối rồi xuất phát.

Chúng tôi chạy xe máy qua thành phố Biên Hòa, tới ngã ba quốc lộ 1A với Võ Nguyên Giáp để ăn bữa sáng. Quán cơm tấm 108 (1886 Quảng Hóa, Trảng Bom) bày ra những món ăn thành thoi. Quán bán đủ thứ, mì quảng, bún

Khu rừng bị cháy
ở Chứa Chan trở nên huyền ảo.
Ảnh: Kiến Tường

thịt nướng, cơm tấm... thêm ly cà phê sữa, xăng đầy bình chạy thênh thang 55km nữa là tới.

Đường lên mấy trăm mét đầu chẳng có gì đáng chú ý. Khởi đầu thắm mệt nên chúng tôi pha trò 1.000 câu chuyện. Từ chuyện mẹ con ốc sên, tới sự tích Chứa Chan rồi đem cả chuyện kỳ sau đi đâu ra bàn mà đoạn đường vẫn dốc. Đường lên núi sâu thả dù thả ngợp trời, bỏ lổm ngổm, bị chúng chích vô là ngứa rách da nên chúng tôi phải né. Đi núi Chứa Chan không được nhìn xuống bước đi mà phải ngược lên trời để tránh sâu thả dù.

Núi Chứa Chan còn gọi là núi Gia Ray hay núi Gia Lào thuộc huyện Xuân Lộc, tỉnh Đồng Nai. Núi được xếp hạng di tích danh lam thắng cảnh cấp quốc gia năm 2012. Danh thắng là vảy chú dộc đường đi chỉ thấy mệt. Đi mãi rồi thì tới nơi, đỉnh núi dẫn lên tháp cột thu tín hiệu là rừng hoa cỏ tranh đẹp một cách... ngôn tình. Lá cỏ sắc xé chân đành phải lấy khăn rằn cuốn lại. Chỉ cần lấy gậy tự sướng, đập đập vào đám hoa là chúng bung cánh bay khắp trời. Nhưng đó chưa phải là đồng cỏ đẹp nhất.

Triền cỏ thiên đường

Chứa Chan mới cháy rừng dầu phòng hộ trên đỉnh núi năm trước. Nhìn rừng cây xám xịt trụi lá, dưới đất lớp cỏ tre mọc lên xanh rì. Chúng tôi cứ ngỡ đang lạc vào khu rừng châu Âu

bởi đám cây không còn lá, nhìn âm u. Không tìm được đường xuống chùa, chúng tôi đi qua nhà máy anh bộ đội hỏi thăm đường đi tiếp.

Anh bộ đội trẻ bước ra, đẹp như em của ca sĩ Isaac 365, chỉ cho chúng tôi đường xuống chùa. Và rồi, thiên đường mở ra trước mắt. Một triền cỏ tranh bạt ngàn trắng xóa. Nắng rực rỡ, gió thổi mạnh, thi thoảng những cánh hoa bay khắp chốn.

Tôi chưa từng đứng trước triền núi nào dốc và nhiều cỏ tranh cùng nở hoa trong chiều gió lộng đến vậy. Chúng tôi bối rối đến mức chẳng biết phải chụp hình từ đâu, chụp cái gì, cứ thế mà ngơ ngẩn trước cảnh đẹp. Chúng tôi ngụp lặn trong biển cỏ bông bành hoa trắng cùng hai anh bạn người Đài Loan. Tiếng cảm thán cứ thế vang lên, "đẹp quá, ngơ ngàng quá".

Ngụp lặn chán, chụp ảnh chán rồi cũng phải xuống núi. Con đường dài và thoải, đi mãi không hết, chợt ngôi chùa hiện ra trước mắt và đường cáp treo mê hoặc mời gọi. Nhưng chúng tôi quyết định xuống bằng đường bộ để thưởng thức bánh xèo rau rừng trong "truyền thuyết" ở Chứa Chan - Gia Lào.

Ngồi uống một ly nước, nghe tiếng chuông chùa. Giờ có cáp rồi, người ta ít đi đường bộ. Quán xá cũng vì thế buồn hiu. Chúng tôi chọn mua một ít chuối sấy, thứ đặc sản của vùng Long Khánh, sau chôm chôm. Tạm biệt Chứa Chan. Hẹn kỳ sau sẽ lên cắm trại và ngủ một đêm trên núi.

Chứa Chan không phải lúc nào cỏ cũng mọc và đơm hoa. Cứ cho đó là sự may mắn đất trời gửi tặng vậy. Bởi biết đâu, lần sau đến không còn mùa hoa nữa, phải không? ■

Ngụp lặn trong
cánh đồng cỏ tranh
ở Chứa Chan.
Ảnh: Kiến Tường

Rượu ngon cạn cầu cũng ngon

La Mai Thi Gia

Đàn bà được ví với rượu, thì hẳn rồi, cả hai đều chứa chất men khiến cho người ta say. Rượu có dở có ngon, đàn bà cũng có đàn bà ngon đàn bà dở, mà cái ngon dở này phải trực tiếp ném thử mới biết, chẳng thể qua kinh nghiệm truyền lại của người khác mà mình hòa theo khen chê được.

Rượu ngon có khi còn có thể... đoán được khi nhìn qua độ trong của sắc rượu, mùi thơm của hơi men; còn người đàn bà đẹp, nét đẹp hình thể thì chỉ nhìn thôi đã thấy, nàng đẹp như một bông hoa tràn ngập sắc hương:

Rượu ngon chưa uống đã say

Lưu, lan chưa bẻ đã bay hương nồng

Nhưng đó chỉ mới ngắm nhìn và thưởng thức vị thơm của rượu và mùi hương của người đàn bà, còn lại phải thưởng thức bằng tất cả giác quan thì mới mong thấu cảm cho đầy đủ. Muốn biết rượu ngon đến đâu thì phải ném thử một ngụm, rồi hai ngụm xem cái cay cay nồng nồng ấy nó đầm đầm trong cuống họng rồi chờ nghe cái cảm giác âm ấm lẫn tẩn chạy dọc theo đường ruột vào bao tử. Rượu đã ngon thì cho dù có bao nhiêu người tới trước, ném trước, dù đã uống tới đáy chai, đáy hũ, đến phiên mình được vét cạn những giọt rượu cạn cuối cùng vẫn còn nghe thơm rung rúc.

Ừ thì chuyện gì mà ông cha đã đúc kết bao đời thì cấm cãi: "Rượu ngon cạn cầu cũng ngon".

Còn đàn bà ngon? Đàn bà mà "Người xinh cái bóng cũng xinh/ Người giòn cái tính tình cũng giòn" ấy? Chắc cũng như rượu ngon, chỉ nhìn và đoán thôi chứ không thử không ném thì làm sao mà biết cho tường tận cái giòn và cái ngon ấy nó có vị làm sao. Xinh thì xinh mặt xinh

mày, xinh từ mái tóc cho đến làn da, xinh từ vóc dáng cho đến cử chỉ nói năng, hành vi đi lại duyên dáng và quyến rũ. Cái đó thì hẳn là dễ thấy, dễ đánh giá rồi, còn xinh đến cả bóng dáng, bóng hình thì... hơi quá. Mà thôi, qua con mắt của kẻ tình si, cái gì quanh người đàn bà hẳn yêu mà không trở thành là ảo diệu.

Nhưng bài viết này mục đích chính không phải để nói về cái đẹp từ hình đến bóng của người đàn bà - cái đẹp rất là chủ quan trong con mắt của kẻ tình si - mà là muốn tự hỏi và tự nói lên cái nổi thắc mắc của lòng mình là tại sao sự quyến rũ của người đàn bà "giòn" được ví như rượu ngon đến mức ông cha từ thời xa xưa đã có những câu nói hết sức là bất chấp đạo lý phong kiến:

Rượu ngon cạn cầu cũng ngon

Thương em bất luận chồng con mấy đời.

Hay

Rượu ngon càng ủ càng nồng

Hai, ba đời chồng, son vẫn càng son.

Có người cho rằng đây là những câu ca dao đầy tính nhân văn của người lao động Việt Nam, thể hiện tấm lòng bao dung quảng đại của người đàn ông đối với người đàn bà chẳng may hôn nhân giữa đường đứt gánh; là lòng vị tha của người đàn ông dành cho người đàn bà góa chồng; và cũng là tình yêu vô điều kiện của người đàn ông đến sau dành cho người đàn bà nạ dòng đã từng có chồng con trước ngày anh ta đến.

Nhưng tôi thì không nghĩ vậy, làm gì có chuyện vô điều kiện ở đây, ngoài tình yêu của cha mẹ dành cho con cái thì tôi dám khẳng định chẳng có thứ tình nào là vô điều kiện, kể cả sự tôn sùng bái vọng của con người đối với đấng thiêng liêng. Để có được tình yêu và sự đắm say như mới của người đàn ông hiện tại thì người đàn bà "hai ba đời chồng" hay "chồng con mấy đời" ấy trước tiên phải vẫn là một người đàn bà đẹp hay rất đẹp, vẫn hấp dẫn hay rất hấp dẫn, vẫn ngon nghe cả về "hình thức" lẫn "nội dung", phải đẹp từ bên ngoài và giòn ở bên trong, cái

giòn mà dẫu có từng gân gūi với bao người đàn ông hay từng sinh đẻ con cái vẫn không thể mất đi ở họ. Chính cái đẹp, cái giòn trong cơ thể họ, trong tâm hồn họ, trong tính cách họ, trong trí tuệ họ, trong cái tình tình tình và những cái linh tinh khác của họ, mới khiến cho người đàn ông đến sau bất chấp tất cả để được sở hữu họ.

Tất tật những thứ đó, gom lại thành một chữ "duyên" được không? Cái duyên bẩm sinh của người đàn bà từ khi lọt lòng mẹ cho đến lúc già nua, cái duyên chết người có thể khiến cho bao người đàn ông chơi với khi gặp và khao khát có được họ. Chẳng phải ông cha mình đã từng dạy đi dạy lại điều này sao:

Có chồng thì mặc có chồng

Còn duyên anh ẵm, anh bồng, anh hun!

Vì cái duyên đó mà có những người đàn bà "nạ dòng" vẫn khiến cho bao nhiêu người đàn ông tơ tưởng, từ người đàn ông trưởng thành dày dặn kinh nghiệm đến những chàng trai tơ mới lớn còn ngây ngô trong chuyện gái trai. Và cũng vì thiếu cái duyên đó mà bao nhiêu gái son cứ cả đời son mãi vì chẳng thể giữ được người đàn ông nào ở lại được lâu bên cạnh mình, chẳng sở hữu được người đàn ông nào của riêng mình để chính thức được làm "com" chứ không phải mãi mãi an phận "phở", để được làm người đàn bà nạ dòng chứ không phải là gái tân cho đến già. Ai đó đã nói: "Đẹp không phải là hút người đến mà là để giữ người ở lại", nếu chỉ là cái đẹp hình thức thì chẳng chóng sẽ chày, người đến cứ đến ào ào nhưng đi thì cũng đi rất mau, bởi cái đẹp bên ngoài đâu thể nào vĩnh cửu, và sự vô duyên của người đàn bà chính là cái đuổi người ta đi mau nhất.

Mà nói đi rồi phải nói lại, cũng chẳng thể phủ nhận sạch trơn cái tình của người đàn ông đến sau dành cho người đàn bà "nạ dòng" mà họ yêu, ừ thì biết là chẳng có thứ tình yêu nào vô điều kiện, rằng người đàn bà hai ba đời chồng ấy vẫn còn đẹp, còn giòn, còn duyên, còn quyến rũ nhưng có lẽ khi đã yêu rồi thì đối với người đàn ông, đó chẳng còn là tiêu chí hàng đầu. Chẳng phải tôi đã nói ở trên rồi, rằng qua con mắt của kẻ tình si thì mọi thứ liên quan đến người đàn bà họ yêu đều đẹp một cách bất thường đó hay sao?

Không chỉ trong ca dao bình dân mới ca ngợi

những tình yêu đó, mà trong một truyện thơ nổi tiếng của dân tộc Thái nước ta, truyện thơ Tiễn dặn người yêu, cũng có những câu kinh điển về tình yêu bất diệt của đôi trai gái, bất chấp thời gian tàn phá nhan sắc của người đàn bà như thế nào, bất chấp cuộc sống khốn khổ của nàng trong tay hai đời chồng trước vũ phu như thế nào thì đối với người đàn ông đã từng yêu nàng khi nàng còn là một thiếu nữ mới lớn trẻ trung xinh tươi... thì nhan sắc của nàng vẫn như chưa từng thay đổi. Và anh đã dùng những lời lẽ yêu thương để dỗ dành người đàn bà mình yêu từ thời trai trẻ như thế này:

Gái góa hai ba lần vẫn đẹp

Hơn gái tơ ba ngàn cổ cao

Má hồng hơn tuổi xuân đào

Yêu thương ắt hẳn dạt dào hơn xưa.

Trong con mắt của anh, gương mặt sạm đen nắng gió vùng núi cao vì bị đem ra chợ bán như một món hàng của người đàn bà anh yêu vẫn đẹp lắm, đôi má nàng vẫn hồng hào hơn những cô gái tuổi xuân xanh, và tình yêu của anh đối với nàng vẫn dạt dào hơn gấp bội phần.

Tôi mượn câu nói của Kim Trọng trong Truyện Kiều của Nguyễn Du để kết thúc bài viết này. Khi nghe nàng Kiều buông những lời xót xa cho thân phận 15 năm lưu lạc của mình để từ chối tình yêu của chàng, rằng:

Thiếp từ ngô biên đến giờ

Ong qua bướm lại đã thừa xấu xa.

Thì chàng Kim đã dịu dàng đáp lại bằng những lời âu yếm chân thành:

Hoa tàn mà lại thêm tươi

Trăng tàn mà lại hơn mười rằm xưa.

Ừ, thì tự cổ chí kim, từ Đông sang Tây, từ Nam chí Bắc, từ dân gian cho đến bác học, đâu đâu mà không nhắc tới cái chất men của người đàn bà, cái chất men mà người đàn ông yêu họ đã nếm một lần rồi là nhớ mãi, cái chất men mà khi dốc cạn bình rồi thì "cạn cẩu vẫn ngon" ■

La Mai Thi Gia

Ngủ ngoan nào nỗi nhớ

*Tự nhiên lòng buồn hiu
Buồn hiu buồn hiu hắt
Đêm cứ tràn vào mắt
Mà mi không khép đầu*

*Người về nơi thung sâu
Qua suối dài sông rộng
Giữa bãi bờ gió lộng
Có nghĩ về em không?*

*Em và phố ngóng trông
Bên góc đường nắng nhạt
Ly cafe ngơ ngác
Thơm một mình cô đơn*

*Phía ấy cỏ xanh rờn
Núi chân người ở lại
Giữa bạt ngàn hoa dại
Chắc là người ngắt say*

*Trăng và sao đêm nay
Hôn tóc người nơi ấy
Em hôn ghen biết mấy
Thế nhưng người biết đâu?*

*Ừ, lỗi tại tình nhau
Cứ chực chờ chia nửa
Bên em, đêm tựa cửa
Bên người, ngày không đi*

*Dễ dành mắt khép mi
Ngủ ngoan nào nỗi nhớ...!*

Ngũ Thanh Tuyền

Thu quê

*Vườn chuối dát vàng
mở tung cửa sổ
vàng trắng trong đáy mắt*

*Chiều bình yên
vòng xe hiền hòa
vẽ khung trời cổ tích*

*Chú dế mèn khô
cắt sâu trong đáy hộp
đêm đêm kéo đàn*

*Vòng nguyệt quế
đom đóm lập lòe
rực sáng ngày vinh quang*

Học đại học, có gì khác?

Vừa bước chân vào đại học - môi trường rất khác với trường THPT, hẳn các bạn tân sinh viên có nhiều bỡ ngỡ, lúng túng, không biết làm thế nào để có kết quả học tập tốt nhất ở bậc học này, và liệu sinh viên có cần nghiên cứu khoa học (NCKH) hay không? Hãy cùng nghe các "anh chị 8 chấm" chia sẻ kinh nghiệm nhé!

Khánh Lâm ghi

* Phạm Thị Ngọc Lan (ĐTB: 8,5, Khoa Kinh tế Đối ngoại, Trường ĐH Kinh tế - Luật): *Mạnh dạn trao đổi với giảng viên*

Để học tập thật tốt trong môi trường đại học, mình nghĩ có hai yếu tố quan trọng, đó là năng động và tự giác. Mình luôn cố gắng giao tiếp thật tốt với giảng viên trong các tiết học để hiểu rõ bài hơn và giúp điểm quá trình trong lớp được cải thiện. Khi về nhà, mình thường xem lại bài học, chọn ra những kiến thức trọng tâm và kiếm thêm nguồn tài liệu để cập nhật và mở rộng kiến thức.

Bên cạnh đó, việc xem bài trước và mạnh dạn nêu thắc mắc của mình với giảng viên là vô cùng cần thiết. Mình nghĩ, học tốt là một quá trình tiếp thu, chọn lọc và tư duy. Học tập nghiêm túc không chỉ mang lại kết quả tốt mà còn giúp mình có tư duy sắc sảo, từ đó học các môn sau sẽ dễ dàng hơn.

* Nguyễn Hoàng Minh Hiền (ĐTB: 8,46, Khoa Quan hệ Quốc tế, Trường ĐH KHXH&NV): *Phải cho mình cơ hội*

Thật sự mình cảm thấy rất may mắn khi trong năm nhất vừa qua mình được tham dự Diễn đàn sinh viên khoa học quốc tế và Diễn đàn lãnh đạo sinh viên Asian Undergraduate Summit tại Singapore. Mình không có bí quyết nào cụ thể nhưng theo kinh nghiệm của mình, các bạn cứ thử sức mình ở bất kỳ môi trường, hoạt động, chương trình nào. Hãy cho mình cơ hội để rồi sẽ có một ngày bạn sẽ đạt được nó. Đừng do dự, chần chừ hay sợ sệt, hãy làm những gì mình yêu thích để tuổi trẻ của mình trở nên ý nghĩa và đáng nhớ hơn.

Một khi đặt mục tiêu làm gì, bạn hãy đặt hết tâm huyết vào đó, nếu đạt được thì hãy nắm lấy cơ hội và phát triển bản thân hơn nữa. Nếu không thì cũng đừng nản chí hay từ bỏ, còn rất nhiều cơ hội mới, trải nghiệm mới sẽ phù hợp với bạn hơn. Hãy xem thất bại là động lực để bạn phấn đấu hơn nữa. Đôi khi mình trượt không phải do mình kém mà là mình chưa phù hợp với vị trí đó. Mỗi người ai cũng có thể mạnh riêng, hãy trải nghiệm thật nhiều để phát huy thế mạnh của bản thân.

* Trương Kim Khánh (ĐTB: 87,3, Khoa Kỹ thuật Y sinh, Trường ĐH Quốc Tế): *Đặt mục tiêu rõ ràng*

Khi vừa vào đại học, mình tự đặt cho bản thân một mục tiêu để phấn

đầu: điểm tổng kết >8,0. Những môn học dễ thì mình cố gắng đạt điểm cao nhất. Những môn học "khó nuốt" thì mình tìm thêm tài liệu trên Internet để học lại nếu chưa hiểu ý giảng viên. Mình cũng thường xuyên làm bài tập để tăng khả năng ghi nhớ bài học và ứng dụng vào từng dạng bài.

Ngoài thời gian học tại trường, mình thường tìm học những môn mình yêu thích trong những khóa học online để mở mang tầm hiểu biết. Đặc biệt, cần nghe thầy cô giảng bài và nhớ các ý quan trọng. Bạn cũng cần tham gia các câu lạc bộ, đội nhóm hoặc các hoạt động xã hội để rèn luyện kỹ năng mềm và tích lũy kinh nghiệm sống.

* Nguyễn Quang Thái (ĐTB: 8,58, Khoa Kỹ thuật Máy tính, Trường ĐH Công nghệ Thông tin): *Quan trọng nhất là tự học*

Cách học quan trọng nhất ở đại học là tự học, và khi đã thành thói quen, nó sẽ giúp ích rất nhiều cho bạn không chỉ ở những năm học tiếp theo.

Điểm số chỉ là thước đo cho quá trình học tập của bạn nên ngoài việc học ở trường, các bạn nên tự học những cái mình thích, trau dồi kỹ năng cũng như tham gia các hoạt động xã hội, các cuộc thi học thuật... Điều đó sẽ giúp các bạn mở rộng mối quan hệ với bạn bè cũng như với các anh chị khóa trên và giảng viên.

* Nguyễn Xuân Giềng (Giải Đặc biệt Eureka 2015, Khoa Công nghệ Thông tin, Trường ĐH KHTN): *NCKH giúp tương lai nghề nghiệp rộng mở*

NCKH không đòi hỏi sinh viên bất kỳ điều gì ngoài niềm đam mê và thời gian. Vì NCKH đồng nghĩa với việc bạn phải dành nhiều thời gian hơn cho việc tự học, tự nghiên cứu. Khi NCKH bạn tự tạo ra cho mình những cơ hội được tiếp xúc sâu hơn với một vấn đề cụ thể, được đắm chìm vào lĩnh vực mà bạn theo đuổi, và được hướng dẫn bởi những người đi trước xuất sắc, đầy kinh nghiệm. Từ đó, bạn sẽ có thêm nhiều kiến thức mới, những trải nghiệm mới, và may mắn hơn là có được những giải thưởng về NCKH.

Ngoài ra, NCKH cũng hứa hẹn giúp tương lai nghề nghiệp của bạn được rộng mở hơn. Bởi khi nghiên cứu về một lĩnh vực, bạn sẽ có kiến thức chuyên sâu về lĩnh vực đó hơn người khác, và đó cũng là yếu tố quyết định cơ hội thăng tiến nghề nghiệp của bạn sau này.

* Ngô Ngọc Anh (Giải Nhất NCKH cấp trường, Trường ĐH Kinh tế - Luật): *NCKH giúp phát triển kỹ năng làm việc nhóm*

NCKH không hẳn là một việc "cần phải làm" mà là việc "nên làm" khi học đại học. NCKH sẽ đem lại cho sinh viên nhiều điều bổ ích như nâng cao kiến thức, kinh nghiệm, được trải nghiệm và phát triển kỹ năng mềm...

Điều đáng quý nhất mình nhận được khi NCKH là tình bạn và kỹ năng làm việc nhóm. Trải qua mấy tháng đồng cam cộng khổ với nhau, những ngày "đắm đuối" ăn ngủ, họp hành triền miên, khi thì suôn sẻ, lúc thì bế tắc, nhóm mình trở nên thân thiết hơn. Lúc đầu, nhóm mình đến với nhau vì sự phù hợp trong cách làm việc và cảm hứng với đề tài, nhưng khi kết thúc nghiên cứu, mọi người đã trở thành những người bạn thấu hiểu và sẵn sàng giúp đỡ nhau ■

Phòng nghiên cứu công nghệ Nano hiện đại. Ảnh: Nguyễn Minh Hiền

■ Chủ động học tập và khai phá chân trời khoa học

Sinh viên cần có cách học chủ động khác với bậc học phổ thông. Cần xem trước bài giảng và sách tham khảo. Ở Trường ĐH Bách Khoa, giảng viên sẽ cung cấp bài giảng và tài liệu trên hệ thống BK e-learning. Vì khối lượng kiến thức nhiều và mới nên giảng viên không thể truyền tải kiến thức đến sinh viên theo kiểu "cầm tay chỉ việc".

Sinh viên cũng cần học nhóm và làm việc nhóm, nhất là học tập kinh nghiệm từ các sinh viên khóa trước; đồng thời nên tham gia các câu lạc bộ về chuyên ngành.

Ngoài ra, sinh viên cần chú ý đến bài tập, vì kiến thức được kiểm tra thường tổng hợp từ kiến thức và bài tập đã học trên lớp và trong sách.

TS Lê Chí Thông (Trưởng phòng Đào tạo Trường ĐH Bách Khoa)

■ Cánh cửa đại học mở ra cho sinh viên một không gian khoa học vô cùng rộng lớn

Nói đến NCKH là nói đến năng lực tìm hiểu, tổng hợp phân tích các thông tin, có cơ sở lý luận, khoa học làm nền tảng cho các phân tích, đánh giá vấn đề, sau đó là đề xuất các giải pháp hoặc hiểu được các vấn đề khoa học mới.

NCKH trở thành điều hiển nhiên đối với tất cả sinh viên khi bước vào giảng đường đại học. NCKH giúp sinh viên có được những thói quen tốt trong học tập, làm tiền đề hữu ích trên con đường phát triển sự nghiệp khoa học hay lĩnh vực chuyên môn mình đảm trách sau này.

PGS.TS Từ Diệp Công Thành (Phó Trưởng Ban Khoa học và Công nghệ)

■ Phải đề cao đạo đức nghiên cứu

Sinh viên nên nhớ, người làm khoa học không những cần chú trọng chuyên môn mà còn phải đề cao đạo đức nghiên cứu: siêng năng, cần mẫn, sáng tạo, có tinh thần thực sự hợp tác, luôn trung thực với chính mình.

GS Chu Phạm Ngọc Sơn
Hồng Nhật ghi

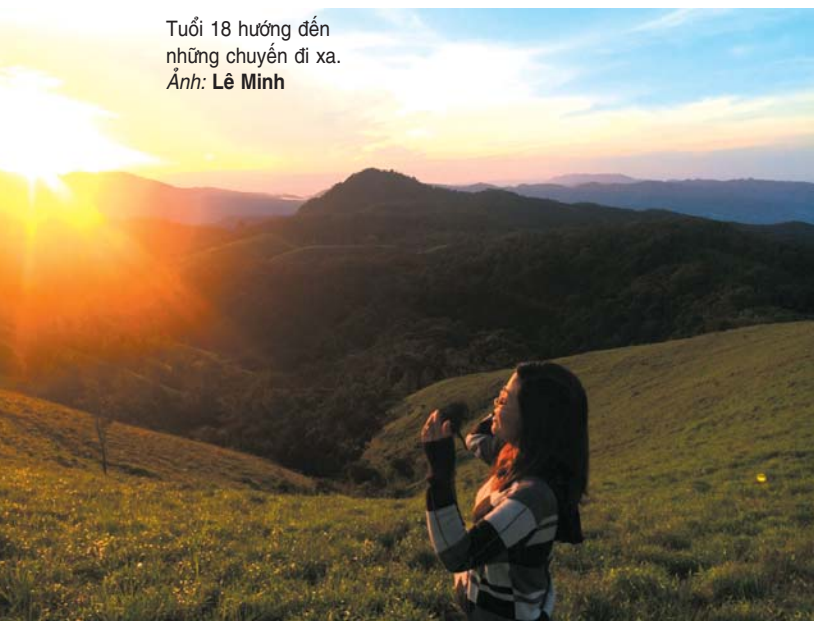
Tuổi 18

có quá trời thứ để làm

Có những thứ, tuổi 18 không làm cũng sẽ chẳng chết. Nhưng có những thứ, 18 tuổi không làm thì năm 28 tuổi sẽ rất hối tiếc. Tuổi 18, là một công dân trưởng thành, bạn có quyền tự lập và kiêu hãnh về bản thân. Những thứ sau đây, tuổi 18 hãy làm, để khác biệt, để tự hào và hội nhập.

Lê Minh

Tuổi 18 hướng đến những chuyến đi xa.
Ảnh: Lê Minh

Hãy chuẩn bị một quyển hộ chiếu để sẵn sàng lên đường. Ảnh: Lê Minh

Những chiếc thẻ quyền lực

Những chiếc thẻ sinh ra không phải để trang trí hay khẳng định đẳng cấp. Nó tích hợp cả ngàn tiện ích cho cuộc sống. Ngoài ra có cả những ưu tiên nhất định khi bạn còn "gắn mác" sinh viên.

Đầu tiên là thẻ sinh viên, chiếc thẻ quyền lực trong các kỳ thi, trong các lần ra vào trường. Vào đầu năm học, trường sẽ tổ chức cho tân sinh viên làm thẻ. Nó hỗ trợ trong việc đi lại xe buýt trong toàn thành phố với giá ưu đãi 2.000 đồng/luợt. Khi lên xe buýt, hãy xuất trình thẻ sinh viên để sử dụng ưu đãi này.

Ngoài ra, thẻ sinh viên thường tích hợp thêm thẻ ngân hàng, thẻ ra vào ký túc xá. Một số khóa học tiếng Anh miễn giảm cho sinh viên khi đem theo chiếc thẻ "thần thánh" này. Các rạp chiếu phim của Galaxy, CGV, BHD đều có ngày sinh viên (Student day). Các công viên, khu du lịch lớn sẽ giảm giá cho sinh viên như Đầm Sen, Suối Tiên, Văn Miếu Quốc Tử Giám...

Hãy giữ chiếc thẻ sinh viên của bạn cẩn thận vì đó là kỷ niệm theo bạn suốt tháng ngày sinh viên. Nếu để thất lạc, hãy liên lạc với phòng công tác sinh viên của trường mình ngay để được hướng dẫn làm lại thẻ.

Tiếp theo là thẻ thư viện. Chiếc thẻ đưa bạn vào thế giới tri thức với hàng trăm nghìn đầu sách. Nó còn hỗ trợ các tiện ích khác trong thư viện như mượn sách về nhà, photocopy, giải trí... Hãy coi thư viện là nhà. Bạn có thể tránh

những ngày nóng bức bằng cách tạm trú trong thư viện mát rượi máy lạnh. Hãy sở hữu cho mình từ hai đến ba chiếc thẻ của các thư viện lớn như Thư viện Trung tâm ĐHQG-HCM, thư viện trường mình, Thư viện Khoa học Tổng hợp... Cách thức đăng ký dễ dàng và chi phí vô cùng rẻ. Chỉ cần đem theo thẻ sinh viên và lệ phí đăng ký.

Chiếc thẻ thần thánh tiếp theo là bằng lái xe. Nó sẽ giúp bạn tự tin hơn trên con đường đến trường, hay những chuyến đi xa cùng bạn bè. Việc thi bằng lái bây giờ đơn giản và tiện lợi hơn

Tuổi 18 nên chuẩn bị cho mình một tâm thế để hội nhập. Ảnh: Tư liệu

rất nhiều. Ký túc xá ĐHQG-HCM, Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh Sinh viên hàng tháng đều có tổ chức kỳ thi này. Đàng nào cũng mất công thi, bạn hãy lấy giấy phép lái xe quốc tế (International Driving Permit - IDP). Giấy phép này theo Công ước Vienna áp dụng tại 85 quốc gia. Bạn có thể vi vu các nước khác bằng xe máy mà không lo âu.

Thời các ứng dụng lên ngôi, bạn cần phải thanh toán các ứng dụng học tập hoặc các tài liệu nước ngoài. Hãy sở hữu cho mình một chiếc thẻ ngân hàng có Visa hoặc Master. Chiếc thẻ này có thể thanh toán toàn cầu, rút tiền khắp các nơi, mua đồ online dễ hơn. Các ngân hàng đều hỗ trợ làm thẻ Visa hoặc Master debit miễn phí và hoàn toàn không có thủ tục ràng buộc, không cần chứng minh tài chính như các thẻ credit.

Chiếc thẻ này như thẻ ngân hàng bình thường.

Bạn có thể đăng ký thêm internet banking để hỗ trợ mua vé máy bay giá rẻ, vé ô tô, tàu hỏa, đóng học phí... tiết kiệm thời gian xếp hàng, tiện lợi và văn minh.

Hộ chiếu: tấm kim bài hội nhập

Nhiều bạn đành bỏ lỡ cơ hội đi trao đổi văn hóa, thực tập nước ngoài vì không kịp làm hộ chiếu. Tuổi 18, khi còn rảnh hãy làm một cuốn hộ chiếu cho riêng mình. Đây là quyển tài liệu du lịch bạn phải có khi đến các nước. Hộ chiếu làm tại phòng xuất nhập cảnh, công an tỉnh/thành nơi bạn được cấp CMND. Phí làm hộ chiếu chỉ 200.000 đồng, sử dụng trong 10 năm.

Đừng nghĩ tới trời Âu đất Mỹ xa xôi, hãy bước qua biên giới nước bạn Campuchia, Lào và cả Asian rộng lớn. Chuyến đi có thể đến bất ngờ từ cảm hứng ngẫu nhiên nào đó. Bạn chỉ cần một chuyến xe sáu tiếng xuôi về Phnompenh hay một chuyến bay rẻ hơn cả xe đò bay qua Bangkok, Kuala Lumpur. Vậy, đừng để tấm hộ chiếu cản trở bạn. Ngoài ra, hộ chiếu còn có thể thay CMND trong các trường hợp CMND bị hư hoặc mất.

Hãy một lần đi xét nghiệm máu

Bạn đã biết mình ở nhóm máu nào chưa? Bạn có thể rất tin về các cung hoàng đạo, thích xem bói ngày sinh hay bản mệnh ngũ hành. Nhưng chắc hẳn bạn vẫn chưa biết mình thuộc nhóm máu nào. Sẽ là một thiệt thòi nếu bạn biết trên nhật báo Asahi Shimbun của Nhật, quảng cáo: "Toyota Enterprises LTD cần tuyển nhân viên có bằng cấp chuyên về thương mại và tiếp thị, thuộc nhóm máu A hoặc B". Và ngay bên dưới là thông báo tuyển người của hãng Honda: "Chỉ tiếp những ứng viên thuộc nhóm máu B".

Nhóm máu có thể là một cơ hội làm việc ở các công ty đa quốc gia. Hay chỉ đơn giản hỗ trợ bạn những lúc khẩn cấp, tránh mất thời gian xét nghiệm. Cách đơn giản nhất không phải là tới phòng xét nghiệm mà hãy đăng ký tham gia hiến máu nhân đạo trong các dịp hiến máu ở trường. Bạn vừa có thể biết được nhóm máu của mình vừa có thể đóng góp nhỏ cho cộng đồng. Giấy hiến máu sau này cũng sẽ hỗ trợ cho bạn quyền ưu tiên trong việc xét học bổng, hoặc trong các trường hợp khẩn cấp về y tế.

Sau cùng, không còn việc gì khác đáng giá hơn là chuẩn bị sẵn cho mình một tâm thế để hội nhập. Đừng là công dân toàn cầu trên danh hiệu ■

Những kỹ năng để được... an toàn

Ngọc Trâm - Vân Anh

► Tống Thị Thu Hiền, năm III, Khoa Y: HẠN CHẾ MANG ĐỒ TRANG SỨC ĐẮT TIỀN

Cướp giật, móc túi từ lâu đã trở thành nỗi lo của nhiều sinh viên. Các bạn thường xuyên đi xe buýt cần chú ý mang ba lô trước ngực, hoặc ôm, tuyệt đối không để ba lô dưới chân. Điện thoại, ví tiền... không nên để ở túi quần. Cố gắng đừng ngủ trên xe buýt và nên cảnh giác với người lạ làm quen nói chuyện vì họ có thể lợi dụng để móc túi hoặc dụng tình huống để lấy cắp đồ.

Để hạn chế chuyện cướp giật trên đường thì tuyệt đối không đi bộ dưới lòng đường hoặc quá gần lòng đường. Không nên mang những đồ trang sức bắt mắt, đắt tiền, đó là mục tiêu bọn cướp hướng tới. Các đồ vật giá trị như điện thoại, ví tiền nên để trong ba lô, không nên cầm trên tay. Khi đeo túi xách nên đeo chéo túi và không để túi hướng ra lòng đường. Còn nếu đi xe máy thì tuyệt đối không quàng hai dây ba lô vào gương chiếu hậu.

Thêm một lưu ý là khi tham gia các hoạt động cộng đồng hoặc đến những nơi đông người như hội chợ, sân vận động, phố đi bộ, công viên..., các bạn nên ý tứ vì đó là nơi dễ bị kẻ xấu trà trộn móc túi, trộm đồ.

Là sinh viên năm nhất mới lên thành phố, môi trường còn mới lạ, không gian sống thay đổi, các bạn phải luôn cảnh giác, như vậy mới tránh rơi vào tình cảnh tiền mất tật mang.

► Nguyễn Ngọc Thắng, năm IV, Trường ĐH Bách Khoa: KHÔNG CÓ VIỆC NHẸ MÀ LƯƠNG CAO

Lừa đảo cũng là một thực trạng khá phổ biến mà đối tượng nhắm tới là sinh viên. Lừa đảo có rất nhiều loại, từ việc lừa tham gia bán hàng đa cấp, cho thuê phòng trọ giá rẻ, tìm việc làm thêm đến lừa trên mạng để lấy thông tin... Sinh viên năm nhất mới lên thành phố, nhiều bạn thường "nhẹ dạ, cả tin" nên bị lừa rất nhiều. Mình từng suýt bị lừa tiền đặt cọc nhà trọ ở quận 10.

Cách tốt nhất là nên kiểm chứng thông tin trước khi nghe theo lời mời của người lạ. Bạn nên tham khảo ý kiến của bạn bè, những người xung quanh, lên mạng tìm kiếm thông tin để xem lời mời ấy là thật hay chỉ là trò lừa đảo. Khi online tuyệt đối không nhấp chuột vào đường link lạ.

Nhiều bạn muốn làm thêm để trang trải việc học cũng dễ sa vào lời mời chào làm những việc nhẹ lương cao, cả chục triệu đồng mỗi tháng. Đó thường là những cái bẫy giăng sẵn, thực tế không có việc làm nào nhẹ mà lương cao cả. Nếu các bạn muốn làm thêm hãy tìm đến Trung tâm Hỗ trợ Sinh viên hoặc nhờ người thân giới thiệu.

Bước vào giảng đường đại học, ngoài việc học sinh viên cũng cần trang bị những kỹ năng sống cần thiết để đảm bảo an toàn cho bản thân. Chuyên mục Bàn tròn sinh viên số này là chia sẻ của các sinh viên đang học tập tại ĐHQG-HCM về một số kỹ năng phòng tránh rủi ro mà các tân sinh viên thường gặp.

► **Nguyễn Thụy Thanh Hiền, năm III, Trường ĐH KHXH&NV: NHỮNG KẸ TRỘM CẤP RẤT TINH VI**

Mặc dù Ký túc xá ĐHQG-HCM đủ đảm bảo chỗ ở cho tất cả sinh viên nhưng không ít bạn, vì những lý do khác nhau, lại chọn ở trọ bên ngoài. Và tình trạng mất trộm ở nhà trọ cũng trở thành nỗi ám ảnh của sinh viên.

Những kẻ trộm cắp ngày nay rất tinh vi, chúng thường dành thời gian tìm hiểu kỹ từng khu nhà trọ để có kế hoạch hành động, thậm chí nắm được giờ giấc sinh hoạt, học tập, đi lại của người ở trọ. Mình từng mất trộm và chứng kiến việc bạn bè bị mất trộm nên lưu ý với các bạn tân sinh viên là trộm có thể là người lạ hoặc cũng có thể là những người quen sống xung quanh bạn. Vì thế, hãy luôn cảnh giác.

Theo mình, nếu ở trọ thì việc đầu tiên là phải tìm được một khu trọ đảm bảo an ninh, có bảo vệ canh trực hoặc có chốt cơ động ở gần. Khi ở trọ không nên cất trữ nhiều tiền bạc, tài sản trong phòng mà hãy dùng thẻ ATM. Khi rời nhà trọ đi học, đi chơi thì nên mang theo tài sản hoặc nhờ người thân coi dùm. Bên cạnh đó, hãy mua ổ khóa chất lượng để đề phòng trộm cắp, bẻ ổ khóa. Rồi khi đi ngủ phải neo chốt cửa chính, cửa sổ; nếu có xe máy thì nên trang bị khóa chống trộm, về phòng là phải khóa lại ngay.

► **Phan Phi Phụng, năm IV, Trường ĐH Quốc Tế: PHẢI TÌM HIỂU KỸ NGUỒN GỐC THỰC PHẨM**

Vào đại học, sinh viên phải làm quen với những bữa "cơm hàng cháo chợ". Thế nên, câu chuyện chọn thực phẩm an toàn là điều đáng để lưu tâm.

Sinh viên chúng mình thường lười nấu ăn, nguồn thức ăn bên ngoài lại không đảm bảo vệ sinh. Vào mùa nắng nóng, thức ăn không được bảo quản tốt sẽ dễ bị ôi thiu, tuy nhiên một số chủ tiệm vẫn dùng thức ăn ôi thiu nấu lại rồi đem bán, sinh viên mua về ăn nên bị ngộ độc thực phẩm. Vì thế, khi mua thức ăn bên ngoài, sinh viên phải tìm hiểu kỹ về nguồn gốc thực phẩm, chú ý cách họ chế biến xem có sạch sẽ, có đeo bao tay trong lúc lấy thức ăn hay không. Nếu ở trọ, tốt nhất sinh viên nên mua thức ăn tươi trong các siêu thị, cửa hàng tiện ích về chế biến để đảm bảo khâu vệ sinh; đối với rau củ quả thì phải rửa sạch, ngâm nước muối sát khuẩn trước khi dùng.

Bạn Lê Mỹ Duyên, Khoa Báo chí và Truyền thông, Trường ĐH KHXH&NV chia sẻ thêm: "Cách phòng chống ngộ độc thực phẩm đơn giản nhất là ăn chín uống sôi, không ăn thức ăn khi chưa kiểm chứng nguồn gốc. Đối với tân sinh viên mới nhập học, có thể hỏi ý kiến của các anh, chị đi trước hoặc tham khảo từ người quen để biết được những địa điểm bán thức ăn hợp vệ sinh. Khi phát hiện có dấu hiệu ngộ độc thực phẩm, cần sơ cứu bằng cách cho uống nhiều nước lọc hoặc than hoạt tính rồi nhanh chóng đến các sở y tế gần nhất để điều trị kịp thời" ■

Ba gương mặt trẻ ĐHQG-HCM tham gia SSEAYP 2016

Vượt qua 1.000 hồ sơ với 3 vòng tuyển chọn khắt khe, Hoàng Bảo, Khánh An, Nhật Anh - sinh viên ĐHQG-HCM đã trở thành ba trong số 28 thành viên Việt Nam tham gia chương trình Tàu Thanh niên Đông Nam Á và Nhật Bản (SSEAYP) lần thứ 43 - 2016.

Bảo Khánh

cầu 2015" của AIESEC - PV), thành viên ban tổ chức Youth To Business Forum 2015 (Diễn đàn trẻ với doanh nghiệp) và đồng sáng tạo video đoạt giải Nhất cuộc thi CJ Innovative Challenge 2014.

Còn Nguyễn Hoàng Bảo khắc tên mình với những hoạt động truyền thông nổi bật. Anh là đại sứ sinh viên Google Đông Nam Á 2014-2015; đại diện của Việt Nam tham gia Hội nghị Thượng đỉnh Google Student Ambassador SEA 2014 tại Cebu, Philippines; đại diện Việt Nam tham gia

Nguyễn Hoàng Bảo tại trụ sở Google, Singapore.
Ảnh: NVCC

Tạ Nhật Anh tại Hà Nội. Ảnh: NVCC

Trần Khánh An tại Fukushima, Nhật Bản.
Ảnh: NVCC

C hương trình do Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh và UBQG về Thanh niên Việt Nam tổ chức diễn ra từ 25/10 đến 15/12/2016 tại các nước: Nhật Bản, Việt Nam, Thái Lan, Campuchia, Singapore và Indonesia.

Giàu thành tích, nhiều trải nghiệm

Tên đầy đủ của ba sinh viên ĐHQG-HCM tham gia SSEAYP là Tạ Nhật Anh (Khoa Quan hệ Quốc tế Trường ĐH KHXH&NV), Trần Khánh An (Khoa Báo chí và Truyền thông Trường ĐH KHXH&NV) và Nguyễn Hoàng Bảo (Khoa Quản trị Kinh doanh Trường ĐH Quốc Tế). Các bạn có đặc điểm chung là giỏi tiếng Anh, năng động và tích cực tham gia hoạt động xã hội.

Tạ Nhật Anh được biết đến với vai trò là thành viên ban tổ chức Global Village 2015 (Ngôi làng toàn cầu 2015 - một trong ba sự kiện chính trong chuỗi chương trình "Hội nghị Thanh niên Toàn

quốc" diễn ra tại Thái Lan, Lào, Campuchia, Myanmar và Việt Nam; và cũng là gương mặt đại diện Việt Nam tham gia chương trình Asean Youth Exchange Program 2014 diễn ra tại Thái Lan.

Trong khi đó, mặc dù chỉ là sinh viên năm nhất, nhưng Trần Khánh An đã chinh phục ban tổ chức chương trình bởi nhiều hoạt động và thành tích ấn tượng: đại biểu trẻ nhất tham dự chương trình JENESYS 2.0 do chính phủ Nhật Bản tài trợ; giải Ba tiếng Anh cấp thành phố; đạt thành tích cao trong kỳ thi THPT Quốc gia (27/30 điểm); giải Nhất cuộc thi NTH's got Talent và giải Nhất cuộc thi For A Better World.

Bên cạnh những tài năng và thành tích, ba bạn trẻ này còn trở nên dày dặn hơn khi tham gia rất nhiều cuộc trải nghiệm ở trong và ngoài nước: Hoàng Bảo đã đặt chân đến 9 đất nước trong khối ASEAN; Nhật Anh và Khánh An đã khoác ba lô đi khám phá gần hết mọi miền của Tổ quốc.

SSEAYP - từ sở thích đến đam mê

Có cơ hội tìm hiểu, trải nghiệm các nền văn hóa khác nhau trong khu vực, mở rộng tầm nhìn ra thế giới, nâng cao kiến thức và kỹ năng bản thân về nhiều lĩnh vực là mơ ước của hầu hết thanh niên, sinh viên Việt Nam. Vì vậy, mỗi năm, khi SSEAYP tuyển thành viên, rất nhiều hồ sơ được các bạn trẻ chuẩn bị kỹ lưỡng và gửi đến ban tổ chức.

Năm 2016, ban tổ chức nhận được 1.000 hồ sơ dự tuyển. Sau khi lọc ra các hồ sơ nổi bật về hoạt động xã hội, kết quả học tập và khả năng tiếng Anh, có 96 thí sinh lọt vào vòng 2: kiểm tra thực tế những gì đã khai trong hồ sơ đăng ký. Cuối cùng ban tổ chức chọn được là 28 thanh niên xuất sắc nhất tham dự SSEAYP.

Nhật Anh chia sẻ: "Mình nói đùa với mọi người rằng mình đăng ký SSEAYP vì muốn sống đúng với cái tên mà ba mẹ đặt cho: 'Nhật Anh'. Thực ra, khi đăng ký mình không suy nghĩ gì nhiều ngoài sở thích 'ghìen hơi người' và mong muốn thử thách bản thân xem mình là ai, mình có giá trị gì cho cuộc sống này. Và may mắn, mình đã được chọn".

Đối với Khánh An, tham gia SSEAYP là cả một trời đam mê. "Lúc mới vào đại học, xung quanh mình ai cũng nói về SSEAYP, mình cảm thấy nó to lớn đến mức khó mà chạm được. Dẫu biết khả năng một sinh viên năm nhất được chọn là không cao nhưng mình rất thích câu triết lý rằng 'In the end, you only regret the chances you didn't take' (Sau tất cả, điều duy nhất có thể làm bạn hối tiếc đó chính là đã không theo đuổi những cơ hội đã đến với bạn). Thế là mình quyết tâm nộp đơn. Hơn nữa, đam mê lớn nhất của mình là ngôn ngữ và văn hóa. Và không còn nơi nào tuyệt hơn để thỏa niềm đam mê đó ngoài SSEAYP cả" - Khánh An cho biết.

Còn Hoàng Bảo, không giấu được niềm vui:

"SSEAYP là cơ hội vô giá, lại đến vào thời điểm vô cùng thích hợp khi mình vừa tốt nghiệp trường đại học và hứa hẹn sẽ giúp năm gap-year của mình trở nên ý nghĩa hơn. SSEAYP chính là bước đệm để bản thân trưởng thành hơn từ các mối quan hệ quốc tế; là dịp được trau dồi kiến thức, cải thiện kỹ năng từ những hoạt động trên tàu".

Mang hình ảnh Việt Nam ra biển lớn

Tham gia SSEAYP, bên cạnh mong muốn học hỏi, khám phá bản thân và thỏa mãn đam mê, Hoàng Bảo, Khánh An, Nhật Anh còn nung nấu cơ hội quảng bá hình ảnh Việt Nam trước bạn bè quốc tế.

Khánh An chia sẻ: "18 tuổi - 18 năm ở Việt Nam, mình cảm thấy đất nước này không chỉ là những lần bắt chuột đánh đuổi quân thù, cũng không chỉ là 4.000 năm văn hiến, mà nó còn là ly cà phê sữa đá lề đường, là những thùng trà đá miễn phí khắp nẻo đường thành phố, là những người trẻ sáng sớm đi làm, gồng mình đóng góp cho xã hội, tối tối lại ra Nhà thờ Đức Bà uống cà phê bệt, tán gẫu. Mình muốn đem một Việt Nam rất trẻ, một Việt Nam đang tự mình đi lên, một Việt Nam không chỉ dừng lại ở giàu có về văn hóa, mà còn đang tạo ra những nét văn hóa mới... đến với thế giới".

Hoàng Bảo cho rằng: "Sau 4 năm đại học, việc lựa chọn cách trải qua đời sinh viên tùy thuộc vào từng cá nhân. Có bạn sẽ chọn học tập là vấn đề ưu tiên hàng đầu, có bạn chọn công việc làm thêm, hay dành thời gian đầu tư vào gia đình. Còn đối với mình, không phải mình bỏ bê việc học, hay thiếu quan tâm gia đình, mà mình chọn cách dùng sức trẻ để cống hiến cho xã hội, dùng khả năng bản thân để mang cái hồn nước Việt đến cho người khác. Tham gia SSEAYP, với mình, đó là sứ mệnh mang hình ảnh của đất nước, con người Việt Nam ra biển lớn" ■

Hoạt động của SSEAYP 2016

Từ 25/10 đến 15/12/2016, 28 đại biểu tham gia SSEAYP 2016 sẽ cùng sinh hoạt, ăn nghỉ, giao lưu trên tàu hành trình và tham quan 5 nước ASEAN: Việt Nam, Thái Lan, Campuchia, Singapore, Indonesia và Nhật Bản.

Trong thời gian trên tàu, các đại biểu sẽ tham gia thảo luận nhóm về những chủ đề mà thanh niên khu vực quan tâm; tổ chức các hoạt động giao lưu; tổ chức các câu lạc bộ giới thiệu về văn hóa, sinh hoạt đặc sắc của đất nước; tổ chức các "Ngày quốc gia" gồm: triển lãm và biểu diễn văn nghệ nhằm giới thiệu phong tục tập quán, đất nước, con người và những thành tựu phát triển kinh tế xã hội của mỗi quốc gia.

Tại các quốc gia tàu đến thăm, các đại biểu sẽ được tổ chức chào xã giao đại diện lãnh đạo các chính phủ; giao lưu với thanh niên địa phương; tham quan các công sở, nhà máy và danh lam thắng cảnh...

Ảnh Tân

CEO THE COFFEE HOUSE
NGUYỄN HẢI NINH:

THỰC HIỆN
Ý TƯỞNG
BÌNH
THƯỜNG
VỚI
NGHỊ LỰC
PHI
THƯỜNG

Thái Việt

Nguyễn Hải Ninh, cựu sinh viên Khoa Kỹ thuật Hóa học Trường ĐH Bách Khoa (ĐHQG-HCM) là người sáng lập kiêm CEO chuỗi cửa hàng The Coffee House. Ninh là nhân vật được Forbes Việt Nam bình chọn "Under 30" - những người dưới 30 tuổi có sức ảnh hưởng nhất năm 2016. Câu chuyện cà phê của Ninh đã tiếp thêm tinh thần cho nhiều bạn trẻ trên con đường khởi nghiệp.

Nguyễn Hải Ninh trên poster của Forbes Việt Nam.
Ảnh: Forbes VN

Hãy làm tốt việc học hành

Gặp Ninh ở The Coffee House trên đường Cách mạng Tháng Tám, trông Ninh nhỏ, gầy và trẻ hơn những gì tôi từng xem trên Facebook. Ninh bảo, cuối tuần mặc áo thun cho thoải mái. Ninh chọn chiếc bàn ngay cửa ra vào để dễ nói chuyện với tôi và quan sát nhân viên của mình. Ninh không phải là ông chủ khó tính, bởi nhìn nhân viên vui vẻ làm việc là triết lý kinh doanh của Ninh. Câu chuyện của chúng tôi bị ngắt quãng nhiều lần vì Ninh luôn tươi cười và chào hỏi các nhân viên, cộng sự của mình tới cửa hàng.

Ninh bắt đầu câu chuyện của mình với tuổi 18. Ninh bảo: "Ở tuổi 18, mình chỉ nghĩ ra trường sẽ xin việc làm ở mấy công ty lớn như Bia Sài Gòn, Vinamilk, đúng với ngành hóa thực phẩm mình đang học và vì những công ty đó trả lương cao. Ước mơ năm 18 tuổi chỉ là vậy, rất bé. Kinh doanh chưa từng tồn tại trong máu của mình".

Ninh tự nhận mình là người học bình thường, không thông minh cũng chẳng có gì xuất sắc trong lớp. Khi thấy các anh chị năm trên đậu vào chương trình tập sự của các công ty đa quốc gia, Ninh cũng cố ôn luyện hai năm để thi vào chương trình tập sự của Pepsi. Rồi đậu.

Năm 2010, Ninh tốt nghiệp với tấm bằng 7,5 trong tay. Nhưng hành trang của Ninh còn là những kinh nghiệm tích lũy suốt thời sinh viên, miệt mài vừa học vừa làm. Làm từ việc bưng bê ở quán cà phê, bán hàng cho tới phiên dịch...

Ninh chia sẻ: "Con người hơn nhau không phải là ai thông minh hơn mà là ai có nghị lực hơn, ai quyết tâm hơn, ai làm tới cùng hơn, ai cam kết mãnh liệt hơn thì sẽ có kết quả khác biệt. Đại học cho mình tư duy logic, nhận thức nguyên nhân hệ quả của các sự kiện, vấn đề. Các môn học đều phải suy luận. Mình nghĩ các bạn trẻ phải có ước mơ, nhưng quan trọng là quyết tâm theo đuổi đến cùng ước mơ đó. Còn là sinh viên, hãy làm tốt việc học hành".

Khởi nghiệp từ cái nhỏ nhất

Ra trường, Ninh được nhận vào làm ở Pepsi với mức lương mơ ước. Công việc hàng ngày chỉ tiếp xúc với máy móc, xiết ốc, chùi dầu, giám sát dây chuyền. Rồi một ngày đi đến giữa đường, Ninh quay đầu xe trở về và viết đơn nghỉ việc. Ninh nghĩ mình không thể giam cầm trong nhà máy, ngắm dây chuyền, làm việc với máy móc mãi được. Lúc đó bạn bè rủ mở quán cà phê, vậy là số tiền dành dụm 60 triệu, Ninh "đầu tư" cho một quán cà phê nhỏ, chỉ 4 mét vuông.

Nhớ về giai đoạn khởi nghiệp, Ninh nghĩ đơn giản việc mở quán cà phê là làm sao pha chế cho ngon, kiếm tiền nuôi sống bản thân cái đã, chứ không dám vẽ ra cái gì quá lớn lao, hoành tráng. "Khởi nghiệp không dành cho mọi người. Nó không phải là con đường duy nhất tới thành công, thành công là việc bạn làm và sống hạnh phúc với nó. Khởi nghiệp rất cực. Trước khi tiền về túi bạn, hóa đơn sẽ tới tay bạn" - Ninh chia sẻ.

Do lúc còn là sinh viên hay đi làm ở quán cà phê nên Ninh có ít nhiều kinh nghiệm và thấy

Mô hình The Coffee House được giới trẻ ưa chuộng. Ảnh: NVCC

kinh doanh cà phê cũng không quá khó. Từ một quán với mô hình Uban Station, Ninh mở thêm hai, ba quán rồi 30 quán. Đến đây bắt đầu nảy sinh rắc rối. Ninh tự hỏi sau 30 quán chẳng lẽ lại mở tiếp quán thứ 31, thứ 32...? "Bạn thử nghĩ, 26 tuổi, có trong tay vài chục tỷ đồng, kiếm thêm vài tỷ nữa cuộc đời bạn cũng chẳng có nghĩa lý gì hơn" - Ninh kể. Lúc đó Ninh không biết mục tiêu đời mình là làm gì, đi đâu về đâu, một cảm giác như bị lạc đường.

Giữa những vòng vòng suy nghĩ đó, tình cờ Ninh gặp người sáng lập của Thế giới di động, Ninh nhận ra mình kinh doanh cà phê chưa hẳn là vì thích. Trước đây Ninh không thể uống được cà phê. "Mình nhận ra là mình thích làm việc với con người. Mong muốn khách hàng vào đây sẽ hạnh phúc, yêu mến thương hiệu. Công ty phát triển, nhân viên hạnh phúc thì sẽ phục vụ tốt khách hàng, và khách hàng sẽ vui". Ninh rời Uban Station với 20% cổ phần và sáng lập The Coffee House với những cộng sự mới, triết lý sống mới.

Niềm vui bây giờ của Ninh là hằng ngày đi làm ngửi mùi cà phê, thấy nhân viên vui vẻ chào hỏi và mọi người tươi cười. "Họ đi làm 8 giờ một ngày với đồng lương tốt. Nay họ đi làm thêm, mai có việc chính thức, sau nữa là cửa hàng trưởng, cảm thấy nhân viên có bước thăng tiến trong cuộc đời" - Ninh chia sẻ.

Đẳng cấp quốc tế, giá Việt Nam

Điều làm nên thành công của The Coffee House chính là nhân viên. Ninh cho biết: "Nhân viên của The Coffee House không phân biệt bằng cấp, giới tính. Chúng tôi hướng dẫn bạn

cách làm việc, chúng tôi cho bạn cơ hội, bạn làm tốt công việc này thì ngày mai nó có thể là sự nghiệp của bạn. Công ty chia sẻ quyền sở hữu với các nhân viên, đảm bảo lương thưởng". Ninh khẳng định, The Coffee House đang trả lương cao nhất thị trường bán lẻ của Việt Nam, cao hơn cả các công ty ngoại quốc.

Mạnh tay trong trả lương, nhưng ông chủ trẻ không sợ ảnh hưởng tới lợi ích công ty. Ninh trấn an rằng hãy tin việc đó là đúng. Ninh phân tích khi nhân viên chưa đủ sống thì không thể có ước mơ. Trả lương như vậy cũng như chuyện quả trứng với con gà. Nhân viên nhận được lương cao, họ sẽ gắn kết với công ty, đi làm không chỉ để chờ hết giờ, mà thật sự làm việc tích cực, vui tươi. Đó mới là ý nghĩa và giá trị của việc làm.

Đối với "đồng đội" của mình, Ninh coi như anh em ruột thịt, cùng tiến cùng lùi, cùng chia sẻ những thành công và thất bại. Ninh xác định cuộc đời mình là làm việc với con người, làm cho con người hạnh phúc.

Nói về không gian của The Coffee House, Ninh bảo giới trẻ khi đi du lịch trên thế giới hay vào quán cà phê nước ngoài ở Việt Nam, họ muốn trải nghiệm không gian hiện đại, không giống như không gian cà phê truyền thống. Không phải ai cũng có tiền vào Starbucks hay The Coffee Bean and Tea Leaf. Khách hàng tới The Coffee House vì không gian đẹp, thoải mái, cà phê thơm ngon, hệ thống phục vụ, bảo vệ... tất cả phải hoàn hảo. Khách hàng vào đây đều cảm thấy đáng đồng tiền bát gạo, đúng là một dịch vụ cà phê đẳng cấp quốc tế, giá Việt Nam.

Hiện tại hệ thống The Coffee House có 30 cửa hàng, dự định hết năm 2016 sẽ nâng lên 40 cửa hàng. Đó không phải là thách thức quá lớn đối với Ninh vì mọi thứ đã được chuẩn bị sẵn sàng. Công ty của Ninh đang mua lại các trang trại trồng trà, cà phê, xây bếp làm bánh để tự quyết định chất lượng. Ninh hào hứng rằng mình sẽ phải làm miếng bánh ngon và rẻ hơn cho khách hàng.

Ngắm về chặng đường đã qua, Ninh tâm niệm tuổi trẻ nên có hoài bão và nghị lực. Chỉ khi người ta chăm chỉ làm tốt việc hiện tại thì ước mơ mới thành sự thật. Khởi nghiệp bao giờ cũng là việc khó khăn, chỉ dành cho những người có ý chí. Quy mô lớn nhỏ không quan trọng, quan trọng là bạn thực hiện ý tưởng bình thường với nghị lực phi thường thì thành công sẽ đến! ■

Biệt đội Ong SẮC MÀU

VẼ SIÊU NHÂN "CỨU THẾ GIỚI"

Những lốp ô tô cũ được trang trí bắt mắt trên đường Hoàng Sa. Ảnh: Ngọc Thương

Mùa hè năm nay, tuyến đường Hoàng Sa (quận 1) khoác lên mình màu áo mới nhờ những chậu hoa, thùng rác được tái chế từ lốp ô tô cũ. Đó là công trình bảo vệ môi trường do các bạn sinh viên Biệt đội Ong SẮC MÀU Trường ĐH KHXH&NV (ĐHQG-HCM) thực hiện trong chiến dịch Mùa hè xanh

Vân Anh - Mỹ Duyên

Biển lớp ô tô thành chậu hoa, thùng rác

Ngay từ khi tham gia chiến dịch Mùa hè xanh 2016, Biệt đội Ong Sặc Màu đã đặt ra mục tiêu biến những sáng kiến đơn giản thành những sản phẩm xanh, thiết thực để không chỉ làm đẹp cuộc sống mà còn góp phần tuyên truyền về tầm quan trọng của việc bảo vệ môi trường.

Bạn Trần Thị Ngọc Thương - nhóm trưởng Biệt đội Ong Sặc Màu chia sẻ: "Ý tưởng vẽ lên lớp ô tô cũ bắt nguồn từ Biệt đội Minion ở Vũng Tàu. Đó là một ý tưởng độc đáo mang tính tuyên truyền cao. Tuy nhiên, khi thực hiện tại TP.HCM thì Ong Sặc Màu đã thay thế hình tượng Minion thành biệt đội siêu anh hùng Marvel nổi tiếng với mong muốn 'cứu lấy thế giới' từ những điều nhỏ bé nhất như việc tác động tới ý thức bảo vệ môi trường của người dân".

Nhận thấy tuyến đường Hoàng Sa mang cái tên rất ý nghĩa đối với đất nước, lại có cảnh quan đẹp và nhiều người đi bộ, nhưng chưa có nhiều thùng rác, chậu hoa công cộng nên nhóm Ong Sặc Màu quyết định đặt thêm những chậu hoa, thùng rác tái chế từ lớp ô tô nhằm mang đến một diện mạo mới mẻ cho tuyến đường này.

Nghĩ là làm ngay, mỗi người mỗi việc, toàn biệt đội gần 30 thành viên, phân công nhau tùy vào thể mạnh của mỗi người. Ai giỏi hội họa thì vẽ hình, ai có xe máy thì đến các garage xin lớp ô tô cũ chở về điểm tập kết, những thành viên còn lại phụ tô màu và trang trí.

Sau một tuần thực hiện, 12 chậu hoa, thùng rác làm từ lớp ô tô cũ được đặt dọc tuyến đường Hoàng Sa. Toàn bộ con đường trở nên sống động và giàu màu sắc hơn nhờ những hình vẽ siêu nhân ngộ nghĩnh.

Tất nhiên, một tuần rông rã đã "ngốn" không biết bao nhiêu công sức của những sinh viên trẻ. Bạn Lương Thành Đạt, người chịu trách nhiệm chính về mảng phác họa hình vẽ

cho biết: "Nhóm gặp rất nhiều khó khăn trong việc vận chuyển vỏ xe từ các garage về nơi tập kết. Rồi thay phiên nhau canh giữ vỏ xe vì ban đêm để bên ngoài sẽ bị mất, nhất là những lúc trời mưa. Tuy mệt, nhưng cứ nghĩ đến những sản phẩm được hoàn thiện đầy màu sắc dọc con đường là cả nhóm ai cũng vui và tiếp tục cố gắng".

Tuổi trẻ là tuổi để cống hiến

Khi những chậu hoa, thùng rác bắt mắt được đặt ngay ngắn hai bên đường với những hình vẽ ngộ nghĩnh, người dân qua lại bắt đầu quan tâm, thích thú xen lẫn tò mò.

Chị Nguyễn Thị Mỹ (quận 1) chia sẻ: "Từ ngày đặt mấy chậu hoa, tuyến đường Hoàng Sa đẹp lên hẳn, buổi chiều cả nhà tôi thường ra đây hóng gió. Bọn trẻ rất thích mấy hình vẽ siêu nhân nên tôi cũng tranh thủ dạy cho chúng bài học về cách bỏ rác đúng chỗ, cách bảo vệ cây cối, thiên nhiên. Tôi nghĩ rằng, không chỉ riêng tuyến đường Hoàng Sa mà nhiều tuyến đường khác trong thành phố cũng nên được đặt thêm những chậu hoa xinh xắn, để thương như thế này".

Sau những giây phút vui vẻ chiêm ngưỡng thành quả, cả đội ngồi lại góp ý cho nhau, lên ý tưởng để những công trình tiếp sau sẽ tốt hơn.

"Tôi mình mong muốn được tạo điều kiện để triển khai công trình này trên nhiều tuyến đường khác nhau trong thành phố. Từ đó, giúp người dân cải thiện môi trường sống của mình và góp phần làm cho thành phố trở nên sạch đẹp và văn minh." - Trưởng nhóm Trần Thị Ngọc Thương chia sẻ.

Mỗi thành viên như một chú ong siêng năng, chăm chỉ và luôn đề cao tinh thần đoàn kết. Với họ, tuổi trẻ là tuổi để cống hiến. "Với những gì nhóm mình đã và đang làm, mọi người chắc sẽ hiểu hơn về việc cần chung tay bảo vệ môi trường" - Bạn Lương Thành Đạt tin tưởng ■

Bên cạnh công trình tái chế lớp ô tô cũ thành thùng rác, chậu hoa, Biệt đội Ong Sặc Màu còn tổ chức lớp học trồng cây cho các em nhỏ tại quận Bình Thạnh. Với phương châm "mỗi ngày đến trường là một ngày vui", các chiến sĩ Ong Sặc Màu đã sơn vẽ lại trường mầm non, trường tiểu học bằng những hình ảnh tươi vui, bắt mắt nhằm tạo môi trường học tập sáng tạo, vui tươi dành cho các bé.

Đặc biệt, Ong Sặc Màu đã sơn vẽ hơn 30m² các hẻm tại TP.HCM nhằm truyền tải những thông điệp ý nghĩa về việc bảo vệ môi trường, bảo vệ cuộc sống xung quanh, không xả rác bừa bãi...

4 sinh viên giành giải thưởng 80.000 đô la từ Facebook

Từ trái qua: Phúc Hậu, Thùy An, Lê Bảo, Văn Tuấn vừa giành "cú đúp" giải thưởng từ Facebook. Ảnh: Đức Lộc

Ý tưởng "Viết status tự động trên Facebook" của 4 sinh viên năm III, Khoa Công nghệ Thông tin (CNTT), Trường ĐH KHTN là Nguyễn Lê Bảo, La Ngọc Thùy An, Nguyễn Phúc Hậu, Huỳnh Văn Tuấn vừa giành "cú đúp" giải thưởng cuộc thi Facebook Vietnam Hackthon 2016 được tổ chức trong hai ngày 30-31/7 tại Trường ĐH Rmit Việt Nam.

Nhạc Sơn

Phía sau giải thưởng đó là câu chuyện thú vị về niềm đam mê và mơ ước của 4 bạn trẻ.

24 giờ không ngủ

Trước khi tham gia cuộc thi Facebook Vietnam Hackthon, Lê Bảo đã có ý tưởng về sản phẩm "viết status tự động". Lê Bảo chia sẻ: "Mỗi ngày người dùng Facebook thường mất khá nhiều thời gian để viết một status, lúc đó em nghĩ mình cần làm một sản phẩm hỗ trợ người họ. Đó là ứng dụng nhận ảnh từ người dùng, sau đó tự

động viết nên một status theo nhiều phong cách kết hợp được với cảm xúc của người dùng".

Tuy nhiên, đó là ý tưởng chứ chưa có hướng đi rõ ràng. Sau này, khi lập nhóm, nghe từng thành viên phản biện, mỗi người góp một ý, sản phẩm mới dần định hình. Đặc biệt, nhóm phải trải qua 24 giờ miệt mài làm việc mới chinh phục được hội đồng giám khảo "khó tính" từ Facebook.

Điều thú vị là cả 4 thành viên đều chung trường, chung ngành nhưng mới chỉ tập hợp thành nhóm khi có cuộc thi này. "Facebook

Nhóm nhận giải Nhất ở hạng mục Most Innovative Product. Ảnh: NVCC

Vietnam Hackthon thu hút hơn 1.000 ứng viên đăng ký tham dự. Lúc đầu mỗi người tự đăng ký, tự thi nên chưa quen biết nhau. Sau vòng loại, ban tổ chức chọn 110 ứng viên xuất sắc nhất rồi lập thành 29 đội để so tài ở vòng chung kết, nhóm em được hình thành từ đó" - Phúc Hậu cho biết.

Những thành viên vốn xa lạ lại phối hợp ăn ý như đã chơi thân từ rất lâu để làm nên một sản phẩm được đánh giá cao. Thùy An là thành viên nữ duy nhất được giao công việc vạch ý tưởng, thuyết minh sản phẩm, chia sẻ: "Theo quy định, các đội phải làm việc liên tục trong 24 giờ để hoàn thành sản phẩm, sau đó chỉ có 3 phút thuyết minh trước ban giám khảo, thế nên rất áp lực. Em là người phân chia công việc cho từng thành viên, cũng là người 'la mắng' các bạn nhiều nhất, nhưng cả nhóm đều đoàn kết, cố gắng làm liên tục, nếu có nghỉ ngơi thì mỗi người cũng chỉ dám nghỉ 5 đến 10 phút thôi".

Và những nỗ lực của 4 thành viên đã được đền đáp xứng đáng!

"Cứ đúp" giải thưởng

Tiêu chí chấm giải của cuộc thi Facebook Vietnam Hackthon 2016 là: Ý tưởng mới, có tác động đến xã hội, sự thân thiện với người dùng, độ khó kỹ thuật.

Trong đó, cái khó nhất, theo Thùy An đó là ý tưởng vì rất dễ bị trùng lặp: "Nhóm có nhiều ý tưởng cứ nghĩ là hay, nhưng khi đưa ra thì phía các nhà quản trị Facebook họ đã thực hiện từ trước rồi, mình biết một nhưng họ biết mười, tầm nhìn của họ rất xa vì thế nhiều ý tưởng bị gạt. Riêng ý tưởng "viết status tự động" nhóm chỉ quyết định trong tích tắc, rất may mắn đây là một ý tưởng mới và lạ".

Ý tưởng này của nhóm được ban giám khảo đánh giá là ý tưởng sáng tạo, có khả năng thu hút người dùng cao, vì thế đã trao cho nhóm 2 giải thưởng (trong số 9 giải thưởng cho 4 nhóm có điểm số cao nhất) gồm giải Nhất ở hạng mục Most Innovative Product và giải Nhì ở hạng mục Best FB Marketing Category Product. Kết quả hết sức bất ngờ đối với cả nhóm.

Giải thưởng là 500 đô la tiền mặt và gói hỗ trợ khởi nghiệp 80.000 đô la của Facebook để nhóm tiếp tục hoàn thiện sản phẩm của mình.

Phúc Hậu cho biết nhóm đang đợi phản hồi từ Facebook và hy vọng sản phẩm "viết status tự động" sẽ sớm ra mắt người dùng và được cộng đồng đón nhận.

Trong tương lai, Bảo mong ước được đi du học để thực hiện ước mơ làm thầy giáo dạy CNTT, Thùy An và Văn Tuấn sẽ học lên để nghiên cứu sâu về máy tính, còn Phúc Hậu muốn ra trường đi làm ở một công ty chuyên về IT.

Trước mắt cả 4 thành viên tiếp tục sát cánh bên nhau, cùng ấp ủ giấc mơ tiếp tục giành giải thưởng lớn hơn ở cuộc thi Facebook Vietnam Hackthon vào năm sau ■

Facebook Vietnam Hackthon 2016

Đây là cuộc thi do Facebook tổ chức, từ 11g ngày 30/7 đến 11g ngày 31/7. Trong 24 giờ không ngừng nghỉ này các ứng viên phải tạo ra những ứng dụng hay giải pháp nói chung dựa trên các nền tảng của Facebook.

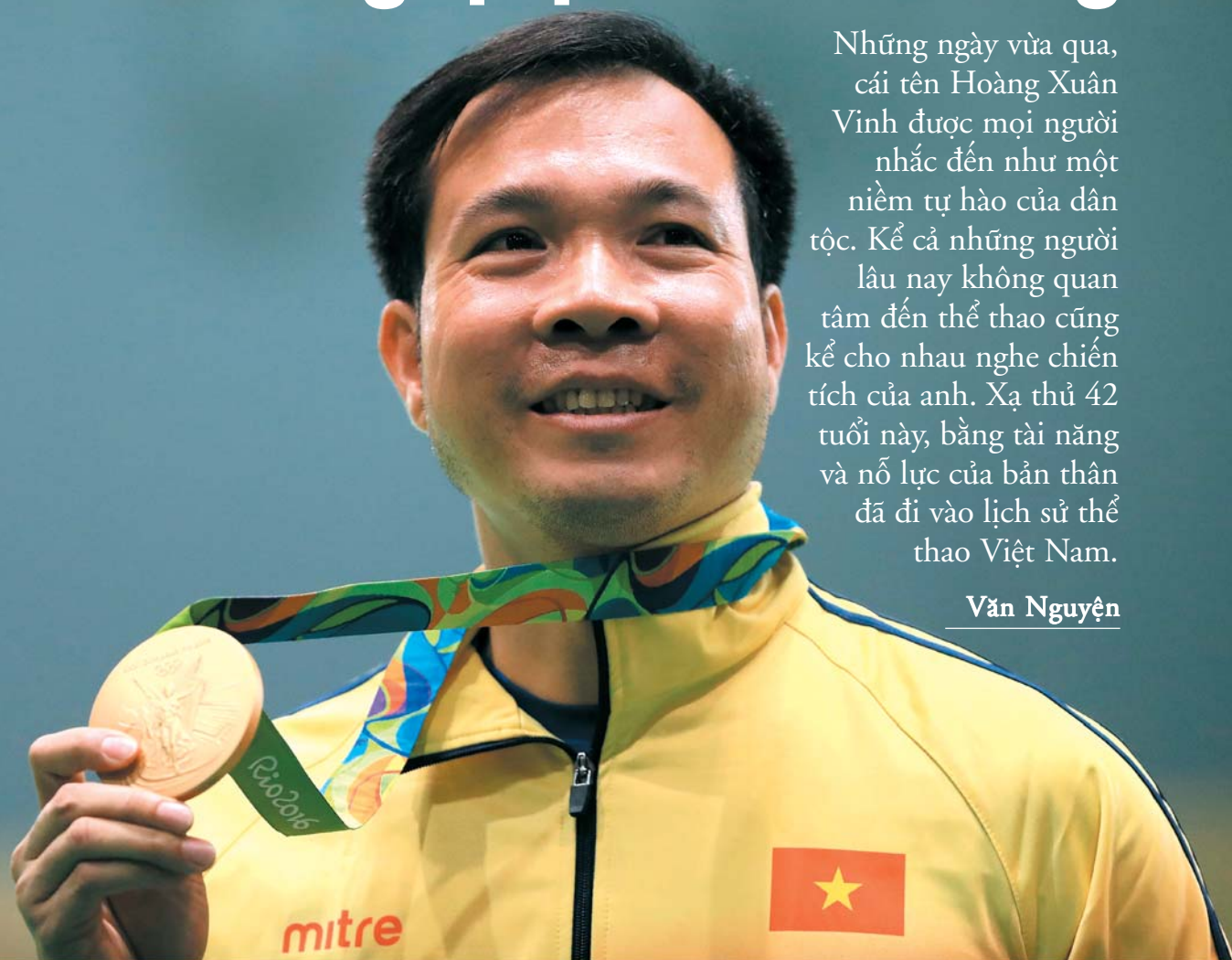
Facebook Vietnam Hackthon 2016 có tất cả 9 giải thưởng, trong đó giải Nhất sẽ nhận được 500 đô la Mỹ tiền mặt và gói hỗ trợ khởi nghiệp FBstart - một chương trình do Facebook tổ chức nhằm cung cấp "tất cả trong một" từ công cụ kỹ thuật, người cố vấn cho đến cộng đồng, trị giá lên tới 80.000 đô la Mỹ.

Đây là lần đầu tiên Facebook tổ chức cuộc thi này tại Việt Nam nhằm tạo cơ hội cho các thí sinh tham gia trở lại về CNTT, giao lưu học tập với các nhà lập trình, kết nối với các doanh nghiệp và nhà đầu tư mạo hiểm.

HAI TĂM HUY CHƯƠNG từ nghị lực và tài năng

Những ngày vừa qua, cái tên Hoàng Xuân Vinh được mọi người nhắc đến như một niềm tự hào của dân tộc. Kể cả những người lâu nay không quan tâm đến thể thao cũng kể cho nhau nghe chiến tích của anh. Xạ thủ 42 tuổi này, bằng tài năng và nỗ lực của bản thân đã đi vào lịch sử thể thao Việt Nam.

Văn Nguyễn

Hoàng Xuân Vinh - người Việt Nam đầu tiên giành được huy chương vàng tại Thế vận hội. Ảnh: Vietnamnet.vn

Vượt qua thất bại từ 4 năm trước

Có lẽ, không có hai tấm huy chương quý giá mà anh mang về từ Olympic Rio de Janeiro 2016 thì chắc hẳn nhiều người vẫn không biết anh. Bốn năm trước, tại Olympic London 2012 anh từng gục ngã ngay trước ngưỡng cửa vinh quang khi kém người giành huy chương đồng chỉ 0,1 điểm. Thể thao là vậy, khi không giành được huy chương thì những nỗ lực của vận động viên không được biết đến. Nhưng có thể chính thất bại đó đã tạo nên động lực lớn để anh trở lại mạnh mẽ và tự tin hơn: "Tôi là vận động viên giành huy chương vàng Olympic", điều mà bốn năm qua, ngày nào anh cũng nói như lời tự nhắc nhở bản thân.

Trong trận tranh huy chương ở nội dung 10m súng ngắn hơi nam, anh phải cạnh tranh với những đối thủ giàu thành tích, trong đó có đương kim vô địch thế giới Felipe Almeida và nhà vô địch Olympic 2008, Pang Wei. Áp lực lớn, thế nhưng Hoàng Xuân Vinh vẫn bình tĩnh với những phát bắn lạnh lùng, chuẩn xác.

Kịch tính được đẩy lên cao nhất ở hai loạt bắn cuối cùng, khi chỉ còn anh và Felipe. Cú bắn áp chót anh thực hiện không tốt và để cho Felipe vươn lên 0,2 điểm. Vẫn là bài toán mang tên tâm lý luôn đeo bám anh. Lịch sử sẽ lặp lại lần nữa nếu ở loạt bắn cuối cùng anh không thành công. Nhưng không, bài toán mang tên tâm lý đó được anh giải quyết một cách nhẹ nhàng, viên đạn ở loạt bắn cuối cùng găm vào bia và màn hình hiện lên con số 10,7 điểm. Mọi cảm xúc như vỡ òa. Chiếc huy chương vàng nội dung 10m súng ngắn hơi nam gọi tên nhà vô địch mới: Hoàng Xuân Vinh. Với tổng số điểm 202,5, anh đã phá kỷ lục Olympic.

Chưa dừng lại ở đó, sau "phát đạn vàng" anh lại khiến người Việt Nam và thế giới phải một lần nữa ngả mũ thán phục với "phát đạn bạc" tại nội dung 50m súng ngắn bắn chậm vào tối 10/8. Mặc dù đây không phải là sở trường, thế nhưng Hoàng Xuân Vinh đã thi đấu một cách đầy tự tin. Sau khi "vượt cạm" vòng loại thành công ở vị trí thứ 6/8, anh trở lại đầy quyết đoán trong những loạt bắn chung kết. Anh luôn là

người nằm trong top đầu. Kết thúc 18 loạt bắn Hoàng Xuân Vinh vẫn dẫn đầu và hơn đối thủ xếp sau mình là đương kim vô địch Jin Jong Oh 0,1 điểm. Chỉ còn 2 phát đạn nữa nếu thành công thì anh sẽ lập "cú đúp" huy chương vàng. Giây phút đó, tôi cứ hy vọng mọi điều tốt đẹp sẽ xảy ra. Nhưng "định mệnh tâm lý" lại gọi tên anh trong hai loạt bắn cuối cùng. Anh thực hiện không tốt và vượt mất tấm huy chương vàng. Chung cuộc anh giành tấm huy chương bạc với tổng điểm 191,3.

Thấp lên niềm hy vọng cho thể thao Việt Nam

Những phát súng của Hoàng Xuân Vinh ở Olympic 2016 đã đi vào lịch sử thể thao Việt Nam khi anh trở thành vận động viên giành được 2 tấm huy chương tại một kỳ Thế vận hội. Đó là cột mốc đánh dấu sự phát triển của nền thể thao Việt Nam, khẳng định tài năng của người Việt Nam vươn ra tầm cao thế giới.

Khoảnh khắc Hoàng Xuân Vinh bước lên bục nhận huy chương vàng, nở nụ cười rất tươi, tay đặt lên ngực và hát vang Quốc ca, lá cờ đỏ sao vàng trịnh trọng được kéo lên thật thiêng liêng và đẹp đẽ biết bao!

Anh chịu nhiều thiệt thòi so với các vận động viên thế giới khi phải tập luyện trong một trường bắn quá lạc hậu và thiếu thốn: sử dụng bia giấy, số lượng đạn bắn rất hạn chế. Ở một nước mà thể thao nói chung và bộ môn bắn súng nói riêng chưa được đầu tư một cách đầy đủ thì chiến thắng giành được chủ yếu từ chính nghị lực và tài năng của bản thân vận động viên.

Chúng tôi - những yêu thể thao - tự hào gọi anh với cái tên gần gũi: Xạ thủ 42 tuổi Hoàng Xuân Vinh. Và còn rất nhiều vận động viên khác đang âm thầm đem tài năng Việt Nam khẳng định với thế giới. Đó là cô gái vàng Anh Viên, đó là câu chuyện "một mình một ngựa" thi đấu của Tiến Minh, Văn Ngọc Tú... Mặc dù ở kỳ Thế vận hội này họ không có những khoảnh khắc xuất thần nhưng những gì họ cống hiến cho nước nhà, họ xứng đáng được nhận những lời khen ngợi và lời cảm ơn chân thành nhất.

Hoàng Xuân Vinh đã đốt lên trong lòng chúng ta ngọn lửa của tuổi trẻ, của sự cố gắng và nỗ lực không ngừng.

Chúng ta có quyền hy vọng sau những phát súng đó sẽ có những Hoàng Xuân Vinh thứ hai và nhiều hơn nữa trong tương lai ■

À ha... đi làm

Lạc Hà

Chiếc xe mượn bon bon đưa hai đứa sinh viên năm ba đi phục vụ nhà hàng tiệc cưới. Ôi khổ vậy đó, xe mượn, nơ mượn, áo trắng mua sáu mươi ngàn bao đổi, đôi hài màu đen cò kê mãi bà chủ mới rớt giá còn một trăm ngàn. Ôi giá trị của tôi sao cứ tỷ lệ thuận với độ dày của da mặt qua năm tháng. Dày đến mức mụn mọc thưa thớt cho đỡ tốn tiền mua kem. Thật đáng ghét, đôi hài vừa mua cứ làm co ro mấy đầu ngón chân của tôi. Đây không phải là ngày đi làm đầu tiên nhưng tôi cảm giác như

trước giờ chưa từng làm gì để lo phần cơm áo gạo tiền.

Chiếc xe đói xăng đòi nhanh uống nước màu xanh dương xỉ hôi hôi thì nó mới chịu đi tiếp. Trời vừa có mưa lác rác chưa đủ lem nhem mặt đường thì đã nắng. Trời kỳ. Mà tôi cũng kỳ, ngồi phía sau xe không biết đã nghĩ gì ngoài mấy thứ vợ va vợ vắn đó. Hôm nay đi làm, điều đó thật to bụi nhưng sao chẳng chút tự hào. Có lẽ đến một khi đủ lớn, con người ta nhận ra rằng tự lo nuôi thân là điều hiển nhiên.

Chỗ gửi xe là một tầng hầm sâu, đi bộ leo lên leo xuống vài dòng có khi ngất xỉu. Quảng đường từ chỗ gửi xe lên tới nơi làm tính bằng ki lô mét, bao xa. Tôi leo lên đến lầu ba bằng thang bộ thì ngón chân đau rệu rạ, nhưng thôi đành phó thác nó cho đôi hài không quen chân. Hôm nay có tiệc cưới, thật may tôi thích nó nhất trong tất cả các loại tiệc. Anh quản lý chuẩn người có tư cách lãnh đạo, giọng nói vang, đeo mắt kính, chân tay linh hoạt, mỗi tội hơi lùn và gầy nhom. Đứa bạn tôi bảo nhà hàng này có nhiều anh to cao đẹp trai lắm. Tôi nghe cũng thấy hay hay mà anh quản lý làm rơi tờ điểm 10 trong bậc thang xếp hạng trai đẹp của tôi. À mà thật ra tôi thích nhìn gái xinh hơn, vẻ đẹp của phụ nữ không tìm

Đi làm tích lũy kiến thức và trưởng thành. Nguồn: Tư liệu

tàng chỗ này thì ẩn náu chỗ khác, phụ kiện muôn màu muôn vẻ, đàn ông sao cứ đều đều, quanh đi quẩn lại chỉ có sơ mi, veston, quần tây, ai sành một chút thì chải chuốt, vuốt keo đủ kiểu. Loay hoay đi qua đi lại ngó, nhìn, liếc, nghĩa nào đã đủ lý, đủ bộ dao nĩa, bình bông, chén, đĩa, khăn giấy... tôi nhận ra mình giống một con cừu non không hơn không kém, ngu ngơ khờ khạo vào đâu được. Anh quản lý gom chung những đứa học việc và làm lần đầu tiên ngồi lại một góc cho tiện "chỉ giáo". Đó, đi làm nhà hàng cũng phải hết sức thông minh, giỏi giang thì mới có thể nhớ nổi những điều cần biết, cần hiểu và cần làm theo nguyên tắc. Tôi còn mập mờ nhiều thứ nhưng thông dong với suy nghĩ mình bất chước giỏi hơn bất cứ ai. Xong hẳn mọi thứ trước khi xung trận, tôi đi ăn cơm. Nhà hàng bao cơm cho tất cả nhân viên thời vụ làm ca nguyên, kể ra cũng tử tế. Từng dãy cầu thang trở thành địa điểm ăn uống. Ở nơi ấy có gió mát, có thể ngó mắt nhìn bầu trời cao vút, xa xa nhấp nhô những mái nhà, thế giới to lớn thu vào mắt những con người đang nhai cơm trộn xì dầu và trứng hấp, cũng đã ghê. Có gì đó là lạ, nhẽ ra tôi nên nghĩ viễn cảnh của những điều tồi tệ sẽ xảy đến với mình nhưng sao chỉ toàn thấy những mơ hồ về cô dâu, chú rể sắp được mình lượm nhặt vào kho ảnh của bộ nhớ. Tôi đó, cũng mơ một ngày trở thành người thay thế cưới một người thay thế khác, người đó dĩ nhiên là tình yêu to bự của tôi rồi.

Tiệc vào đúng giờ, khách dần dà cũng đến kín cả gian phòng, công việc cứ như một cái máy ngón khiến tôi tât bật không chút ngơi nghỉ tay chân. Có lẽ, anh quản lý sẽ phát điên lên mắt sau

những tiếng "dạ, dạ..." đã hiểu việc của tôi và giờ thành ra thế này đây. Món bò cần đặt chén, đĩa bốn đôi, hai đơn thì tôi làm sáu đơn hai đôi, lúc chia đồ ăn cho khách thì lót chén trên đĩa vậy mà tôi cứ cầm trờ mỗi cái chén mà làm ngon lành. Đây là lỗi nhẹ, lỗi nặng hơn đó là nước trong ly của khách không còn miếng nào, tròi đất tôi sợ ý khùng nên bị quản lý chỉnh liên và dối theo suốt. Trong vài phút hiếm hoi được thành thoi, tôi nhìn về phía cô dâu, chú rể. Cô gái và chàng trai coi bộ còn trẻ, chắc mới tốt nghiệp đại học được một, hai năm, đẹp đôi thì thôi chứ! Ôi, dễ thương quá, bạn bè họ lên chặt kín cả sân khấu, ca hát, nhảy múa chúc mừng đôi uyên ương. Không được đâu, mình sao lại có cảm giác thêm làm cô dâu đến vậy chứ, hãy còn con nít chán, thôi lo tuổi trẻ trước đã.

Thời gian chóng vánh, xoay cuồng trong những tiếng hô hào, tiếng nhạc lúc sôi động, lúc dịu êm. Thời gian có muốn giữ lại một giây cũng chẳng được, buổi tiệc chỉ đôi phút nữa sẽ tàn theo bước chân ra về của từng lượt khách. Tôi chưa được về đâu. Có vẻ tôi giống như người đánh trận, kết thúc chiến sự sẽ phải tiếp tục thu dọn bãi chiến trường cùng đồng đội. Đi làm để được nhận bảy mươi lăm ngàn quả thật chẳng chút dễ dàng. Tôi bất giác nghĩ về gia đình, về những khoản tiền dùng vô tội vạ, chẳng chút luyện tiếc và chất chiu. Tôi trách mình hờ hững với những lo toan của người thân. Đi học sao khổ bằng công việc mưu sinh ngoài kia chứ!

Đền điện Sài thành những giờ cuối ngày vẫn rục rờ. Công việc phục vụ của tôi còn lẻ tẻ vài thứ là xong. Trong suốt buổi tiệc đến lúc gần ra về tôi mới uống nước, chẳng ai ngăn cấm, chỉ vì quá bận. Cuối cùng, chiếc xe mượn đưa tôi về chốn ở để ngủ một giấc ngon nhất có thể. Kiểm tra lại thì tôi đã đánh mất đầu cái búi tóc rồi. Vậy đó, đi tong mớ tiền, cộng xăng cộng quần áo thế là lương chẳng đủ để bù. Mà thôi kệ, tôi mệt nhưng hôm nay thấy bản thân kha khá, vụn tan đi đâu những ủ rũ khi cứ nghĩ mình là người vô dụng. Tôi thấy tâm hồn như có thơ loi ngoi, thơ bật ra từng câu chữ chạy lẫn tẩn trong não và thậm thì bên tai chẳng để lọt ra khỏi miệng, rằng:

Tuổi trẻ như cọng cỏ còn xanh

Nắng, gió, sương giăng

Và dập vùi trong bùn đất mới trưởng thành

Đừng để đến ngày khô vụn

Trở về cát bụi

Và nói rằng ta đã sống bình yên ■

Xe buýt lao nhanh trong màn mưa, từng dòng người lướt qua hối hả. Mưa từng giọt rớt lên cửa kính, nhòe nhoẹt. Tầng hai xe buýt vắng người. Những vệt đèn trên xa lộ như kéo dài ra mãi, ra mãi, chảy dọc trên kính xe những vằn vện vàng vọt và mềm rú. Tôi không chọn ghé gần cửa sổ. Thẻ sinh viên anh lơ xe bảo quá hạn, tôi đưa anh sáu nghìn đồng. Lúí húi lấy gói xôi trong cặp ra ăn, đồng hồ trong cửa tiệm ven đường chỉ chín giờ. Vài tiếng la ó khi xe buýt đi ngang, tiếng vũng nước ven đường bị cắt thành những đường ngang dọc, tiếng còi xe gấp gấp chạy đua với kim đồng hồ... tất cả đều xoay vần, hỗn độn chỉ có tiếng mưa là vẫn rả rích đều.

Một bản nhạc Trịnh cất lên ở đâu đó rồi mất hút, đèn đỏ đèn xanh lần lượt chớp tắt, ngã tư đường loang loáng những vệt đèn xiên chéo dọc ngang. Những đoạn đường quen thuộc hôm nay vì cơn mưa mà trở nên lạ lẫm. Sài Gòn không thích hợp cho những người cô đơn, lại càng không thích hợp cho những ai buồn chán. Cái huyền não ấy dễ nuốt trọn người ta vào trong đó, hoặc là làm người ta bộn bề, hoặc là làm người ta lạc lối.

Tôi, thì lạc lối.

Hai mươi một tuổi, lần đầu tiên tôi đi thực tập ở một công ty. Ngày xin được việc, tôi cứ như lửng lơ trên mây, chân thì

tung tăng miệng thì huýt sáo. Tự hào lắm chứ, đâu phải ai cũng xin được việc làm đúng chuyên ngành khi chưa có tấm bằng đại học trong tay. Tôi rất vui, rủ đám bạn thân đi ăn sinh tố, kể biết bao nhiêu chuyện công sở. Rằng "công ty có một chị ngồi cạnh tao rất là hiền, một chị đối diện thì rất là đẹp gái, ai cũng tốt với tao cả". Rằng "ngồi máy tính riết tao đau lưng quá, nhìn cái màn hình riết mệt luôn". Nói chung, tôi dành trọn niềm tin, niềm yêu, dốc công, dốc lòng cho công việc mới.

Chị trưởng phòng nói với tôi, công việc dự án đang rất nhiều, tôi cứ làm cả ngày đi thì sẽ được hưởng lương gấp đôi. Thật đúng, sức mạnh của đồng tiền quá là ghê gớm, tôi nghe như thế thì mừng lắm, tôi làm bằng cả một "bầu trời trách

nhiệm".

Sáng, tôi đi làm sớm, có hôm còn tăng ca tới tối mịt mới về. Để tiết kiệm bữa trưa, tôi mua xôi và bánh mì mang theo, cơm quận 1 đắt đỏ, tôi thì tiếc tiền. Đều đặn mỗi tuần năm ngày, tôi đi đi về về mặc cho lưng mỏi nhừ, mắt mờ mờ thần thờ. Giấc ngủ khi mệt là người trở nên thật quý giá.

Ngày tôi nhận lương, tin nhắn chuyển khoản đến, tôi chộp ngay cái điện thoại, vui mừng nhìn thành quả của mình, rồi... đứng hình. Tôi chỉ được một phần ba số tiền ban đầu tôi nghĩ tôi được nhận. Chắc là có nhầm lẫn. Chắc là nhầm thôi. Tôi chạy ngay đến chị kế toán. Công sức một tháng trời của tôi, chỉ vài đường vạch bút đột nhiên trôi tuột. Tôi chẳng còn nhớ chị ấy nói gì, cũng chẳng nhớ mình nói gì.

Chiều hôm đó, công ty có tiệc, mọi người ca hát vui vẻ, nỗi buồn của tôi chắc cũng chẳng bằng một lon bia, hay một miếng bánh. Tôi chẳng ăn gì, ôm giỏ về, anh đồng nghiệp kéo tay tôi lại, dúm vào giỏ một quả lê. Anh cười. Còn nụ cười của tôi thì rơi trên vỉa hè. Rơi lúc mà tôi vẫy tay gọi xe buýt, tắt tả chạy lên nút lấy cửa xe. Hai mươi mốt tuổi, đột nhiên tôi bị mất phương hướng, tôi chẳng biết mình đang tìm kiếm điều gì ở nơi quá nhiều bề bộn này. Hai mươi mốt tuổi, lần đầu tiên tôi thấy mình chỉ là chiếc lá giữa một rừng guom đao.

Máy lạnh xe buýt phả vào vai tôi run rẩy, mưa mỗi lúc một nặng hạt, tôi nhìn gió quất những cành cây vào cửa kính, tôi nhớ da diết những bữa cơm của mẹ, nhớ da diết những con đường xưa cũ nơi quê nhà. Tôi biết nơi đây rộng lớn, biết người ta có thể lọt thỏm vào một cái lỗ cô đơn nào đó giữa phố xá, nhưng chưa bao giờ Sài Gòn làm tôi thấy lạnh đến vậy. Hơi ẩm giữa người với người bằng cách nào đó cứ tan vào mệnh mỏng phố thị, lướt qua nhau mà chẳng một câu chào.

Tôi chuyển thêm một chuyến xe, ghé vào khu chợ. Rảo bước dọc theo các hàng quán, tôi ghé vào một tiệm cháo. Mẹ tôi vào những ngày mưa hay nấu cháo lấm. Tôi ngồi vào bàn. Dưới chân lổn ngổn xương vụn, khăn giấy. Vài cái bịch nilon ướt nhem bám riết trên mặt đường rào rạt đá sỏi. Tiếng chối từng nhát, từng nhát miết lên mặt đường hòa trộn với âm thanh huyền não kẻ bán người mua. Trên cao, những giọt mưa lấm tẩm rơi làm ướt ánh sáng ngọn đèn đường phủ xuống. Tô cháo đặt xuống bàn, khói bốc lên một

màn lãng đãng. Thở hắt ra một cái, tôi húp từng muỗng cháo nóng hổi.

- Chị ơi chị, chị mua cóc mua xoài đi chị!

Tôi ngược lên, trước mặt tôi là một bé trai, mặt đen nhẻm, tóc bết nước mưa, đội một cái nón lười trai đỏ sồn màu, trên người mang một chiếc áo thun cũ dài đến gối, chân mang đôi dép bết đất đỏ ngầu. Cả người em chỉ sáng nhất là đôi mắt. Tôi nhìn những bịch cóc xoài trong cái rổ đỏ của em rồi lắc đầu.

- Chị không mua em ơi!

Thằng bé có vẻ không quan tâm đến lời tôi mới nói, nó cứ đứng lững thững, không nhìn tôi, chân đá đá vài cục xương dưới chân. Tự nhiên, tôi thấy mắc cười. Đúng là "đẹp trai không bằng chai mặt", nhưng mà không may cho em rồi, chị chỉ thích ăn củ sắn thôi. Nó nhìn tôi phì cười, mời mọc thêm một lần nữa.

- Chị chị, chị lỡ cười rồi, thôi chị mua cho em đi chị!

Tôi đương tính mua bỗng chợt nhớ, mở giỏ lấy trái lê ban chiều chia ra.

- Nè, chị đang bị đói lắm không có ăn chua đâu, cho em nè!

Thằng bé mở mắt to ra thêm, nhe răng cười, à ngoài mắt sáng thì nó còn có thêm nụ cười cũng sáng cỡ đèn pha. Nhìn thằng bé cười tự nhiên tôi cũng thấy vui lây, không khí ẩm đậm ban chiều cứ như chưa từng có...

Thằng bé lấy trái lê, không có cảm ơn mà quay sang nháy mắt với tôi một cái, rồi nó chạy đi khoe trái lê như một chiến lợi phẩm cho một con bé nhỏ hơn. Con bé đó cười, cầm trái lê nghe câu gì đó rồi liếc mắt nhìn tôi, la lớn "cám ơn chị nhen!". Hai đứa hí ha hí hửng ôm hai rổ trái cây

chuyển địa bàn buôn bán. Tự nhiên tôi lại nghĩ trong bụng "có khi nào nó nói mình bị nó dụ không ta, dám bị dụ thật lắm à", tôi phì cười thối thối muỗng cháo nóng hổi. Thấy lòng mình nhẹ nhàng đến lạ. Tôi nhớ nụ cười hai đứa bé, nó trong lành như thế giữa một xóm chợ ồn ào. Tôi nhớ nụ cười của nhỏ em ở nhà, rồi lại nhớ nụ cười của mẹ. Tôi nhớ nụ cười của chính mình ngày tôi đậu đại học. Bao lâu rồi tôi không còn cười như thế? Nụ cười của tôi, đánh rơi ở đâu rồi?

Tôi loay hoay lục lọi tìm kiếm nụ cười của mình, trong giỏ không có, trong ví cũng không có. Đâu rồi nhỉ? Tôi nghĩ hoài không ra. A, chắc là mẹ biết, thường mình mất đồ mẹ hay biết chỗ. Tôi lấy điện thoại gọi cho mẹ. Ở nhà đang xem tivi, nhỏ em tôi la vào điện thoại vài câu chí chớ, "hai ơi hai, về nhớ mua quà sinh nhật, quà sinh nhật, quà sinh nhật...". Tôi cười kể cho mẹ nghe hai đứa nhỏ lúc nãy, kể cho mẹ nghe chuyện ở công ty, chuyện nào cũng là chuyện vui...

- Ủ, vui về là tốt rồi, mình đi làm là để mình vui về mà con.

Nước mắt tôi rớt xuống. Đúng rồi, mình đi làm là để vui về. Mình đi kiếm tiền là để cho mẹ mình cười, cho em mình cười, cho mình cười. Có gì đâu mà buồn tôi ơi!

Đôi khi giữa bộn bề phố thị, người ta thường bị cuốn theo mà quên mất lý do đầu tiên mình đến. Có ai đó đang lạc mình trên những chuyến xe. Có một nụ cười đang bị đè dưới đồng hồ sơ số sách. Trên giảng đường có một trái tim đang ngủ gật.

Tôi đi nhật nhạnh lại tôi giữa Sài Gòn rộng lớn, nhật lại từng chút như cách mà tôi đã mất đi dần ■